

**Bryssel den 23 juni 2026
(OR. en)**

10746/26

**Interinstitutionellt ärende:
2025/0399 (COD)**

**ENER 413
TRANS 434
RELEX 861
ECOFIN 840
ENV 770
CODEC 1234
IA 172**

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Rådet
Föreg. dok. nr:	10340/26
Komm. dok. nr:	16772/25 + ADD 1
Ärende:	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869 – Allmän riktlinje

I. INLEDNING

1. Den 10 december 2025 lade kommissionen fram ett förslag till revidering av förordningen om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur¹ (TEN-E-förordningen) och ett förslag till ändring av direktivet vad gäller påskyndande av tillståndsförfaranden² (tillståndsdirektivet). De två förslagen ingår i det europeiska kraftnätspaketet, som åtföljs av ett meddelande från kommissionen och två vägledande dokument.

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869 (16772/25 + ADD1 + ADD2).

² Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven (EU) 2018/2001, (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788 vad gäller påskyndande av tillståndsförfaranden (16772/25 + ADD1 + ADD2).

2. Den föreslagna TEN-E-förordningen syftar till att förbättra planeringen av gränsöverskridande energiinfrastruktur, påskynda tillståndsgivningen, säkerställa effektivare mekanismer för att dela kostnaderna och fördelarna med gränsöverskridande projekt samt göra gränsöverskridande infrastruktur mer motståndskraftig och säker.

II. LÄGESRAPPORT

3. Den 11 december 2025 lade kommissionen fram förslaget till TEN-E-förordning och tillståndsdirektivet i arbetsgruppen för energi.
4. Vid TTE-rådets (energi) möte den 15 december 2025 höll ministrarna en riktlinjedebatt om det europeiska kraftnätspaketet på grundval av ett bakgrundsdocument (15896/25).
5. Den 13 januari 2026 lade kommissionen i arbetsgruppen för energi fram den åtföljande konsekvensbedömningen av det europeiska kraftnätspaketet, och vid samma möte inledde arbetsgruppen behandlingen av förslagen artikel för artikel.
6. Vid TTE-rådets (energi) möte den 16 mars 2026 höll ministrarna en andra riktlinjedebatt om det europeiska kraftnätspaketet på grundval av ett bakgrundsdocument (6281/26).
7. I sina slutsatser av den 19 mars 2026 uppmanade Europeiska rådet ”medlagstiftarna att under 2026 enas om ett ambitiöst kraftnätspaket för att snabbt uppföra nödvändig infrastruktur, säkerställa dess skydd och resiliens och förbättra sammanlänkningarna, på nationell och transeuropeisk nivå, bland annat genom att rationalisera och påskynda tillståndsförfarandena, och på så sätt bidra till en integrerad och mer robust energimarknad, och samtidigt fastställa en flexibel strategi för inhemska intäkter från överbelastning som härrör från interna elområden, vilken tar hänsyn till nationella omständigheter”. Det europeiska kraftnätspaketet finns också med bland de prioriterade resultaten i färdplanen *Ett Europa, en marknad* från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen.

8. Den 20 maj 2026 gav Coreper vägledning för det fortsatta arbetet med elnätspaketet, på grundval av ett diskussionsunderlag (8469/26) med huvudfokus på det centrala scenariot, intäkter från överbelastning, säkerhet och motståndskraft för gränsöverskridande energiinfrastruktur, tyst medgivande och markanvändningsplanering.
9. Den 17 juni 2026 behandlade Coreper utkastet till allmän riktlinje (10340/26).
10. På grundval av de ovannämnda riktlinjedebatterna i rådet, de synpunkter som mottagits från medlemsstaterna under behandlingen av lagstiftningsförslaget i arbetsgruppen för energi samt resultatet av diskussionerna i Coreper och efter vägledning från Europeiska rådet den 19 mars 2026 har ordförandeskapet hittills utarbetat sju revideringar av TEN-E-förordningen.
11. Ordförandeskapets senaste kompromisstext (REV 7) återges i bilagan till denna not. Text som är ny i förhållande till kommissionens ursprungliga förslag anges med **fetstil** och strykningar markeras med "[...]".

III. BEHANDLING VID ÖVRIGA INSTITUTIONER

12. I Europaparlamentet leder utskottet för industrifrågor, forskning och energi (ITRE) arbetet. Föredragande för TEN-E-förordningen är ledamot Tsvetelina Penkova (S&D, BG). Europaparlamentet förväntas anta sin ståndpunkt om TEN-E-förordningen senast i oktober 2026.
13. Regionkommittén antog ett yttrande om europeiska kraftnätspaketet den 5 mars 2026³. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog ett yttrande om europeiska kraftnätspaketet den 18 mars 2026⁴.

³ Dok. 9866/26.

⁴ Dok. 9868/26.

IV. HUVUDINSLAGEN I ORDFÖRANDESKAPETS KOMPROMISSFÖRSLAG

14. De viktigaste ändringarna i den föreslagna TEN-E-förordningen sammanfattas nedan. Ordförandeskapet anser att den senaste revideringen är en känslig kompromiss mellan medlemsstaternas olika ståndpunkter och utgör ett svar på de farhågor och kvarstående frågor som uttryckts av delegationerna.

När det gäller tillståndsbestämmelserna:

15. Bestämmelserna om organisationen av tillståndsprocessen i artikel 8 har reviderats för att säkerställa kontinuiteten i utnämningen av den enda behöriga myndigheten (som redan föreskrivs i den nuvarande TEN-E-förordningen) och för att klargöra dess roll som kontaktpunkt för projektansvariga i unionsförteckningen. Motsvarande skäl (39) har också ändrats med hänvisningar till nationell konstitutionell ordning och nationella rättssystem.
16. När det gäller tillståndsprocessens varaktighet och genomförande har, på samma sätt som i tillståndsdirektivet, bestämmelserna i artikel 10.4 om tyst medgivande i tillståndsförfarandet för både det övergripande beslutet och de specifika mellanliggande administrativa stegen gjorts frivilliga. Inrättandet av en digital portal för tillståndsförfarandet (artikel 10.5) gjordes också frivilligt. Vissa tidsfrister i tillståndsförfarandet förlängdes.
17. Vissa förtydliganden avseende övervägande allmänintresse, miljöbedömningar och begränsande åtgärder i tillståndsförfarandena tillhandahölls, bland annat i artikel 7 och skäl 36.

När det gäller det centrala scenariot:

18. Ett antal justeringar av artikel 11 och motsvarande skäl har gjorts för att säkerställa en lämplig roll för medlemsstaterna i nätutvecklingsplanen och för att förutse nödvändiga uppdateringar. Det har särskilt klargjorts att det centrala scenariot och känslighetsanalyserna skulle beakta nationella och regionala särdrag och ta hänsyn till de senaste nationella energi- och klimatplanerna.

19. I texten föreskrivs nu också att uppgifter och antaganden ska kontrolleras av medlemsstaterna, att det centrala scenariot ska antas genom en genomförandeakt och att ytterligare känsligheter eller uppdateringar av det centrala scenariot ska utarbetas minst var 24:e månad. För att undvika dubbelarbete och minska den administrativa bördan föreskrivs det också att datainsamling för detta ändamål ska samordnas med annan datainsamling.
20. I texten anges nu också att känslighetsanalyser också skulle behöva beakta alternativa försörjningsmixar och efterfrågemönster samt befintliga trender och prognoser.

När det gäller intäkter från överbelastning:

21. I artikel 19 har flera ändringar införts för att ta itu med medlemsstaternas farhågor när det gäller insamling och fördelning av intäkter från överbelastning. Det har klargjorts att intäkter från överbelastning kommer att fördelas och inte fysiskt avsättas av de systemansvariga för överföringssystemen. Genom kompromissförslaget införs en infasningsmekanism som ökar de tilldelade årliga intäkterna från överbelastning från de ursprungliga tio procenten med fem procentenheter per år tills de når 25 procent.
22. Det klargjordes att intäkter från överbelastning som härrör från interna elområdesgränser inom en medlemsstat eller intäkter från överbelastning som samlats in innan förordningen trädde i kraft inte omfattas, och att beloppet skulle beräknas på årsbasis i enlighet med den metod som utvecklats i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943.
Ordförandeskapet har också specificerat att de tilldelade medlen ska frigöras från det separata interna kontot i slutet av det åttonde kalenderåret efter det att de har tilldelats, för att användas i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) 2019/943.
23. Ordförandeskapet har också klargjort de nationella tillsynsmyndigheternas roll och ytterligare specificerat var medlen kan användas. Framför allt kommer det nu också att vara möjligt att använda pengarna för att finansiera alternativa projekt som har samma mål som projekt i unionsförteckningen och som ingår i de tioåriga nätutvecklingsplanerna, förutsatt att inga tillräckligt mogna projekt finns tillgängliga i unionsförteckningen. I kompromissförslaget föreskrivs också en genomförandeakt i stället för en delegerad akt.

När det gäller sammanslagning av projekt:

24. I artikel 18 och motsvarande skäl (71a) klargörs genom nya ändringar att medlemsstater som genomför projektpaket gemensamt får tillåta operatörer av vätnät att tillämpa kostnadsfördelning över tid i enlighet med artikel 5.3 i förordning (EU) 2024/1789. Dessutom uppmanas kommissionen att göra en bedömning av effektiviteten hos befintliga åtgärder till stöd för utbyggnaden av gränsöverskridande vätnätinfrastrukturprojekt.

När det gäller den nya kategorin säkerhet och motståndskraft:

25. På begäran av flera medlemsstater har en ny separat kategori för säkerhet, motståndskraft och reparationer för befintlig elinfrastruktur införts i bilaga II. Ändringarna omfattar utrustning eller anläggningar som är särskilt utformade för att skydda och erbjuda uthållighet för befintliga kritiska linjesegment i enlighet med förordning (EU) 2019/943 och kritiska komponenter som är särskilt utformade för akuta reparationer efter en avsiktlig störning som påverkar befintliga gränsöverskridande kritiska linjesegment som tidigare har finansierats av Fonden för ett sammanlänkat Europa eller kritisk elinfrastruktur under havsytan som ingår i det gränsöverskridande kritiska högspänningsnätet.
26. Flera skyddsåtgärder har införts när det gäller de kritiska komponenterna: de måste syfta till att säkerställa driftskontinuiteten, utgöra en del av den reparerade infrastrukturen, vara avsedda för akuta reparationer, inte vara av rent logistisk karaktär och vara nödvändiga för att driva systemen på ett säkert, tryggt och effektivt sätt. Det har också klargjorts i motsvarande skäl 8a att kommissionen bör säkerställa en proportionerlig användning av denna kategori så att tillräcklig finansiering förblir tillgänglig för alla politiska mål i förordningen och, i enlighet med artikel 24, offentliggöra en rapport om genomförandet av sådana projekt.

När det gäller andra ändringar i texten:

27. När det gäller rapporter om identifierade **infrastrukturbehov** (artikel 12) har det förutsetts att sådana rapporter skulle beakta nuvarande och framtida krav på utveckling av nationella nät. Bestämmelserna om TEN-E-gruppens roll och tidsplan när det gäller både rapporten om identifierade behov och behovsmatchningsprocessen (artikel 13) har också reviderats.
28. När det gäller **investeringar med gränsöverskridande verkan** (artikel 17 och motsvarande skäl 25a) har förtydliganden lagts till om den deltagandebaserade rollen för medlemsstater där 10 % av projektets uppskattade nytta uppstår, utan att det påverkar de kostnader som bärs av varje systemansvarig, och insyn i kostnads-nyttoanalysen har föreskrivits.
29. Det föreslås att undantaget för en sammanlänkning vardera för Cypern och Malta förlängs så att de behåller sin status som projekt av gemensamt intresse enligt denna förordning till och med den 31 december 2033 (artikel 27).
30. När det gäller regler och indikatorer för kriterier för projekt som anges i bilaga IV har **överföringskapaciteten för elöverföringsprojekt** reviderats och **elektrolysanläggningarnas kapacitet** har minskats till 150 MW (på samma sätt som för infrastrukturkategorierna i bilaga II). En hänvisning till den särskilda situation som perifera medlemsstater och ömedlemsstater står inför har införts.

V. SLUTSATS

31. Mot bakgrund av ovanstående uppmanas rådet att vid sitt möte den 26 juni 2026 enas om en allmän riktlinje för utkastet till Europaparlamentets och rådets förordning om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, som återges i bilagan till denna not.

2025/0399 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och om upphävande av förordning (EU) 2022/869

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA
FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 172,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

¹ EUT C , , s. .

² EUT C , , s. .

- (1) I kommissionens meddelande av den 26 februari 2025 om given för en ren industri³ fastställs en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet. Säkerställandet av energi till överkomliga priser är en grundförutsättning för unionsindustrins konkurrenskraft, särskilt för energiintensiva sektorer. Tillgång till energi till överkomliga priser är därför en hörnsten i given för en ren industri och handlingsplanen för överkomliga energipriser⁴. Samtidigt fungerar politiken för fossilfrihet som en kraftfull drivkraft för tillväxt när den är väl integrerad med industri-, konkurrens-, närings- och handelspolitiken i enlighet med kommissionens meddelande av den 29 januari 2025 om en konkurrenskraftskompass för EU⁵. Genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119⁶ har unionen fastställt en ambitiös ram för att bli en klimatneutral ekonomi senast 2050.

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Given för en ren industri: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet*, COM(2025) 85 final.

⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Handlingsplan för överkomliga energipriser – Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och ren energi för alla i EU*, COM(2025) 79 final.

⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 29 januari 2025, *En konkurrenskraftskompass för EU*, COM(2025) 30 final.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- (2) Som en del av målsättningarna i förordning (EU) 2021/1119 har det bindande unionsmålet för förnybar energi för 2030 höjts till 42,5 % förnybar energi i unionens energimix senast 2030, med strävan att uppnå 45 %⁷, och det bindande unionsmålet för energieffektivitet har gjorts mer ambitiöst, med en minskning av unionens slutliga energianvändning med 11,7 % fram till 2030, jämfört med prognoserna från 2020⁸. Eftersom delmålet om en minskning av nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030 är på god väg att uppnås föreslog kommissionen den 2 juli 2025 en ändring av förordning (EU) 2021/1119⁹ där unionens klimatmål för 2040 fastställs med en 90-procentig minskning av nettoutsläppen av växthusgaser jämfört med 1990 års nivåer.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (EUT L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final av den 2 juli 2025.

- (3) Infrastruktur måste finnas på plats för att stödja unionens energiomställning i enlighet med dessa mål, inbegripet snabb elektrifiering, en ökad produktion av förnybar och fossilbränslefri el, ökad användning av förnybara och koldioxidsnåla gaser, integrering av energi, **minskad energiisolering för icke-sammanlänkade system eller system med mycket låg sammanlänkning** och ökad användning av innovativa lösningar. De nuvarande investeringarna i gränsöverskridande energiinfrastruktur är helt klart otillräckliga för omvandlingen och uppbyggandet av den energiinfrastruktur som behövs för att stödja dessa mål, och det finns en betydande klyfta mellan våra behov av gränsöverskridande elinfrastruktur och takten och nivån på infrastrukturutvecklingen på både överförings- och distributionsnätets nivå.¹⁰ När det gäller el kommer omkring hälften av det gränsöverskridande elbehovet för 2030 (41 GW av 88 GW) inte att täckas, och denna klyfta förväntas öka under det följande årtiondet. År 2040 kommer behovet av gränsöverskridande elkapacitet att uppgå till 108 GW.¹¹ Det är därför nödvändigt att öka investeringarna i energiinfrastruktur, och Draghi-rapporten¹² pekar särskilt på behovet av att snabbt öka utbyggnaden av gränsöverskridande energiinfrastruktur för att fasa ut fossila bränslen i Europas industri. I given för en ren industri¹³ och den åtföljande handlingsplanen för överkomliga energipriser¹⁴ betonar kommissionen att det är avgörande att fullborda energiunionen genom investeringar i energiinfrastruktur och gränsöverskridande nät för att skydda unionsindustrins konkurrenskraft och människors välbefinnande samt för att säkerställa energitrygghet till överkomliga priser.

¹⁰ ACER (2024): *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system* (2024 års övervakningsrapport).

¹¹ Entso för el (2025), TYNDP 2024 – *Opportunities for a more efficient European power system by 2050. Infrastructure Gaps Report*.

¹² M. Draghi (2025): *The future of European competitiveness*,

¹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Given för en ren industri*: en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet, COM(2025) 85 final.

¹⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 26 februari 2025, *Handlingsplan för överkomliga energipriser – Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och ren energi för alla i EU*, COM(2025) 79 final.

- (4) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869¹⁵ fastställs riktlinjer för en snabb utveckling av och driftskompatibilitet för prioriterade korridorer och områden för transeuropeisk energinfrastruktur för att bidra till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet genom att uppnå unionens energi- och klimatmål [...] för 2030 och målet om klimatneutralitet senast 2050, samt till att säkerställa sammanlänknings-, energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater, samt överkomliga energipriser. Förordning (EU) 2022/869 föreskriver i synnerhet identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, underlättar genomförandet av dessa projekt och bestämmer villkoren för att de ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse medför dock inte bara betydande positiva externa effekter och främjar solidaritet, utan innebär också, genom sin gränsöverskridande karaktär, särskilda utmaningar för de projektansvariga på grund av skillnader mellan jurisdiktioner, svårigheter med samordning och en ofta asymmetrisk fördelning av kostnader och fördelar. De kräver därför fortfarande en ram på unionsnivå.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- (5) Även om vissa medlemsstater, särskilt inlandsstater, står inför särskilda utmaningar på kort sikt till följd av genomförandet av REPowerEU och därför måste fortsätta sina diversifieringsinsatser, bland annat genom att stärka försörjningsinfrastrukturen och utveckla alternativa försörjningsvägar, är målen i förordning (EU) 2022/869 i stort sett fortfarande giltiga [...] och den nuvarande ramen för transeuropeiska energinät bör anpassas för att fullt ut återspegla de förväntade förändringar av energisystemet som kommer att bli följden av det nya politiska sammanhanget, särskilt målet om klimatneutralitet för 2050 och det föreslagna delmålet för 2040. I synnerhet behöver nätplaneringen bli mer integrerad för att stödja en inre energimarknad som blir allt mer decentraliserad och präglas av ett ökande antal inbördes beroendeförhållanden, påskynda tillståndprocesserna och säkerställa att säkerheten och motståndskraften hos gränsöverskridande energiinfrastruktur återspeglas på lämpligt sätt i den reviderade ramen för transeuropeiska energinät. Förutom den nya politiska situationen och de nya politiska målen har det även skett en snabb teknisk utveckling under det senaste årtiondet. Denna utveckling bör beaktas i de energiinfrastrukturkategorier som omfattas av denna förordning, urvalskriterierna för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse samt de prioriterade korridorerna och områdena. Samtidigt bör bestämmelserna i den här förordningen inte påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energiresurser, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur, i enlighet med artikel 194 i fördraget.
- (6) Genomförandet av de 13 identifierade prioriterade korridorerna och tematiska områdena för transeuropeisk energiinfrastruktur är avgörande för att uppnå unionens energi- och klimatmål, inbegripet ytterligare marknadsintegration, energitrygghet, klimatneutralitetsmålet för 2050 samt överkomliga energipriser. Dessa prioriteringar omfattar investeringar i överföring och lagring av el, havsbaserade nät för förnybar energi, smarta elnät, utrustning och anläggningar som är utformade för att säkerställa skydd av och motståndskraft för befintliga kritiska linjesegment, överföring, lagring och terminaler för vätgas, elektrolysanläggningar och transport och lagring av koldioxid samt utrustning och anläggningar för övervakning, kontroll och digitalisering som är nödvändiga för befintliga högspänningsnät av gränsöverskridande betydelse.

- (7) Unionens energiinfrastruktur bör uppgraderas så att dess motståndskraft ökar mot naturliga eller av människan orsakade katastrofer, negativa konsekvenser av klimatförändringar, avsiktliga fientliga handlingar och hot mot dess säkerhet, särskilt när det gäller europeisk kritisk infrastruktur i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557¹⁶.
- (8) I det nuvarande geopolitiska läget är det för försörjningstrygghetens skull viktigt att säkerställa ett oavbrutet flöde av el över gränserna. För detta krävs inte bara motståndskraft hos sammanlänkningslinjer mellan medlemsstaterna, utan även motståndskraft hos kritiska linjesegment. Därför bör denna förordning införa en ny infrastrukturkategori i form av investeringar i utrustning och anläggningar som är direkt anslutna till kritiska linjesegment och som är utformade för att förbättra deras motståndskraft och skyddet av dem. Denna nya infrastrukturkategori bör omfatta kritiska linjesegment, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943¹⁷, vilka stöder nätsäkerheten och försörjningstryggheten inom ramen för medlemsstaternas krisscenarier och riskberedskapsplaner i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941¹⁸. **För att säkerställa effektiv motståndskraft hos och skydd av nätinфраstruktur får man vid projekturen, när så är lämpligt, ta vederbörlig hänsyn till unionsbaserade lösningar, särskilt för elnätsteknik.**

¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (EUT L 333, 27.12.2022, s. 164, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/941 av den 5 juni 2019 om riskberedskap inom elsektorn och om upphävande av direktiv 2005/89/EG (EUT L 158, 14.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

- (8a) Mot bakgrund av det ökande antalet avsiktliga störningar är det dessutom nödvändigt att stärka solidariteten inom unionen för att särskilt stödja de medlemsstater som är mest utsatta för den geopolitiska situationen, bland annat genom instrumentet Fonden för ett sammanlänkat Europa – Energi. Därför bör unionen även stödja investeringar i kritiska komponenter som är särskilt avsedda för akuta reparationer och återställande av kritisk elinfrastruktur med gränsöverskridande betydelse för att stärka unionens beredskap att hantera större avsiktliga störningar som drabbar energinfrastrukturen. I detta avseende bör den nya infrastrukturkategorin även omfatta komponenter för akuta reparationer, i den mån sådana investeringar är strikt begränsade till att säkerställa snabb reparation av kritiska nätverk till följd av avsiktliga störningar. Det skulle också kunna omfatta regionala krisreserver av kritiska komponenter som säkerställer snabb reparation av sådana kritiska nätverkskomponenter. Med tanke på de regionala konsekvenserna av eventuella störningar av kritisk infrastruktur av gränsöverskridande betydelse och i syfte att uppnå en mer kostnadsoptimal strategi bör sådana projekt omfatta minst två medlemsstater eller åtminstone en medlemsstat och en fördragsslutande part i energigemenskapen eller ett tredjeland och kan medföra regional lageruppbyggnad av kritiska komponenter. Finansiering av reparationsåtgärder som rör de kritiska linjesegmenten efter avsiktliga störningar bör vara exceptionell och beviljas endast om det inte finns tillräcklig alternativ finansiering tillgänglig.**
- (8aa) Tillämpningsområdet för denna kategori bör begränsas till gränsöverskridande infrastruktur för högspänning som tidigare har fått stöd inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE), eller till kritiska undervattenssammanlänkningskablar för el som ingår i det gränsöverskridande högspänningsnätet. Detta säkerställer att unionens stöd fortsätter att vara riktat och förenligt med målen i EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet, där undervattenskablar, särskilt sammanlänkningskablar, identifieras som kritisk infrastruktur som löper ökad risk för avsiktliga störningar, särskilt i Östersjön.**

- (8b) Vid genomförandet av de bestämmelser som fastställs i denna nya kategori bör avsiktliga störningar förstås som en fientlig handling eller en rad fientliga handlingar såsom sabotage, fysiska attacker eller cyberattacker, eller en kombination av dessa, som orsakar betydande skada på infrastrukturen eller gör den obrukbar.**
- (8c) I förordning (EU) 202X/XXX [NRP-förordningen] fastställs dessutom det särskilda målet för planerna för nationellt och regionalt partnerskap att bidra till att stärka unionens säkerhet genom att förbättra förmågan att upptäcka, förebygga och reagera på hot, bland annat genom att stärka kritisk energi- och transportinfrastruktur och cybersäkerhet. Inom ramen för detta särskilda mål får medlemsstaterna i sina planer för nationella och regionala partnerskap inkludera åtgärder till stöd för energiinfrastruktur. I händelse av en kris som påverkar energiinfrastrukturen får medlemsstaterna ändra sina planer för nationella och regionala partnerskap och använda sitt flexibilitetsbelopp för att främja reparationer och återuppbyggnad efter incidenten.**
- (8d) För att säkerställa ett balanserat genomförande av målen i denna förordning bör kommissionen säkerställa en proportionerlig användning av den nya infrastrukturkategorin, som omfattar utrustning och anläggningar som syftar till att öka motståndskraften, skyddet och reparationskapaciteten för befintlig gränsöverskridande elinfrastruktur, för att säkerställa att tillräcklig finansiering förblir tillgänglig för alla de politiska mål som eftersträvas enligt denna förordning. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i infrastrukturkategorin som rör säkerhet, motståndskraft och reparationer av befintlig elinfrastruktur bör stå för högst 5 % av det totala ekonomiska stöd som föreskrivs genom Fonden för ett sammanlänkat Europa för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i den fleråriga budgetramen 2028–2034.**

- (9) Även om utländska investeringar kan medföra fördelar såsom fler finansieringsalternativ för kapitalintensiva projekt, kan de också öka unionens exponering för energitrygghetsrelaterade risker som störningar av eller minskad tillförlitlighet i gränsöverskridande flöden, särskilt om sådana utländska investeringar har sitt ursprung i tredjeländer vars geopolitiska intressen skiljer sig från unionens. Insyn i den verkliga huvudmannens ägande av gränsöverskridande energiinfrastruktur och projekt med gränsöverskridande verkan, inbegripet information om den yttersta investeraren och kapitaldeltagandet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452¹⁹, är därför avgörande för att förhindra att unionen blir beroende av icke-betrodda tredjeländer och denna information bör beaktas vid urvalet av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse.
- (10) För att säkerställa kostnadseffektiv och påskyndad nätutveckling och tillgång till nät i unionen bör icke ledningsburna lösningar spela en framträdande roll som komplement till fysisk förstärkning av nät för att tillgodose systembehov, eftersom sådana lösningar kan byggas ut snabbare och till lägre kostnader. Användning av sådan teknik bör övervägas innan man investerar i utbyggnad av nätinfrastrukturen. I detta syfte bör en ny infrastrukturkategori inrättas som omfattar investeringar i teknik för icke ledningsburna lösningar och digitala lösningar, inbegripet programvarulösningar, om de används i befintliga kritiska linjesegment som är relevanta för gränsöverskridande handel och om de medför kvantifierade fördelar för marknadsintegrationen i form av ökad gränsöverskridande kapacitet.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (EUT L 79I, 21.3.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

- (11) Ett lagstiftningspaket om koldioxidfri gas och vätgas antogs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789²⁰ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788²¹ för att fastställa gemensamma regler på unionsnivå för omställningen till förnybara och koldioxidsnåla gaser. De infrastrukturkategorier som fastställs i denna förordning bör vara helt anpassade till målen för det paketet och säkerställa att energiinfrastrukturprojekt har en betydande gränsöverskridande verkan. **I fråga om energilagring motsvarar den gränsöverskridande verkan på systemstabilitet och flexibilitet lagringsanläggningarnas installerade kapacitet.** När det är tekniskt möjligt och när det är den effektivaste lösningen bör möjligheten att anpassa befintlig infrastruktur och utrustning beaktas vid utvecklingen av sådana projekt.
- (12) Regionala grupper (grupper) bör inrättas, med uppgift att föreslå och se över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, så att det fastställs regionala förteckningar över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. För att säkerställa bred samsyn bör dessa grupper omfatta medlemsstater, nationella tillsynsmyndigheter, projektansvariga och berörda intressenter, och sörja för ett nära samarbete mellan dem. Inom ramen för det samarbetet bör de nationella tillsynsmyndigheterna vid behov bistå grupperna med rådgivning, bland annat om huruvida de föreslagna projekten är genomförbara utifrån den nationella lagstiftningen, och om den tidsplan som föreslagits för tillsynsmyndigheternas godkännande är genomförbar.

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1789 av den 13 juni 2024 om de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av förordningarna (EU) nr 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 och (EU) 2022/869 samt beslut (EU) 2017/684, och om upphävande av förordning (EG) nr 715/2009 (EUT L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788 av den 13 juni 2024 om gemensamma regler för de inre marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas, om ändring av direktiv (EU) 2023/1791 och om upphävande av direktiv 2009/73/EG (EUT L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- (13) För att effektivisera nätplanerings- och projektutvecklingsprocesserna bör samarbetet mellan grupperna stärkas. Kommissionen måste spela en viktig roll i att underlätta detta samarbete så att den möjliga inverkan som projekt som utvecklats inom en region kan ha på andra regioner kan diskuteras.
- (14) Som ett komplement till grupperna har flera regionala samarbetsforum inrättats med stöd av kommissionen. Regionalt samarbete inom och mellan forumen och grupperna är ett viktigt verktyg för att säkerställa en djupare integration av det europeiska energisystemet. De fyra högnivågrupperna omfattar olika europeiska regioner, och har även deltagande av tredjeländer: den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan (Bemip), energisamarbetet för Nordsjön (NSEC), högnivågruppen för sammanlänkningar för sydvästra Europa (SWE) och högnivågruppen för central- och sydosteuropiska energiförbindelser (Cesec). Det regionala samarbetet i dessa forum har framgångsrikt stött övervakning och har påskyndat genomförandet av viktiga energiinfrastrukturprojekt med en regional dimension och av åtgärder för marknadsintegration. Följaktligen bör dessa regionala samarbetsforum i allt högre grad användas för att stödja uppnåendet av målen i denna förordning.
- (15) En ny unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse (unionsförteckningen) bör upprättas vartannat år. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som slutförts eller som inte längre uppfyller de relevanta kriterier och krav som fastställs i denna förordning bör inte finnas med i den följande unionsförteckningen.

- (16) Befintliga projekt av gemensamt intresse och befintliga projekt av ömsesidigt intresse som ska införas i den följande unionsförteckningen bör omfattas av samma urvalsprocess för upprättande av regionala förteckningar och för upprättande av unionsförteckningen som tillämpas på föreslagna projekt, såvida de inte har fått den relevanta nationella tillsynsmyndighetens godkännande eller ett slutligt investeringsbeslut som ger tillräcklig säkerhet om projektets uppförande eller projekt som redan är under uppförande och uppvisar tillräckliga framsteg i sin årsrapport, i vilket fall de bör kvarstå i unionsförteckningen.
- (17) Om befintliga projekt av gemensamt intresse och befintliga projekt av ömsesidigt intresse som ska tas upp i följande unionsförteckning omfattas av samma urvalsprocess för upprättande av regionala förteckningar och för upprättande av unionsförteckningen som tillämpas på föreslagna projekt, bör den administrativa bördan minskas i möjligaste mån, till exempel genom användning av projektinformation som tidigare lämnats i bedömningen, om den fortfarande är aktuell.
- (18) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör uppfylla gemensamma, transparenta och objektiva allmänna och särskilda kriterier med beaktande av deras bidrag till de energipolitiska målen. För att vara berättigade att införas i unionsförteckningen bör föreslagna elprojekt, med undantag för smarta elnät och projekt som särskilt utformats för att förbättra motståndskraften för befintliga kritiska linjesegment och skyddet av dem, ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen. På samma sätt bör föreslagna projekt för vätgas och elektrolysanläggningar ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen.
- (19) Hållbarhet när det gäller **minskning av växthusgasutsläpp framför allt genom** integrering av förnybara energikällor i nätet [...] är ett nyckelkriterium för att säkerställa att politiken för de transeuropeiska energinäten är förenlig med unionens energi- och klimatmål och klimatneutralitetsmålen för 2050, med beaktande av varje medlemsstats särdrag när det gäller att uppnå klimatneutralitetsmålet. Hållbarhet är därför ett av de bedömningskriterier som bör tillämpas för alla projektkategorier.

- (20) Det finns ett växande behov av bättre marknadsintegration och sammanlänkning av unionens nät med näten i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och energigemenskapen. Därför bör fördelarna med och kostnaderna för projekt av ömsesidigt intresse mellan en medlemsstat och ett EES-land eller en avtalsslutande part i energigemenskapen beaktas kumulativt för unionen och för det berörda EES-landet eller den berörda avtalsslutande parten i energigemenskapen.
- (21) Unionen bör underlätta infrastrukturprojekt vilka direkt kopplar samman unionens nät med nät i tredjeländer, vilka är till ömsesidig nytta och är nödvändiga för energiomställningen och uppnåendet av klimatmålen, och vilka också uppfyller de särskilda kriterierna för relevanta infrastrukturkategorier enligt denna förordning. För att stärka inriktningen på gränsöverskridande projekt och upprätthålla komplementariteten med unionens utrikespolitik bör projekten, när det gäller projekt av ömsesidigt intresse, direkt koppla samman en medlemsstat med den första anslutningspunkten för elnät eller för vätgas eller koldioxid i tredjelandet.
- (21a) När det gäller vätgas har inte alla medlemsstater tillgång till geologiska formationer som lämpar sig för lagring av vätgas. En lagringsanläggning för vätgas som är belägen i ett tredjeland kan emellertid ge betydande fördelar inte bara i ett tredjeland, utan även i en medlemsstat till vilken den är ansluten genom en direkt vätgasledning. För sådana vätgasledningar är det möjligt att ansöka om status som projekt av ömsesidigt intresse enligt denna förordning, vilket kan ge ytterligare incitament för uppförande av sådana lagringsplatser för vätgas i tredjelandet.**
- (22) När det gäller projekt av ömsesidigt intresse som rör elnät bör endast sammanlänkingsprojekt som kopplar samman energisystem vara stödberättigade, förutsatt att deras överföringskapacitet kan användas fullt ut för marknadsutbyten. Det är respektive systemansvariga för överföringssystemens ansvar att i förväg bedöma varje projekts inverkan på nätsäkerheten och nätstabiliteten för att bekräfta att projektet kan integreras fullt ut i de berörda ländernas elnät.

- (23) Det är nödvändigt att säkerställa att projekt av ömsesidigt intresse, vilka beviljas prioriterad behandling, verkligen främjar unionens inre marknad, försörjningstrygghet och klimatneutralitetsmål. Därför bör projekt av ömsesidigt intresse vara berättade att införas i unionsförteckningen endast under förutsättning att den politiska ramen i berörda tredjeländer har en hög nivå av konvergens och stöds av verkställighetsmekanismer, och att det visas att sådana projekt bidrar till unionens och tredjeländernas övergripande energi- och klimatpolitiska mål när det gäller försörjningstrygghet och utfasning av fossila bränslen.
- (24) En hög nivå av konvergens när det gäller den politiska ramen bör antas föreligga hos EES-länderna och de avtalsslutande parterna i energigemenskapen eller kan, när det gäller andra tredjeländer, påvisas genom bilaterala avtal som innehåller relevanta bestämmelser om klimat- och energipolitiska mål om utfasning av fossila bränslen och ytterligare bedömas av lämplig grupp med stöd av kommissionen. Dessutom bör det tredjeland med vilket unionen samarbetar i utvecklingen av projekt av ömsesidigt intresse underlätta en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och andra politiska stödåtgärder i enlighet med denna förordning.
- (25) Det berörda tredjelandet bör säkerställa att den del av projektet av ömsesidigt intresse som är belägen i tredjelandet och eventuella ytterligare investeringar som är nödvändiga för att uppnå de totala fördelarna med det projekt av ömsesidigt intresse som ska genomföras, som förstärkningar av inhemska nät, också prioriteras och genomförs i tid för att säkerställa att projektet utnyttjas fullt ut.
- (25a) I ett alltmer sammanlänkat europeiskt elsystem kommer indirekta socioekonomiska fördelar att uppstå i medlemsstater där fysiska effektöverföringar passerar genom tredjeländers nätverk. Sådana systemöverskridande effekter bör identifieras och återspeglas i metoder för kostnads-nyttoanalys. För att säkerställa öppenhet bör Entso för el respektive Entso för gas offentliggöra resultaten av kostnads-nyttoanalysen för alla projekt som visar hur fördelarna fördelas mellan länder, inbegripet både värdländer och icke-värdländer.**

- (26) För att säkerställa att projekt för lagring av koldioxid som involverar tredjeländer bidrar till gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid på ett sätt som är förenligt med unionens klimat- och miljökrav bör sådana projekt endast vara stödberättigade om de är nödvändiga för att gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid ska fungera och om tredjelandet upprätthåller och effektivt verkställer en lämplig rättslig ram. Den rättsliga ramen i tredjelandet bör säkerställa tillämpningen av standarder och skyddsåtgärder som förhindrar koldioxidläckage och som säkerställer att den permanenta lagringen av koldioxid är säker och ändamålsenlig för att skydda klimatet, människors hälsa och ekosystemen. Dessa standarder och skyddsåtgärder bör ge en skyddsnivå som åtminstone är likvärdig med den som fastställs i unionsrätten. EES-länderna och de avtalsslutande parterna i energigemenskapen bör antas ha sådana standarder och skyddsåtgärder.

- (27) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör genomföras så snabbt som möjligt samt övervakas noga av de nationella behöriga myndigheterna, Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (byrån) och grupperna, samtidigt som tillbörlig hänsyn tas till kraven på intressenters deltagande och till miljölagstiftningen, och den administrativa bördan för projektansvariga minimeras. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt bedömningen av risker i fråga om klimatanpassning, fysisk säkerhet och cybersäkerhet, i tillämpliga fall på grundval av kraven i direktiv (EU) 2022/2557 vad gäller kritiska entiteters motståndskraft och kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555²² vad gäller åtgärder för en hög cybersäkerhetsnivå i hela unionen, och de projektansvariga bör rapportera till de nationella behöriga myndigheterna om de åtgärder som vidtagits till följd av de bedömda riskerna. De projektansvariga bör också rapportera om efterlevnaden av miljölagstiftningen och visa att projekten inte orsakar betydande skada för miljön i den mening som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852²³. I fråga om befintliga projekt av gemensamt intresse som har nått tillräcklig mognad bör dessa överväganden beaktas när grupperna väljer ut projekt till den följande unionsförteckningen.
- (28) Kommissionen bör ha möjlighet att utse europeiska samordnare för projekt som drabbas av särskilda svårigheter eller förseningar, för att underlätta genomförandet av projekt som stöter på svårigheter.

²² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (EUT L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (29) Tillståndsprocessen bör varken leda till att den administrativa bördan blir oproportionerligt stor i förhållande till projektets omfattning eller komplexitet, eller skapa hinder, vare sig för utvecklingen av de transeuropeiska energinäten eller för marknadstillträdet.
- (30) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör ges prioriterad status på nationell nivå så att man säkerställer snabb administrativ behandling och brådskande behandling i alla rättsliga förfaranden och tvistlösningsförfaranden som rör dessa projekt.
- (31) Medlemsstater som för närvarande inte tillmäter energiinfrastrukturprojekt största möjliga nationella betydelse i tillståndsprocessen bör uppmuntras att överväga att börja högprioritera sådana projekt, särskilt i fall där detta skulle påskynda tillståndsprocessen. **Om en sådan status har tilldelats bör medlemsstaterna beakta den i samband med fysisk planering och när projekt förvärvar ledningsgator, i den mån sådan status inte leder till negativa effekter för den nationella säkerheten och försvaret.**
- (32) Medlemsstater som för närvarande inte har några påskyndade eller brådskande rättsliga förfaranden som är tillämpliga på energiinfrastrukturprojekt bör uppmuntras att överväga att införa sådana förfaranden, särskilt genom att utvärdera om detta skulle påskynda genomförandet av sådana projekt.
- (33) Projekt som rör vätgastillgångar, elektrolysanläggningar och koldioxidtillgångar bidrar till energi- och klimatmålen, bland annat när det gäller behovet av att påskynda utbyggnaden av förnybar energi och integreringen av förnybar energi i energimixen **för att uppnå unionens mål**. Därför bör alla projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som rör vätgas, elektrolysanläggningar och koldioxidtillgångar anses vara av allmänintresse ur ett energipolitiskt perspektiv, och det bör vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta dem som projekt av övervägande allmänintresse, med undantag för kulturarv och situationer där det finns tydliga bevis för betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras.

- (34) Elinfrastrukturprojekt anses vara avgörande för att uppnå klimatneutralitet, då de integrerar förnybara energitillgångar, flexibilitetslösningar, energilagring och elektrifiering i allmänhet. Fram till dess att unionens klimatneutralitetsmål har uppnåtts bör sådana projekt därför antas vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid en avvägning mellan olika rättsliga intressen, med undantag för kulturarv, och om det finns tydliga bevis för att dessa projekt har betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944²⁴. **Denna presumtion hindrar inte medlemsstaterna från att göra en avvägning mellan olika rättsliga intressen på ett sätt som tar hänsyn till andra intressen som ska prioriteras, såsom försvarsöverväganden, eller från att i enskilda fall dra slutsatsen att dessa överväganden kan ha företräde i en konkret lag om fysisk planering, förfaranden för förvärv av ledningsgator eller andra konkreta administrativa eller rättsliga handlingar och förfaranden, beroende på vad som är relevant.**

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- (35) På grund av den betydelse som projekt i unionsförteckningen har för uppnåendet av klimatneutralitet, samt den strategiska betydelsen av sådana projekt, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att undanta projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse avseende el²⁵, vilka uttryckligen har införts i en nationell utvecklingsplan som varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG²⁶ samt vilka, om de sannolikt kommer att ha en betydande inverkan på Natura 2000-områden, har varit föremål för en lämplig bedömning i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, från miljökonsekvensbedömningar enligt direktiv 2011/92/EU, från bedömningar av deras konsekvenser för skyddet av arter i enlighet med artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG och från bedömningar av deras konsekvenser för Natura 2000-områden. Sådana undantag bör vara möjliga till dess att klimatneutralitet uppnås.

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (*EUT L 26*, 28.1.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> [...]).

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (*EGT L 197*, 21.7.2001, s. 30, <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

- (36) För att mildra eventuella effekter av sådana undantag bör medlemsstaterna, **när tillstånd söks för ett projekt som avses omfattas av undantaget, granska om projektet ger upphov till betydande miljöpåverkan som skiljer sig från den som redan förväntas och redovisas i miljöbedömningarna i den nationella utvecklingsplanen. Dessutom bör medlemsstaterna kartlägga om projektet sannolikt kommer att ge upphov till betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat och därmed kräva en miljökonsekvensbeskrivning i ett gränsöverskridande sammanhang. E[...]**fter denna granskning, **och förutsatt att de behöriga myndigheterna inte fann att projektet sannolikt skulle ha oförutsedd eller betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat,** bör [...] **dessa behöriga myndigheter säkerställa att lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder tillämpas, med beaktande av användningen av bästa tillgängliga teknik. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana begränsningsåtgärder bör de behöriga myndigheterna säkerställa att de projektansvariga vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera sådana konsekvenser, vilket, om inga andra proportionella kompensationsåtgärder finns tillgängliga, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram om tillåtet enligt nationell rätt. [...]**Om det konstateras att ett projekt har oväntade effekter som gör att den behöriga myndigheten inte kan identifiera denna lämpliga och proportionella begränsningsåtgärd eller, i tillämpliga fall, kompensationsåtgärd, bör myndigheten kunna begära att den projektansvarige genomför en projektspecifik miljöbedömning som belyser de identifierade riskerna och som gör det möjligt att bedöma vilka åtgärder som är lämpliga att vidta. Om [...] ett projekt sannolikt kommer att ha betydande negativa miljökonsekvenser i en annan medlemsstat bör de nationella behöriga myndigheterna säkerställa samarbete mellan de berörda medlemsstaterna för att identifiera åtgärder för att undvika de betydande konsekvenserna eller, vid behov, begränsa eller kompensera för dem.

- (37) För att påskynda utbyggnaden av det transeuropeiska energinätet bör villkoren för tillämpning av särskilda undantag enligt unionens miljölagstiftning tydliggöras. Vid en bedömning av huruvida det finns tillfredsställande alternativa lösningar till energiprojekt bör omfattningen framför allt begränsas till alternativa lösningar som säkerställer att samma mål uppnås inom samma eller en liknande tidsram utan att detta leder till betydligt högre kostnader. När de berörda myndigheterna jämför tidsramen och kostnaden för tillfredsställande alternativa lösningar bör de kunna ta hänsyn till behovet av att snabbt och kostnadseffektivt bygga ut projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i enlighet med de prioriteringar som anges i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner och uppdateringar av dessa som lämnats in till kommissionen i enlighet med förordning (EU) 2018/1999.
- (38) Vid tillämpningen av det relevanta undantaget i direktiv 92/43/EEG är det på samma sätt lämpligt att de berörda myndigheterna, i motiverade fall och då det rimligen kan visas – innan åtgärderna vidtas – att planen eller projektet inte oåterkalleligt skulle påverka Natura 2000-nätverkets övergripande samstämmighet, att områdets miljöintegritet skulle bevaras och att en hög skyddsnivå för Natura 2000-områdena skulle säkerställas, får tillåta att kompensationsåtgärder genomförs parallellt med genomförandet av planen eller projektet.

- (39) För att minska komplexiteten, öka effektiviteten och insynen och bidra till att förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna bör medlemsstaterna säkerställa att det **finns en**[...] enda behörig myndighet som ansvarar för att underlätta och samordna alla tillståndprocesser i syfte att utfärda ett övergripande beslut, för att samarbeta med andra berörda myndigheter och nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater, för att fungera som enda kontaktpunkt för projektansvariga [...]och [...] **underlätta** deras kontakter med andra myndigheter och för att övervaka utvecklingen för och förseningarna av projekt i unionsförteckningen, **samtidigt som den nationella konstitutionella ordningen respekteras. För att ge flexibilitet bör medlemsstaterna kunna välja den typ av system för tillståndsgivning som överensstämmer med de relevanta behöriga nationella myndigheternas befintliga behörighet inom ramen för deras rättssystem. Samarbetet med nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater bör inte påverka de nationella myndigheternas exklusiva behörighet att besluta om projekt som är belägna på deras territorium.**
- (40) För att effektivisera förfarandena bör de nationella behöriga myndigheterna också ansvara för att säkerställa att tidsplanen för tillståndsgivning för hybridprojekt för överföring och produktion anpassas till projektets alla tillgångar på ett sätt som påskyndar tillståndprocessen för produktions- och överföringstillgångarna.

- (41) För att förenkla och påskynda tillståndsprocessen för projekt i unionsförteckningen som är belägna i två eller fler medlemsstater bör de berörda medlemsstaterna gemensamt utse en enda kontaktpunkt bland de nationella behöriga myndigheterna [...] **för att underlätta [...]** processen [...] och utfärda [...] [...] **ett enda** slutligt övergripande beslut. **Detta övergripande beslut måste respektera medlemsstaternas suveränitet och därmed de nationella myndigheternas behörighet att besluta om projekt på deras territorium. Det slutliga övergripande beslut som utfärdas av en enda kontaktpunkt bör därför göras i form av ett icke-bindande dokument som identifierar och hänvisar till det bindande beslut som fattats av de nationella behöriga myndigheterna och de berörda myndigheterna i varje medlemsstat. Ett enda referensdokument, även om det inte är bindande,** bör minska den administrativa bördan för projektutvecklare och minska komplexiteten, öka effektiviteten och påskynda tillståndsprocessen, särskilt när medlemsstaterna föreskriver gemensamma förfaranden med anpassade tidsplaner och bedömningar. För att säkerställa ett ändamålsenligt gränsöverskridande samarbete bör kommissionen fokusera på identifierade prioriterade sammanlänkingsprojekt och stärka samordningen och övervakningen av genomförandet av och tillståndsgivningen för dem. I detta syfte bör kommissionen hjälpa medlemsstaterna att identifiera gemensamma förfaranden för att tillståndsprocessen ska bli effektiv och ändamålsenlig.
- (42) När så är lämpligt bör medlemsstaterna kunna låta de övergripande besluten innefatta beslut som fattats i samband med förhandlingar med enskilda markägare om att bereda tillträde eller ge äganderätt eller besittningsrätt till mark i fråga om fysisk planering, där det i stora drag fastställs hur marken i en bestämd region ska användas, bland annat för vägar, järnvägar, byggnader och naturskyddsområden, vilken inte utförs endast för det planerade projektet och beviljandet av drifttillstånd. I samband med tillståndsprocessen bör ett projekt av gemensamt intresse kunna omfatta tillhörande infrastruktur i den utsträckning den ofrånkomligen behövs för att projektet ska kunna uppföras eller fungera.

- (43) Denna förordning, särskilt bestämmelserna om tillståndsgivning, allmänhetens medverkan och genomförande av projekt av gemensamt intresse, bör tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av unionsrätten och internationell rätt, inbegripet bestämmelser om skydd av miljön och människors hälsa och bestämmelser som antagits inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken och den integrerade havspolitik, särskilt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU²⁷.
- (44) Det är mycket viktigt att informera och hålla samråd med intressenter, inbegripet det civila samhället, för att projekten ska bli framgångsrika och invändningarna mot dem begränsas. Trots att det finns etablerade standarder för att säkerställa allmänhetens medverkan i beslutsprocesser på miljöområdet, vilka tillämpas fullt ut på projekt av gemensamt intresse, bör krav på ytterligare åtgärder ställas för att säkerställa högsta möjliga standarder för insyn och allmänhetens medverkan i alla frågor som är av betydelse för tillståndsprocessen för projekt av gemensamt intresse. Det förhandssamråd som föregår tillståndsprocessen bör, om det redan omfattas av nationella regler som håller samma standard som eller högre standard än kraven i denna förordning, göras frivilligt och dubblering av rättsliga krav bör undvikas.

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

- (45) Ett korrekt och samordnat genomförande av direktiven 2001/42/EG och 2011/92/EU och, i tillämpliga fall, FN:s ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens medverkan i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor²⁸, som undertecknades i Århus den 25 juni 1998 (*Århuskonventionen*) och av konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang²⁹, som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991 (*Esbokonventionen*) bör säkerställa att huvudprinciperna för bedömning av miljö- och klimatkonsekvenser harmoniseras, även i ett gränsöverskridande sammanhang. Kommissionen har utfärdat riktlinjer för att stödja medlemsstaterna i deras arbete med att rationalisera förfarandena för miljökonsekvensbedömningar för energiinfrastruktur och att säkerställa en konsekvent tillämpning av de förfaranden för miljökonsekvensbedömningar som enligt unionsrätten krävs för projekt av gemensamt intresse.
- (46) Det är viktigt att tillståndsprocessen rationaliseras och förbättras, samtidigt som man i möjligaste mån och med vederbörligt beaktande av subsidiaritetsprincipen respekterar nationella befogenheter och förfaranden för uppförande av ny energiinfrastruktur. Med tanke på det brådskande behovet av att utveckla energiinfrastruktur bör den förenklade tillståndsprocessen innefatta en tydlig tidsfrist för de relevanta myndigheternas beslut om uppförande av projektet. Denna tidsfrist bör främja en ändamålsenlig utformning och hantering av förfaranden. I denna förordning bör det fastställas maximala tidsfrister. Medlemsstaterna kan emellertid sträva efter att förkorta tidsfristerna där så är möjligt, i synnerhet för projekt som smarta nät vilka kanske inte kräver en lika komplicerad tillståndsprocess som den som tillämpas på projekt för överföringsinfrastruktur.

²⁸ EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

²⁹ EGT C 104, 24.4.1992, s. 7.

- (47) De tillståndsgivande myndigheternas brist på resurser och bristande digitalisering av tillståndsprocesserna och datatillgänglighet är flaskhalsar som bromsar tillståndsprocesserna. Digitalisering och en lämplig användning av AI-funktioner förväntas påskynda förfarandena och effektivisera processerna genom att göra det möjligt att hantera ansökningar snabbare, och förväntas också öka insynen genom förbättrad tillgång till information om procedursteg och formföreskrifter. Digitaliseringen av tillståndsprocesserna släpar dock efter, och data sprids ofta mellan olika behöriga myndigheter utan användning av enhetliga digitala processer eller plattformar och utan säkerställande av driftskompatibilitet. Detta leder till oklarhet om ansökningarnas status och är ett hinder för identifieringen av flaskhalsar. Därför, [...] **om en digital [...] portal eller ett antal sammankopplade portaler tillhandahålls [...] för alla steg i tillståndsprocesserna för energiinfrastrukturprojekt, inbegripet projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, [...] kan det säkerställa att digitaliseringen av förfarandena [...] medger insyn och är, om så är lämpligt, driftskompatibla och att man till fullo drar nytta av dess fördelar för att påskynda tillståndsprocessen. En sådan portal eller sådana portaler [...] skulle kunna göra det möjligt för projektansvariga att lämna in ansökningar och kontrollera deras status, anvisa dem till behöriga myndigheter och ge myndigheterna tillgång till alla relevanta uppgifter och all relevant information så att de kan behandla dem utan mellanliggande pappersbaserade steg. Dessutom skulle [...] denna portal eller dessa portaler kunna göra det möjligt att extrahera statistik för övergripande kontroll av hur tillståndsprocesserna fortlöper i medlemsstaterna. Om mer än en portal inrättas säkerställs konnektivitet mellan portalerna, förutsatt att varje portal omdirigerar användarna eller innehåller hänvisningar till andra relevanta portaler. Det står medlemsstaterna fritt att införa högre grader av sammankoppling, interoperabilitet och kommunikation mellan portaler. Portalen eller portalerna [...] bör förlita sig på säkra och driftskompatibla medel som för fysiska personer tillhandahålls genom europeiska digitala identitetsplånböcker, i enlighet med kraven i förordning (EU) nr 910/2014, och som i framtiden för juridiska personer tillhandahålls genom europeiska företagsplånböcker, i enlighet med [förordning (EU) nr XXX/20YY], för att möjliggöra elektronisk identifiering och autentisering, undertecknande eller stämpling av handlingar, inlämning av handlingar och avsändande eller mottagande av anmälningar mellan behöriga myndigheter och ekonomiska aktörer.**

- (48) De behöriga myndigheterna bör ansvara för att säkerställa att de tidsfrister som fastställs i denna förordning iakttas. I linje med det brådskande behovet av att bygga ut energiinfrastruktur och den strategiska roll som projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse spelar för uppnåendet av unionens energi- och klimatmål, och i den mån begreppet tyst medgivande finns i nationell rätt, bör medlemsstaterna dessutom [...] **ha möjlighet att förutse** att en avsaknad av svar från de nationella behöriga myndigheterna inom den tidsfrist som fastställs i denna förordning eller en avsaknad av svar från en berörd myndighet inom den tidsfrist som, **eller i samarbete med**, den nationella behöriga myndigheten, leder till [...] ett tyst medgivande till eller ett positivt svar av, de särskilda **mellanliggande administrativa stegen, dvs. alla administrativa steg som tas av berörda myndigheter under tillståndsförfarandet, inbegripet anordnande av samråd eller begäran om yttrande från olika organ eller myndigheter, eller det slutliga beslutet, [...]** och om ett sådant godkännande skulle leda till att projektet kan inleda **anläggningsarbetet [...]. Bestämmelserna i denna förordning påverkar inte medlemsstaters möjlighet att tillämpa tyst medgivande på miljöbeslut om en sådan möjlighet föreskrivs i deras rättssystem. För att säkerställa en effektiv tillämpning av denna åtgärd och garantera tredje parts rätt till rättsligt skydd bör de berörda myndigheterna offentliggöra alla beslut som antagits.**

- (49) Tillståndprocessen bör omfatta två förfaranden, nämligen det frivilliga föransökningsförfarandet där förberedelserna för en fullständig ansökan lämnas in och godkänns av den nationella behöriga myndigheten, och det obligatoriska formella tillståndsförfarandet som inleds genom godkännandet av akten och avslutas när myndigheterna fattar ett övergripande beslut. Under föransökningsfasen bör de nationella behöriga myndigheterna utföra en rad uppgifter. De bör granska projektet och underrätta den projektansvarige om vilka godkännanden, studier, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen, inbegripet de miljöbedömningar och begränsnings- eller kompensationsåtgärder som bör vidtas. De bör fastställa omfattningen av och detaljnivån för den dokumentation som identifieras i slutsatserna från granskningen, och säkerställa att ingen ytterligare dokumentation kommer att begäras från den projektansvarige utom om det har skett en väsentlig förändring av projektet eller dess omgivande miljö som innebär att de villkor och antaganden som har använts för att fastställa omfattningen inte är tillämpliga. De bör utarbeta en detaljerad tidsplan för tillståndprocessen. Efter att ha mottagit utkastet till ansökan, inklusive alla förberedande handlingar, bör dessa myndigheter besluta om akten ska anses vara fullständig eller om den måste kompletteras med den information som saknas, i enlighet med vad som identifierades vid föransökningsförfarandet.
- (50) Om de nationella behöriga myndigheterna anser att detta är effektivt får de utforma tillståndskraven så att tillståndprocessen och de offentliga samråden om ett visst projekt äger rum i faser, förutsatt att detta förenklar och påskyndar tillståndprocessen.
- (51) Denna förordning bör endast tillämpas på tillståndsgivning för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, allmänhetens medverkan i och den rättsliga behandlingen av projekten. Medlemsstaterna bör dock kunna anta nationella bestämmelser för att tillämpa samma eller liknande regler på andra projekt som inte har status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse inom tillämpningsområdet för denna förordning.

- (52) Processen för den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen utgör en solid grund för identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso för el), det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (Entso för gas), det europeiska nätverket av systemansvariga för vätgasnät (ENNOH) och systemansvariga för överföringssystem fortsätter att spela en viktig roll i processen, men det krävs mer rationalisering och styrning, särskilt för fastställandet av framtidsscenarier, identifieringen av långsiktiga luckor i infrastrukturen och flaskhalsar i energiinfrastrukturen och åtgärdandet av dessa brister med de lämpligaste lösningarna, för att öka processens politiska tyngd, relevans och robusthet. Byrån och kommissionen bör därför få en större roll i processen för att utarbeta de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789.

- (53) Med tanke på att det valda scenariot och dess underliggande antaganden spelar en viktig roll i den unionsomfattande planeringsprocessen för nätutveckling bör kommissionen spela en central roll i fastställandet **i nära samarbete med Entso**. Detta bör bidra till att rationalisera insatserna och säkerställa att unionens politiska mål uppnås bättre. **Det är viktigt att de underliggande antagandena tar hänsyn till det övergripande målet att öka integrationen av den inre marknaden, bland annat genom att minska isoleringen av perifera medlemsstater och ömedlemsstater.** Det är också lämpligt att de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna baseras på ett centralt scenario, **tillsammans [...]med känslighetsanalyser [...], i vilka det till exempel utforskas alternativa försörjningsmixar, efterfrågemönster och observerade systemtrender.** Dessa känsliga frågor bör bidra till att undersöka en rad möjliga vägar för utfasning av fossila bränslen och därmed stärka robustheten i EU:s ram för **infrastrukturplanering med beaktande av den faktiska dynamiken i det europeiska energisystemet och medlemsstaternas planeringsval. [...]**Huvudsyftet med scenariot är att tillhandahålla en gemensam grund för bedömningen av luckor i infrastrukturen och fördelar med projekt som föreslås som projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse **för att uppnå marknadsintegration och priskonvergens. Det gemensamma scenario som ska användas för den tioåriga nätutvecklingsplanen, i enlighet med artikel 55 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1788, bör vara förenligt med det centrala scenariot. Känslighetsanalyser som tagits fram i enlighet med artikel 11 i denna förordning och ytterligare scenarier eller känslighetsanalyser skulle också kunna övervägas för mer välgrundade investeringsbeslut,** Den ökade betydelsen av det centrala scenariot kräver ett nära deltagande av Entso för el, ENNOH och Entso för gas, medlemsstaterna och byrån för att säkerställa att relevanta data och relevant information tillhandahålls och att scenariot anpassas till den nationella utvecklingen **och återspeglar de nationella energi- och klimatplanerna samt beaktar nationella och regionala särdrag, inbegripet skillnader i energipriser regionerna emellan. De antaganden som används bör kontrolleras av medlemsstaterna.** Referensgruppen för intressenter bör fortsätta att tillhandahålla samordnade synpunkter och råd från intressenter vad gäller utarbetande av scenarier.

- (53a) **För att tillgodose infrastrukturbehov med stor gränsöverskridande betydelse skulle interna nätförstärkningar inom en medlemsstat, när så är lämpligt, kunna slås samman med andra investeringar som tillgodoser ett gränsöverskridande behov för att betraktas och bedömas som ett enda projekt enligt denna förordning, förutsatt att sådana projektsammanslagningar och de investeringsposter som ingår uppfyller de relevanta kriterierna för projekt av gemensamt intresse.**
- (54) Processen för att identifiera infrastrukturbehov bör i större utsträckning än nu vägleda planerade infrastrukturinvesteringar. Jämfört med nuvarande praxis bör processen vara mer omfattande, och sektorsövergripande kopplingar och icke ledningsburna lösningar bör beaktas mer ingående, i syfte att tydligt identifiera vilka lösningar som tjänar energisystemet bäst när det gäller uppnåendet av energi- och klimatmålen. Byrån bör involveras mer i fastställandet av ramen för processen och kontrollen av den för att öka acceptansen för de efterföljande lösningar som krävs för att åtgärda luckorna. Byrån bör utveckla metoder för den process för att identifiera infrastrukturbehov som Entso för el och ENNOH ska genomföra, i syfte att säkerställa att resultaten är tillräckligt robusta och att de överensstämmer med de principer som fastställs i denna förordning. TEN-E-gruppens beslutsfattande organs slutliga godkännande av rapporten om identifierade behov bör vara en stark signal till de projektansvariga om var de möjliga projekten behövs.

- (55) När processen för att identifiera infrastrukturbehov görs mer heltäckande och detaljerad bör detta göra det möjligt att förbättra matchningen mellan planerade projekt och behoven av utbyggnad av överföringskapaciteten. Det bör också göra det möjligt att inrätta en uppföljningsprocess som leder till identifiering av nya lösningar på icke tillgodosedda behov. Det är framför allt systemansvariga för överföringssystem som bör föreslå möjliga projekt för att åtgärda bristerna, men alternativa lösningar från andra intressenter bör också övervägas. Därför bör behovsmatchningsprocesser vara ett resultat av regionalt samarbete och involvera berörda intressenter i diskussionerna. Kommissionens centrala roll i processen bör stärka det regionala samarbetet och medlemsstaternas, de nationella tillsynsmyndigheternas, de projektansvarigas och andra berörda intressenters deltagande i arbetet med att ta fram de lämpligaste projekten, oavsett om det rör sig om icke ledningsburna lösningar eller infrastrukturlösningar för att fylla eventuella icke tillgodosedda behov. Om framstegen med att åtgärda kvarstående brister är otillräckliga bör kommissionen som en sista utväg ha rätt att utlysa en ansökningsomgång för att komma till rätta med dem. Det bör säkerställas att stödberättigade projekt så snart som möjligt tas med i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen, **i enlighet med tillämpliga förfaranden.**
- (56) En kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet är nödvändig för att säkerställa att infrastrukturplaneringen återspeglar de föränderliga behoven i ett integrerat system där fossila bränslen fasats ut, och där bör alla relevanta kostnader och fördelar bedömas på ett konsekvent sätt i syfte att identifiera de effektivaste lösningarna för att uppnå unionens energi- och klimatmål. Icke ledningsburna lösningar, såsom dynamisk lednings- och transformatorkapacitet, avancerade styrsystem för effektlöde eller digitala tvillingplattformar, bör spela en större roll för att tillgodose nätbehov både i drifts- och utbyggnadshänseende och bör därför också omfattas av kostnads-nyttoanalysen av hela energisystemet.

- (57) Den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen bör ge en heltäckande översikt över planerade infrastrukturprojekt med gränsöverskridande verkan i unionen. Icke ledningsburna lösningar och flexibilitetslösningar bör utgöra en integrerad del av planen så att den ger en fullständig bild av de framtida investeringar som krävs för en optimal drift av el- och vätgasnäten. Särskild hänsyn bör också tas till projekt som förbättrar nätets säkerhet och motståndskraft.
- (58) Vid utförandet av sina uppgifter inför antagandet av de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna bör Entso för el, ENNOH, byrån och kommissionen hålla ett omfattande samråd med alla berörda intressenter. Dessa intressenter bör inbegripa den europeiska enheten för unionens systemansvariga för distributionssystem, sammanslutningar som är verksamma på el-, gas- och vätgasmarknaderna, intressenter inom uppvärmning och kylning, avskiljning och lagring av koldioxid samt avskiljning och användning av koldioxid, oberoende aggregatorer, aktörer på efterfrågefleksibilitetsområdet, organisationer som arbetar med energieffektivitetslösningar, industrisektorer inbegripet transport-, digitaliserings- och datasektorn, samt organisationer för energikonsumenter, det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar och företrädare för det civila samhället, beroende på vad som är relevant. Referensgruppen för intressenter har visat sig vara ett effektivt forum för samarbete med intressenter och dess fortsatta bidrag till den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen bör stödjas. Samrådet bör vara öppet, medge insyn och ske i god tid för att intressenter ska hinna ge återkoppling under utformningen av de viktigaste faserna av de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna, som identifieringen av luckor i infrastrukturen och metoden för kostnads-nyttoanalys i samband med projektbedömningen. Entso för el och ENNOH bör vederbörligen beakta intressenternas bidrag under samrådet och vid överlämnandet av de slutliga förslagen bör de förklara på vilket sätt de har tagit bidragen i beaktande.

- (59) Planeringen av energiinfrastruktur bör på ett korrekt sätt återspegla sektorskoppling och kopplingar mellan energibärare. Utvecklingen av scenarierna, processen för att identifiera infrastrukturbehov och metoderna för kostnads-nyttoanalys bör baseras på en integrerad, långsiktig och optimerad strategi för ”ett enda energisystem” med modellering utifrån gemensamma antaganden och konsekventa metoder. Ökad samordning av infrastrukturplaneringen mellan sektorer bör bidra till att prioriteringen och införandet av nya infrastrukturlösningar optimeras.
- (60) Det är viktigt att säkerställa att det bara är infrastrukturprojekt för vilka det inte finns några rimliga alternativa lösningar som får status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse, och därför bör principen om energieffektivitet först beaktas i planeringen av energiinfrastruktur och i de regionala gruppernas arbete med att upprätta regionala förteckningar över föreslagna projekt. I enlighet med principen om energieffektivitet först bör man överväga alla relevanta **alternativ som är ekonomiskt och tekniskt genomförbara för** ny infrastruktur för att tillgodose framtidens infrastrukturbehov. Särskild hänsyn bör tas till icke ledningsburna lösningar eller digitala lösningar, användning av efterfrågefleksibilitet eller icke-fossil flexibilitet, som skulle kunna öka nätens övergripande effektivitet. I detta syfte bör de systemansvariga prioritera sådana lösningar när de bedömer projekt för systemutbyggnad. **Sådana lösningar kan komplettera nödvändiga fysiska nätförstärkningar, men är kanske inte ensamt tillräckliga för att tillgodose identifierade systembehov.** Incitament för kostnadseffektiv användning av näten bör också skapas, särskilt genom användning av lokaliseringsrelaterade och tidsdifferentierade prissignaler i nätavgifter och stödsystem.

- (61) För att uppnå sitt klimatneutralitetsmål för 2050 måste unionen avsevärt öka produktionen av förnybar el. Investeringarna i havsbaserad förnybar energi bör ökas i syfte att uppnå minst 350 GW havsbaserad förnybar energiproduktion som installerats i enlighet med medlemsstaternas kumulativa icke-bindande regionala mål för havsbaserad förnybar energi som uppdaterades i december 2024 och som stöds i kommissionens meddelande *Att uppnå EU:s ambitioner för havsbaserad förnybar energi* av den 24 oktober 2023³⁰. De första utvecklingsplanerna för havsbaserade nät som offentliggjordes av Entso för el i januari 2024 utgjorde ett viktigt steg framåt genom att förankra medlemsstaternas regionala ambitioner för havsbaserade nät i planeringen av havsbaserade nät. Detta bör stödja identifieringen av gränsöverskridande projekt för havsbaserad förnybar energi, inbegripet hybridprojekt och gränsöverskridande radialprojekt, för att säkerställa en optimerad och kostnadseffektiv utbyggnad av havsbaserade nät på havsområdesnivå. Den strategiska långsiktiga logik som ingår i utvecklingsplanerna för havsbaserade nät bör utvidgas till att omfatta landbaserade elnät och vätgasnät.
- (62) Bedömningen av fördelarna med och kostnaderna för de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät för förnybar energi bör hjälpa medlemsstaterna att genomföra en preliminär kostnadsdelningsanalys på nivån för prioriterade korridorer för havsbaserade nät, för att stödja de efterföljande gemensamma politiska åtagandena för gränsöverskridande projekt för havsbaserade nät. Kommissionens vägledning om ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt av den 27 juni 2024 bör ligga till grund för bedömningen av fördelarna med och kostnaderna för de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät för förnybar energi och får uppdateras av kommissionen, med deltagande av medlemsstaterna, berörda systemansvariga för överföringssystem, byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna, när detta anses vara relevant.

³⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén av den 24 oktober 2023, *Att uppnå EU:s ambitioner för havsbaserad förnybar energi*, COM(2023) 668 final.

- (63) Kostnaderna för att utveckla, uppföra, driva och underhålla projekt av gemensamt intresse bör överlag bäras av dem som använder infrastrukturen. Vid kostnadsfördelningen bör det säkerställas att slutanvändarnas börda inte blir alltför stor, särskilt om detta kan leda till energifattigdom. Projekt av gemensamt intresse bör vara berättigade till gränsöverskridande kostnadsfördelning om en bedömning av efterfrågan på marknaden eller av de förväntade effekterna på tarifferna visar att kostnaderna inte kan förväntas bli täckta av de tariffer som betalas av infrastrukturanvändarna. **Det bör noteras att bestämmelser om gränsöverskridande kostnadsfördelning inte är tillämpliga på de projekt av gemensamt intresse som inte omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet och därför inte kan få ett beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning, såsom projekt för pumpad lagring som inte regleras och inte finansieras genom de nationella tariffsystemen.**

- (64) På en alltmer sammanlänkad inre energimarknad är tydliga och transparenta regler för gränsöverskridande kostnadsfördelning nödvändiga för att påskynda investeringar i gränsöverskridande infrastruktur och i projekt med gränsöverskridande verkan. I takt med att den gränsöverskridande energiinfrastrukturen blir mer integrerad skapar allt fler projekt fördelar utanför de territorier där de byggs. En rättvis och transparent kostnadsfördelning är därför nödvändig för att lokala konsumenter inte ska behöva bära oproportionerligt stora kostnader. Diskussionen om lämplig kostnadsfördelning bör grundas på en analys av kostnaderna för och fördelarna med ett infrastrukturprojekt som genomförs på grundval av en harmoniserad metod för analys av hela energisystemet, med användning av det centrala scenariot och alla känslighetsanalyser som fastställts för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner som utarbetats enligt förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och som möjliggör en gedigen analys av hur projektet av gemensamt intresse eller projektet av ömsesidigt intresse bidrar till unionens energipolitik för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet. Medlemsstater och nationella tillsynsmyndigheter där minst 10 % av **nettofördelarna** med ett projekt, **dvs. skillnaden mellan monetiserade positiva och negativa fördelar med ett projekt för samhället eller delar av samhället**, är belägna bör delta i diskussioner om kostnads-nytt- och kostnadsfördelningsbedömningar. **Ett sådant deltagande bör säkerställa öppenhet i ett tidigt skede av projektutvecklingen, stödja en rättvis fördelning av kostnader och fördelar samt underlätta ett effektivt genomförande av projektet och dess fördelar. Samtidigt medför ett sådant deltagande inte någon skyldighet att stå för projektkostnader.** [...] Dessutom bör man vid avtal om gränsöverskridande kostnadsfördelning överväga justeringar i efterhand för att säkerställa att icke-värdländer deltar rättvist och proportionellt, förutsatt att sådana justeringar är tydligt definierade och struktureras på ett sätt som skyddar investeringssäkerheten.

- (65) Det är viktigt att säkerställa en stabil finansieringsram för utvecklingen av projekt av gemensamt intresse samtidigt som behovet av finansiellt stöd minimeras och intresserade investerare uppmuntras i form av lämpliga incitament och finansieringsmekanismer. När de nationella tillsynsmyndigheterna beslutar om gränsöverskridande kostnadsfördelning bör de fördela de faktiska investeringskostnaderna på lämpligt sätt mot bakgrund av sina övergripande nationella strategier och metoder för liknande infrastruktur över gränserna och inkludera dem i de nationella tarifferna. Därefter bör de nationella tillsynsmyndigheterna, i förekommande fall, avgöra om investeringskostnadernas inverkan på de nationella tarifferna skulle kunna utgöra en oproportionerlig börda för konsumenterna i deras respektive medlemsstater. De nationella tillsynsmyndigheterna bör förebygga risken för att dubbelt stöd betalas ut till projekt, genom att beakta de faktiska eller uppskattade avgifterna och intäkterna. Dessa avgifter och intäkter bör endast beaktas i den mån de avser projekten och är utformade för att täcka de berörda kostnaderna.
- (66) För att underlätta diskussioner om kostnadsfördelning mellan berörda medlemsstater och tredjeländer bör det finnas en möjlighet att samla projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i paket. Genom att göra det möjligt för grupper av medlemsstater att behandla ett projektpaket som ömsesidigt fördelaktigt kan man främja lösningar som alla vinner på, minska risker och transaktionskostnader i förhandlingarna och öka sannolikheten för genomförande. Ytterligare stöd på unionsnivå, till exempel genom Fonden för ett sammanlänkat Europa, eller på regional nivå med hjälp av intäkter från överbelastning, skulle ytterligare kunna underlätta sådana avtal och främja ett snabbt tillhandahållande av prioriterad infrastruktur. **För att underlätta identifieringen av och diskussionerna om sådana projektpaket får medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna beakta relevant frivilligt regionalt arbete med kostnads-nyttoanalys och kostnadsfördelning för projektpaketet.**

- (67) I artikel 19.2 i förordning (EU) 2019/943 fastställs följande tre prioriterade mål för användningen av intäkter från tilldelning av kapacitet mellan elområden: a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, inbegripet kompensation för garanterad kapacitet, b) bibehållande eller ökning av kapacitet mellan elområden genom optimering av befintliga sammanlänkningslinjer, eller genom täckning av kostnader för nätinvesteringar som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänkningslinjer, och c) kompensation till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el under de omständigheter som anges i artikeln. Systemansvariga för överföringssystem bör säkerställa att alla tre prioriterade mål uppfylls, inklusive målet i led b. För att underlätta finansieringen av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som minskar överbelastning i sammanlänkningslinjer och för att skapa förutsägbarhet och insyn i diskussionerna om beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning i enlighet med artikel 16 i denna förordning är det lämpligt att kräva att systemansvariga för överföringssystem **placerar [...] en begränsad andel av intäkterna från överbelastning för sådana investeringar på ett separat internkonto, i eller utanför bokföringen, och i överensstämmelse med nationella lagar och andra föreskrifter såsom de definieras av den behöriga myndigheten och i linje med den relevanta Acer-metoden.** Detta krav påverkar inte de systemansvariga för överföringssystemens ansvar att besluta om finansieringsprioriteringar, under tillsynsmyndigheternas tillsyn och i enlighet med den metod som godkänts i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943. Detta krav bör inte gälla om det kan visas att det inte finns något behov av att bygga upp ytterligare gränsöverskridande kapacitet vid den berörda medlemsstatens gränser, **på grundval av den senast godkända rapporten från Entso-E om identifierade infrastrukturbehov.**
- (67a) **Vissa medlemsstater, särskilt medlemsstater med flera elområden, har fått avsevärt ökade intäkter från överbelastning på grund av sitt specifika geografiska läge. Kravet på att avsätta en andel av intäkterna från överbelastning för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör därför inte tillämpas på intäkter från överbelastning som härrör från interna elområdesgränser inom en medlemsstat.**

- (67b) **Enbart sammanlänknings räckvidd räcker inte för att på ett tillfredsställande sätt hantera utmaningar som rör resurstillräcklighet. Ökad fossilfri elproduktion i närheten av förbrukningsplatser kan stödja den pågående elektrifieringen, bidra till en effektivare användning av befintliga nät och förbättra resurstillräckligheten. Medlemsstaterna behåller rätten att besluta om sin energimix och energiförsörjningens allmänna struktur.**
- (68) Om en medlemsstat inte har någon systemansvarig för överföringssystemet bör denna förordnings hänvisningar till systemansvariga för överföringssystem i tillämpliga delar gälla för systemansvariga för distributionssystem.
- (69) Enligt lagstiftningen för den inre energimarknaden krävs att tariffer för nättillträde ger lämpliga incitament för investeringar. Flera typer av projekt av gemensamt intresse kommer dock sannolikt att medföra externa effekter som eventuellt inte kan fångas upp och beaktas fullt ut i det ordinarie tariffsystemet. Vid tillämpning av lagstiftningen för den inre energimarknaden bör de nationella tillsynsmyndigheterna säkerställa en stabil och förutsägbart lagstiftnings- och finansieringsram, med incitament för projekt av gemensamt intresse, även incitament på längre sikt, som står i proportion till det specifika projektets risknivå. Den ramen bör särskilt gälla gränsöverskridande projekt, innovativ överföringsteknik för el som möjliggör storskalig integrering av förnybar energi, distribuerade energiresurser eller efterfrågefleksibilitet i sammanlänkade nät samt energiteknik- och digitaliseringsprojekt som sannolikt medför större risker än liknande projekt inom en medlemsstat, eller utlovar större fördelar för unionen. Dessutom bör projekt med höga driftsutgifter också få lämpliga incitament för investeringar. I synnerhet är det sannolikt att havsbaserade nät för förnybar energi, som både utgör elsammanlänknings och ansluter projekt för havsbaserad produktion av förnybar energi, medför större risker än jämförbara infrastrukturprojekt på land, på grund av sin inneboende koppling till produktionstillgångar, vilket medför regleringsmässiga risker, finansieringsrisker avseende exempelvis behovet av föregripande investeringar, marknadsrisker och risker i samband med användningen av ny innovativ teknik.

- (70) Förordning (EU) 2022/869 har visat på mervärdet av att mobilisera privat finansiering genom betydande ekonomiskt stöd från unionen för att möjliggöra genomförandet av projekt av unionsbetydelse. Mot bakgrund av den ekonomiska och finansiella situationen och budgetrestriktionerna bör riktat stöd fortsätta inom ramen för den fleråriga budgetramen, även i syfte att minska riskerna för projekt och anskaffa privata investeringar, för att maximera verkan av offentlig finansiering och dess fördelar för unionens invånare och locka nya investerare till de prioriterade korridorerna och områdena för energinfrastruktur, vilka fastställs i bilaga I till denna förordning, samtidigt som bidraget från unionens budget hålls så lågt som möjligt.
- (71) Projekt av gemensamt intresse bör vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen för studier och, på vissa villkor, för bygg- och anläggningsarbeten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153³¹ i form av bidrag eller innovativa finansieringsinstrument för att säkerställa att skräddarsytt stöd kan ges till de projekt av gemensamt intresse som inte är bärkraftiga enligt det befintliga regelverket och de befintliga marknadsvillkoren. Det är viktigt att all snedvridning av konkurrensen undviks, framför allt mellan projekt som bidrar till förverkligandet av en och samma prioriterade unionskorridor. Sådant ekonomiskt stöd bör säkerställa nödvändiga synergier med annan unionsfinansiering som finns tillgänglig för smarta distributionsnät för energi, och med unionens finansieringsmekanism för förnybar energi i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294³².

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 (EUT L 249, 14.7.2021, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

³² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

(71a) Utvecklingen av en vätgasmarknad måste ta hänsyn till hela värdekedjan. I paketet om marknaderna för vätgas och koldioxidfri gas fastställs redan bestämmelser om tariffer, kostnadstäckning för operatörer av vätgasnät, finansiella överföringar mellan reglerade tjänster och möjligheten för medlemsstater att införa mekanismer för kostnadsfördelning över tid på nationell nivå, inbegripet möjligheten att införa åtgärder, såsom statliga garantier, för att täcka den ekonomiska risken för operatörer av vätgasnät när det initialt uppstår luckor i deras kostnadstäckning på grund av att de tillämpar kostnadsfördelning över tid. Medlemsstater som genomför projekt av gemensamt intresse på vätgasområdet får införa sådan kostnadsfördelning över tid i fall som involverar mer än en medlemsstat. Kostnadsfördelningen över tid och dess underliggande metod bör, liksom i fall inom en medlemsstat, godkännas av tillsynsmyndigheterna i de berörda medlemsstaterna. Med tanke på den möjlighet på medlemsstatsnivå som föreskrivs i artikel 5.3 i förordning (EU) 2024/1789 att införa åtgärder såsom en statlig garanti för att täcka den ekonomiska risken för operatörer av vätgasnät när det initialt uppstår luckor i deras kostnadstäckning på grund av att de tillämpar kostnadsfördelning över tid, bör kommissionen bedöma utmaningarna vad gäller gränsöverskridande vätgasprojekt. I bedömningen bör alternativa lösningar på frågan kartläggas, inbegripet deras effekter, kostnader och fördelar, på ett integrerat och balanserat sätt. I detta sammanhang bör kommissionen inleda ett strukturerat utbyte med berörda parter både om effektiviteten hos de befintliga åtgärderna för gränsöverskridande projekt och om potentiella åtgärder för att hantera utmaningarna i syfte att ytterligare minska riskerna i samband med vätgasledningsprojekt av gemensamt intresse med särskilt stor gränsöverskridande relevans och strategiskt värde för unionen, och, i förekommande fall, om utarbetandet av en genomförandefärdplan för att ytterligare stödja utbyggnaden av vätgasnät.

- (71b) **I kommissionens förordning (EU) nr 838/2010 fastställs regler för ersättning till systemansvariga för överföringssystem för kostnader som uppstår till följd av att de överför gränsöverskridande flöden av el, medan artikel 17 i denna förordning utgör en ram för gränsöverskridande kostnadsfördelning för projekt av gemensamt intresse mellan medlemsstater. Dessa mekanismer återspeglar dock inte längre fullt ut alla infrastrukturkapital- och driftskostnader som bärs av de medlemsstater som överför betydande transitflöden till förmån för den inre energimarknaden. Kommissionen bör därför, i samarbete med byrån och berörda parter, se över de befintliga arrangemangens lämplighet mot bakgrund av nuvarande transitmönster och faktiska kostnader som uppstått, och bedöma om ytterligare åtgärder på unionsnivå är nödvändiga för att säkerställa en rättvisare fördelning av transitrelaterade kostnader.**
- (72) Vid investeringar i projekt av gemensamt intresse bör en metod med tre etapper användas. För det första bör investeringar från marknaden prioriteras. För det andra, om inga investeringar kan uppbådas från marknaden, bör regleringslösningar undersökas och gällande regelverk vid behov anpassas, och det bör säkerställas att gällande regelverk tillämpas korrekt. För det tredje, om det inte räcker med de första två etapperna för att få fram nödvändiga investeringar i projekt av gemensamt intresse, bör ekonomiskt stöd från unionen kunna beviljas, om projektet av gemensamt intresse uppfyller gällande kriterier för stödberättigande, **och, i förekommande fall, med beaktande av en potentiell oproportionerlig ökning av tarifferna, med förbehåll för bedömningen av relevanta nationella tillsynsmyndigheter.**

- (73) Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse bör inte vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen om projektansvariga eller operatörer eller investerare med anknytning till projekten befinner sig i någon av de uteslutningssituationer som avses i artikel 138 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509³³, dvs. att de exempelvis har dömts för bedrägerier, korruption eller beteende som rör en kriminell organisation. Ett projekt av gemensamt intresse bör kunna avföras från unionsförteckningen, om projektet infördes i förteckningen utifrån felaktig information och denna information varit utslagsgivande för beslutet om införande eller om projektet inte är förenligt med unionsrätten. För projekt av gemensamt intresse i medlemsstater som omfattas av undantag enligt denna förordning bör dessa medlemsstater, när de understöder ansökningar om finansiering av dessa projekt enligt förordning (EU) 2022/869, säkerställa att projekten inte, varken direkt eller indirekt, gagnar personer eller enheter som befinner sig i någon av de uteslutningssituationer som avses i artikel 138 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509.
- (74) Bidrag för bygg- och anläggningsarbeten som rör projekt av ömsesidigt intresse bör vara tillgängliga på samma villkor som för projekt av gemensamt intresse, om projekten bidrar till unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål och om tredjelandets mål om utfasning av fossila bränslen är förenliga med Parisavtalet.

³³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (75) Unionen bör underlätta energiprojekt i missgynnade områden, mindre väl sammanlänkade områden, randområden, de yttersta randområdena eller isolerade områden, för att möjliggöra tillträde till de transeuropeiska energinäten och för att påskynda arbetet med utfasning av fossila bränslen och minska beroendet av fossila bränslen. **I de regioner där låg sammanlänkning kan vara ett bestående problem spelar även flexibilitetslösningar och energilagring en avgörande roll för integrering av förnybar energi och har en betydande positiv inverkan på unionens energi- och klimatmål. Sådana projekt bör inte uteslutas från ekonomiskt stöd från unionen enbart på grund av låg fysisk sammanlänkning, och deras gränsöverskridande inverkan och bidrag till marknadsintegration bör återspegla deras systemviktiga roll i isolerade eller låganslutna energisystem där fossila bränslen fasas ut.**
- (76) I enlighet med Europeiska rådets slutsatser av den 4 februari 2011 om att det efter 2015 inte bör finnas några medlemsstater som är isolerade från de europeiska gas- och elnäten eller vars energitrygghet äventyras på grund av att lämpliga anslutningar saknas har denna förordning som syfte att säkerställa tillträdet till de transeuropeiska energinäten genom att bryta energiisoleringen för Cypern och Malta, som fortfarande inte är sammanlänkade med det transeuropeiska gasnätet. Sistnämnda mål bör uppnås genom att projekt som är under utveckling eller på planeringsstadiet och som fått status som projekt av gemensamt intresse enligt förordning (EU) 2022/869 får ha kvar sin status fram till dess att Cypern och Malta sammanlänkats med det transeuropeiska gasnätet eller till och med den 31 december 2033[...], beroende på vilket som inträffar först. **Med tanke på dessa två ömedlemsstaters unika geografiska förhållanden är rörledning till det transeuropeiska gasnätet fortfarande ett viktigt mål för unionen.** Dessa projekt bidrar inte bara till utvecklingen av marknaden för förnybar energi samt till energisystemets flexibilitet och motståndskraft och till försörjningstryggheten, utan säkerställer även tillträdet till framtidens energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, och bidrar till uppnåendet av unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål.

- (77) För att säkerställa att de föreslagna ändringarna enligt denna förordning är förenliga med unionsramen för el-, gas- och vätgasmarknaderna föreslås motsvarande ändringar av artiklarna 3 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942³⁴, artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 och artiklarna 60 och 61 i förordning (EU) 2024/1789. Dessa ändringar rör användningen av det centrala scenariot i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen, överväganden som rör icke ledningsburna lösningar och andra alternativ till systemutbyggnad samt förtydligande av planernas tidsomfattning. De förordningarna bör därför ändras i enlighet med detta.
- (78) För att säkerställa att energiinfrastrukturprojekt som är väsentliga för unionen hinner utvecklas i tid bör den tredje unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse fortsätta att gälla fram till dess att den första unionsförteckning som upprättats enligt denna förordning och som omfattar såväl projekt av gemensamt intresse som projekt av ömsesidigt intresse träder i kraft. För att projekten av gemensamt intresse i den tredje unionsförteckningen i enlighet med förordning (EU) 2022/869 ska kunna fortsätta utvecklas, övervakas och finansieras bör vissa bestämmelser i den förordningen fortsätta att gälla och ha verkan, fram till dess att den första unionsförteckning som upprättats enligt den här förordningen och som omfattar såväl projekt av gemensamt intresse som projekt av ömsesidigt intresse träder i kraft.
- (79) I syfte att säkerställa att unionsförteckningen begränsas till projekt som bidrar mest till genomförandet av de strategiska prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som fastställs i bilaga I till denna förordning, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget delegeras till kommissionen med avseende på ändring av bilagorna till denna förordning för att upprätta och se över unionsförteckningen, samtidigt som medlemsstaternas rätt att godkänna projekt som finns med i unionsförteckningen och som rör deras territorium respekteras.

³⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/942 av den 5 juni 2019 om inrättande av Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (EUT L 158, 14.6.2019, s. 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>.)

(80) [...] För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av bestämmelserna i denna förordning när det gäller utarbetandet av ett centralt scenario, för att specificera på vilka villkor systemansvariga för överföringssystem får använda intäkter från överbelastning och för att specificera de villkor enligt vilka målet i artikel 19.2 b i förordning (EU) 2019/943 ska anses ha uppfyllts på lämpligt sätt, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011.

81. [...]

(82) Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning³⁵. För att säkerställa lika stor delaktighet i utarbetandet av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med utarbetandet av delegerade akter.

³⁵ Interinstitutionellt avtal mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning (EUT L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

- (83) Diskussionerna i grupperna är avgörande för att kommissionen ska kunna anta delegerade akter om upprättande av unionsförteckningen. I den mån det är möjligt är det därför lämpligt att Europaparlamentet och rådet informeras om resultaten och att de får skicka experter till gruppernas möten i enlighet med det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning. Med tanke på behovet av att säkerställa att målen i denna förordning uppnås bör det totala antalet projekt i unionsförteckningen, mot bakgrund av det antal projekt som hittills finns med i unionsförteckningarna, förbli hanterbart och det bör därför inte avsevärt överstiga 220.
- (84) Förordningarna (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 bör därför ändras i enlighet med detta, och förordning (EU) 2022/869 bör upphävas.
- (85) Eftersom målen för denna förordning, nämligen utveckling av transeuropeiska energinät samt driftskompatibilitet mellan och anslutning till dessa nät, som bidrar till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet till uppnåendet av unionens energi- och klimatmål och dess mål om klimatneutralitet senast 2050, och till att säkerställa sammanlänknings-, energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater och överkomliga energipriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av den föreslagna åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs riktlinjer för en snabb utveckling av, och driftskompatibilitet för, de prioriterade korridorer och områden för transeuropeisk energiinfrastruktur (prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur) som fastställs i bilaga I, som bidrar till att säkerställa en begränsning av klimatförändringarna, i synnerhet till uppnåendet av unionens energi- och klimatmål och dess mål om klimatneutralitet senast 2050, samt till att säkerställa sammanlänknings-, energitrygghet, marknads- och systemintegration, konkurrens till nytta för alla medlemsstater och överkomliga energipriser.
2. Syftet med denna förordning är framför allt att
 - a) föreskriva om identifiering av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse i unionsförteckningen,
 - b) underlätta ett snabbt genomförande av projekten i unionsförteckningen genom rationalisering, närmare samordning och påskyndade tillståndprocesser, och stärka insynen och allmänhetens medverkan,
 - c) tillhandahålla regler för gränsöverskridande kostnadsfördelning och riskrelaterade incitament för projekt i unionsförteckningen,
 - d) fastställa villkoren för berättigande till ekonomiskt stöd från unionen för projekt i unionsförteckningen.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner, utöver definitionerna i förordningarna (EU) 2018/1999, (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001³⁶ och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788:

1. *energiinfrastruktur*: varje fysisk utrustning eller anläggning som omfattas av de energiinfrastrukturkategorier som fastställs i bilaga II och som är belägen i unionen eller länkar samman unionen med tredjeländer.
2. *flaskhals i energiinfrastrukturen*: begränsningar för de fysiska flödena i ett energisystem till följd av otillräcklig överföringskapacitet, vilket bland annat innebär avsaknad av infrastruktur.
3. *övergripande beslut*: den [...] handling, **som utfärdats av den nationella behöriga myndigheten**, som finns tillgänglig för projektansvariga i skriftlig eller elektronisk form och består av eller innehåller det **bindande** beslut eller den uppsättning **bindande** beslut av en eller flera **berörda** myndigheter i en medlemsstat, utom domstolar, varigenom det avgörs huruvida en projektansvarig får godkännande att bygga energiinfrastruktur för att förverkliga ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse som är klart för byggstart, varmed avses att det finns möjlighet att inleda, eller upphandla och inleda, de nödvändiga bygg- och anläggningsarbetena (byggfärdighetsfasen), utan att detta påverkar något beslut som fattas inom ramen för ett administrativt överklagandeförfarande.

³⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

4. *projekt*: en eller flera kraftledningar, rörledningar, anläggningar eller utrustningar, vilka omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i bilaga II.
5. *projekt av gemensamt intresse*: ett projekt som är nödvändigt för att förverkliga de prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som anges i bilaga I och som ingår i unionsförteckningen.
6. *projekt av ömsesidigt intresse*: ett projekt som stöds av unionen i samarbete med ett tredjeland, som stöds av regeringarna i de direkt berörda länderna, bidrar till unionens klimatneutralitetsmål för 2050, ingår i unionsförteckningen och omfattas av en av de infrastrukturkategorier för el som anges i punkt 1 a, d , [...] h **eller 5** i bilaga II, och kopplar samman unionens elsystem med elnätet i ett tredjeland, eller omfattas av en av de infrastrukturkategorier för vätgas som anges i punkt 2 **a eller d** i bilaga II, eller omfattas av en av de infrastrukturkategorier för koldioxid som anges i punkt 4 a eller c i [...] bilaga **II**.
7. *konkurrerande projekt*: projekt som helt eller delvis åtgärdar samma infrastrukturbehov som identifierats.
8. projektansvarig:
 - a) en systemansvarig för överföringssystemet, en systemansvarig för distributionssystem, en systemansvarig för vätgasnät eller en annan operatör eller investerare som utvecklar ett projekt i unionsförteckningen, eller
 - b) om det finns flera sådana systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för vätgasnät, andra operatörer eller investerare, eller grupper av dessa: den enhet med rättskapacitet enligt gällande nationell rätt som utsetts genom avtal mellan parterna och som kan ingå rättsliga förpliktelser och ta på sig ekonomiskt ansvar på avtalsparternas vägnar.

9. *smart elnät*: ett elnät, också elnät på öar som inte är sammanlänkade eller tillräckligt anslutna till de transeuropeiska energinäten, som möjliggör kostnadseffektiv integrering och aktiv kontroll av beteendet och åtgärderna hos alla användare som är anslutna till det, bland dem producenter, konsumenter och prosumenter, för att säkerställa att elsystemet blir ekonomiskt effektivt och hållbart med små förluster och en hög nivå av integration av förnybara källor samt av försörjningstrygghet och säkerhet, och där nätoperatören digitalt kan övervaka användarnas förbrukning och produktion av el, samt informations- och kommunikationsteknik för kommunikation med berörda nätoperatörer, producenter, energilagringsanläggningar och konsumenter eller prosumenter, i syfte att överföra och distribuera el på ett hållbart, kostnadseffektivt och säkert sätt.
10. *nationell tillsynsmyndighet*: en nationell tillsynsmyndighet som har utsetts i enlighet med artikel 76.1 i direktiv (EU) 2024/1788 eller en tillsynsmyndighet på nationell nivå som har utsetts i enlighet med artikel 57 i direktiv (EU) 2019/944.
11. *relevant nationell tillsynsmyndighet*: den nationella tillsynsmyndigheten i de medlemsstater som står värd för projekten och i medlemsstater där projektet har en betydande positiv inverkan.
12. *berörd myndighet*: en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att utfärda olika tillstånd och godkännanden avseende planering, utformning och uppförande av fasta tillgångar som krävs för att slutföra ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse, inbegripet energiinfrastruktur i sig, och den myndighet som är behörig att utfärda tillstånd och godkännanden avseende de bygg- och anläggningsarbeten som krävs för att slutföra projektet.

13. *bygg- och anläggningsarbeten*: inköp, leverans och installation av komponenter, system och tjänster inbegripet programvara, utvecklings-, anpassnings-, **uppgraderings-** och bygg- och anläggningsverksamhet i samband med ett projekt, slutbesiktning av anläggningar samt igångsättning av ett projekt.
14. *studier*: verksamhet som krävs för att förbereda genomförandet av ett projekt, såsom förstudier, **kartlägningsstudier**, genomförbarhetsstudier, utvärderingsstudier, prov- och valideringsstudier, inbegripet programvara, samt annat tekniskt stöd, inklusive förberedande åtgärder för att definiera och utveckla ett projekt och fatta beslut om projektfinansiering, såsom rekognoscering på plats och förberedelse av finansieringsarrangemang.
15. *idrifttagning*: processen för att ta ett färdigställt projekt i drift.
16. *särskilda tillgångar för vätgas*: vätgasinfrastruktur som är utformad för uteslutande [...] transport **eller lagring** av ren vätgas utan att kräva någon ytterligare anpassning, däribland rörledningsnät och lagringsanläggningar som nyligen har uppförts eller som är anpassningar av tillgångar för naturgas eller bådadera.
17. *anpassning*: en teknisk uppgradering eller modifiering av befintlig naturgasinfrastruktur för att säkerställa att den uteslutande kan användas för vätgas.
18. *klimatanpassning*: en process som säkerställer uppnåendet av en energiinfrastruktur med motståndskraft mot potentiella negativa effekter av klimatförändringar med hjälp av en klimatrelaterad sårbarhets- och riskbedömning, även genom relevanta anpassningsåtgärder.
19. *icke ledningsburna lösningar*: investeringar i energiinfrastruktur för el som kan öka den tillgängliga [...] **överföringskapaciteten** eller effektivisera nätdriften genom utbyggnad av nätförbättrande teknik, inbegripet digitala lösningar.

KAPITEL II

Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse

Artikel 3

Unionsförteckning över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse

1. Regionala grupper (*grupper*) ska inrättas i enlighet med det förfarande som anges i avsnitt 1 i bilaga III. Deltagandet i varje grupp ska baseras på varje prioriterad korridor och varje prioriterat område samt deras respektive geografiska täckning i enlighet med bilaga I. Grupperna kan slås samman eller sammanträda i olika konstellationer beroende på vad som är nödvändigt. Den tvärregionala sammanträdeskonstellationen för alla grupper ska vara TEN-E-gruppen. Befogenheten att fatta beslut i grupperna ska begränsas till medlemsstaterna och kommissionen (tillsammans det beslutsfattande organet) och ska grundas på samförstånd.
2. TEN-E-gruppen ska anta en arbetsordning, med beaktande av bestämmelserna i bilaga III. Denna arbetsordning ska gälla för alla grupper.
3. Varje grupps beslutsfattande organ ska anta en regional förteckning över projekt som upprättats i enlighet med förfarandet i avsnitt 2 i bilaga III, varje projekts bidrag till genomförandet av de prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur som fastställs i bilaga I, och uppfyllandet av kriterierna i artikel 4.

När en grupps beslutsfattande organ upprättar sin regionala förteckning ska

- a) varje enskilt förslag till projekt godkännas av de medlemsstater vars territorium berörs av projektet; om en medlemsstat inte ger sitt godkännande ska den lägga fram sina väl underbyggda skäl för det beslutsfattande organet,
- b) gruppen ta hänsyn till kommissionens råd i syfte att hålla det sammanlagda antalet projekt i unionsförteckningen på en hanterbar nivå.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 23 för att komplettera denna förordning genom att fastställa unionsförteckningen, om inte annat följer av artikel 172 andra stycket i fördraget.

Unionsförteckningen ska fastställas vartannat år, utifrån de regionala förteckningar som antagits av gruppernas beslutsfattande organ enligt vad som fastställs i avsnitt 1 punkt 1 i bilaga III, i enlighet med det förfarande som anges i punkt 3 i denna artikel.

Kommissionen ska senast den 30 november 2029 anta den delegerade akten om fastställande av den första unionsförteckningen enligt denna förordning.

Om en delegerad akt som antagits av kommissionen enligt denna punkt inte kan träda i kraft på grund av en invändning från antingen Europaparlamentet eller rådet enligt artikel 23.6, ska kommissionen omedelbart sammankalla grupperna i syfte att upprätta nya regionala förteckningar med beaktande av skälen till invändningen. Kommissionen ska så snart som möjligt anta en ny delegerad akt om fastställande av unionsförteckningen.

5. När kommissionen upprättar unionsförteckningen genom att kombinera de regionala förteckningar som avses i punkt 3 ska den, med vederbörlig hänsyn till överläggningarna i grupperna,
- a) säkerställa att endast projekt som uppfyller de kriterier som avses i artikel 4 införs,
 - b) säkerställa samstämmighet mellan regionerna,
 - c) ta hänsyn till yttrandena från medlemsstaterna enligt avsnitt 2 punkt 10 i bilaga III,
 - d) sträva efter att säkerställa ett hanterbart sammanlagt antal projekt i unionsförteckningen.
6. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II, beroende på vad som är relevant, ska bli en integrerad del av berörda regionala investeringsplaner som antagits i enlighet med artikel 34 i förordning (EU) 2019/943 och av berörda nationella tioåriga nätutvecklingsplaner som antagits i enlighet med artikel 51 i direktiv (EU) 2019/944 **och andra nationella infrastrukturplaner**[...]. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 2 i bilaga II, beroende på vad som är relevant, ska bli en integrerad del av den tioåriga nätutvecklingsplanen för vätgas enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och andra nationella infrastrukturplaner[...]. Sådana projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse ska ges högsta möjliga prioritet i alla dessa nationella planer. Denna punkt ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

7. Projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h och punkt 2 i bilaga II, beroende på vad som är tillämpligt, och som är konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras får tas med som planerade projekt i de berörda regionala investeringsplanerna, de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna och andra nationella infrastrukturplaner, i enlighet med vad som är tillämpligt.

Artikel 4

Kriterier för gruppernas bedömning av projekt

1. Ett projekt av gemensamt intresse ska uppfylla följande allmänna kriterier:
- a) Projektet är nödvändigt för minst en av de prioriterade korridorer och ett av de prioriterade områden för energiinfrastruktur som fastställs i bilaga I.
 - b) De potentiella totala fördelarna med projektet, baserat på en bedömning i enlighet med relevanta specifika kriterier i punkt 3, uppväger projektets kostnader, även på lång sikt.
 - c) Projektet uppfyller något av följande kriterier:
 - i) Det omfattar minst två medlemsstater genom att direkt eller indirekt, via sammanlänkning med ett tredjeland, överskrida två eller flera medlemsstaters gränser.
 - ii) Det är beläget på en medlemsstats territorium, antingen på land eller till havs, inklusive öar, och har en betydande gränsöverskridande verkan i enlighet med punkt 1 i bilaga IV.

2. Ett projekt av ömsesidigt intresse ska uppfylla samtliga följande allmänna kriterier:
- a) Projektet bidrar på ett betydande sätt till målen i artikel 1.1 och till tredjelandets mål, särskilt genom att inte hämma tredjelandets kapacitet att fasa ut tillgångar för fossilbränsleproduktion för sin inhemska förbrukning, samt till hållbarhet.
 - b) De potentiella totala fördelarna med projektet, bedömda i enlighet med de relevanta specifika kriterierna i punkt 3, för unionen, eller kumulativt för unionen och den avtalsslutande parten i energigemenskapen eller det EES-land som är direkt involverat i projektet, uppväger dess kostnader för unionen, eller kumulativt för unionen och den avtalsslutande parten i energigemenskapen eller EES-landet, beroende på vad som är tillämpligt, även på längre sikt.
 - c) Projektet sammanlänkar direkt minst en medlemsstat med ett tredjlands territorium genom att sammanlänka den berörda medlemsstaten med den första anslutningspunkten för elnät eller för vätgas eller koldioxid i tredjelandet, och har en betydande gränsöverskridande verkan enligt punkt 2 i bilaga IV.
 - d) För den del av projektet som är belägen på en medlemsstats territorium är projektet förenligt med direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788 om det omfattas av de infrastrukturkategorier som anges i punkterna 1 och 2 i bilaga II till denna förordning.
 - e) Den politiska ramen i det berörda tredjelandet har en hög grad av konvergens och de rättsliga verkställighetsmekanismerna uppvisar förmåga att stödja unionens politiska mål, särskilt för att säkerställa följande:

- i) En väl fungerande inre energimarknad i unionen.
 - ii) Nätsäkerhet och försörjningstrygghet i unionen, som bland annat grundar sig på diversifierade källor, samarbete och solidaritet.
 - iii) Ett energisystem, inklusive produktion, överföring och distribution, som är på väg mot målet om klimatneutralitet, i enlighet med Parisavtalet och med unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050, och som i synnerhet innebär att koldioxidläckage undviks.
- f) Det berörda tredjelandet stöder projektets prioriterade status, så som anges i artikel 7, och andra investeringar i det tredjelandet som krävs för att projektets fördelar ska förverkligas så som avses i led b i denna punkt, och åtar sig uttryckligen att följa en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och andra politiska och regleringsrelaterade stödåtgärder som gäller för projekt av gemensamt intresse i unionen.

Koldioxidlagringsprojekt som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 4 c i bilaga II ska vara nödvändiga för att möjliggöra gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid, och det tredjeland där projektet är beläget ska ha en adekvat rättslig ram utgående från påvisat ändamålsenliga verkställighetsmekanismer för att säkerställa att projektet omfattas av standarder och skyddsåtgärder som förhindrar koldioxidläckage. När det gäller klimat, människors hälsa och ekosystemen ska det säkerställas att den permanenta lagringen av koldioxid är säker och verkningsfull, och att åtminstone samma nivå som föreskrivs i unionsrätten uppnås.

3. Följande specifika kriterier ska gälla för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse, i förekommande fall, som omfattas av specifika energiinfrastrukturkategorier:
- a) Projekt för överföring, distribution och lagring av el som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet tack vare **minskade växthusgasutsläpp genom i synnerhet** integrering av förnybar energi i nätet och överföring eller distribution av förnybar produktion till större förbrukningscentrum och lagringsplatser och till att i förekommande fall minska energiinskränkningar, samt bidrar till minst ett av följande specifika kriterier:
 - i) Marknadsintegration, bland annat genom att bryta energiisoleringen för minst en medlemsstat och minska antalet flaskhalsar i energiinfrastrukturen och genom konkurrens, driftskompatibilitet och systemflexibilitet.
 - ii) Försörjningstrygghet, bland annat genom driftskompatibilitet, systemflexibilitet, **fysisk säkerhet och** cybersäkerhet, lämpliga anslutningar och säker och tillförlitlig systemdrift.
 - b) Projekt för smarta elnät som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 1 g i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet genom integrering av förnybar energi i nätet samt bidrar till minst två av följande specifika kriterier:
 - i) Försörjningstrygghet, bland annat genom effektivitet och driftskompatibilitet när det gäller överföring och distribution av el i den dagliga nätdriften, undvikande av överbelastning samt integrering och deltagande av nätanvändarna.
 - ii) Marknadsintegration, bland annat genom effektiv systemdrift och användning av sammanlänkningar.

- iii) Nätsäkerhet, flexibilitet och leverans kvalitet, bland annat genom ökad användning av innovativ teknik inom balansering, flexibilitetsmarknader, cybersäkerhet, övervakning, systemkontroll och felkorrigering.
 - iv) Smart sektorsintegration, antingen i energisystemet genom sammanlänkning av olika energibärare och energisektorer eller, i vidare bemärkelse, genom främjande av synergier och samordning mellan energi-, transport- och telekommunikationssektorerna.
- c) Projekt som omfattas av infrastrukturkategorin i punkt 5 [...]a[...] och b i bilaga II bidrar till följande specifika kriterier:
- i) Försörjningstrygghet, bland annat genom att skydda tillgångar från risker och bidra till de åtgärder som fastställs enligt artiklarna 7 och 11 i förordning (EU) 2019/941 om riskberedskap inom elsektorn.
 - ii) Nätsäkerhet, bland annat genom åtgärder som gör det möjligt att uppnå en högre grad av fysisk säkerhet och cybersäkerhet, övervakning och systemkontroll.
- d) Projekt för transport och lagring av koldioxid som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 4 i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet genom att minska koldioxidutsläppen i de anslutna industrianläggningarna och bidrar till samtliga följande specifika kriterier:
- i) Undvikande av koldioxidutsläpp [...].
 - ii) Ökad motståndskraft och tillförlitlighet vid transport och lagring av koldioxid.
 - iii) Effektiv resursanvändning genom att möjliggöra anslutning av flera källor och lagringsplatser för koldioxid via gemensam infrastruktur och genom att minimera miljöbelastningen och miljöriskerna.

- e) Vätgasprojekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 2 i bilaga II bidrar avsevärt till hållbarhet, bland annat genom att minska utsläppen av växthusgaser, stärka utbyggnaden av förnybar eller koldioxidsnål vätgas, med tonvikt på vätgas från förnybara källor **för att uppnå unionens mål**, särskilt i slutanvändningstillämpningar, till exempel i sektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen och där mer energieffektiva lösningar inte är genomförbara, och stödja intermittent förnybar elproduktion genom att erbjuda flexibilitets- eller lagringslösningar, eller bådadera, och bidrar avsevärt till minst ett av följande specifika kriterier:
- i) Marknadsintegration, bland annat genom sammankoppling av befintliga eller framväxande vätgasnät i medlemsstaterna, eller något annat bidrag till framväxten av ett unionsomfattande nät för transport och lagring av vätgas, och säkerställande av driftskompatibilitet mellan sammankopplade system.
 - ii) Försörjningstrygghet och flexibilitet, bland annat genom lämpliga anslutningar och underlättande av säker och tillförlitlig systemdrift.
 - iii) Konkurrens, bland annat genom att ge tillträde till flera olika leveranskällor och nätanvändare på ett öppet och icke-diskriminerande sätt.
- f) Elektrolysanläggningar som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 3 i bilaga II bidrar avsevärt till samtliga följande specifika kriterier:
- i) Hållbarhet, bland annat genom att minska utsläppen av växthusgaser och stärka utbyggnaden av förnybar eller koldioxidsnål vätgas, särskilt från förnybara källor **för att uppnå unionens mål**, samt syntetiska bränslen av sådant ursprung.

- ii) Försörjningstrygghet, bland annat genom att bidra till säker, effektiv och tillförlitlig systemdrift eller genom att erbjuda lagrings- eller flexibilitetslösningar, eller bådadera, såsom efterfrågefleksibilitet och balanseringstjänster.
- iii) Möjliggörande av flexibilitetstjänster som efterfrågefleksibilitet och lagring genom underlättande av smart sektorsintegration genom att skapa kopplingar till andra energibärare och energisektorer.

- 4. För projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i bilaga II ska de kriterier som fastställs i punkt 3 i denna artikel bedömas i enlighet med indikatorerna i punkterna 3–8 i bilaga IV.
- 5. För att underlätta bedömningen av alla projekt som skulle kunna komma i fråga som projekt av gemensamt intresse och kunna tas med i en regional förteckning, ska varje grupp på ett öppet och objektivt sätt bedöma hur varje projekt bidrar till genomförandet av en viss prioriterad korridor eller ett visst prioriterat område för energiinfrastruktur. Varje grupp ska fastställa sin bedömningsmetod på grundval av det aggregerade bidraget till de kriterier som avses i punkt 3. Denna bedömning ska leda till en rangordning av projekt för intern användning inom gruppen. Varken den regionala förteckningen eller unionsförteckningen ska innehålla någon rangordning, och rangordningen ska inte heller användas för något därpå följande ändamål, förutom det som avses i avsnitt 2 punkt 15 i bilaga III.

I syfte att säkerställa ett konsekvent bedömningssätt bland grupperna ska varje grupp vid bedömningen av projekt ta vederbörlig hänsyn till följande:

- a) Hur brådskande varje föreslaget projekt är och hur det bidrar till att uppnå unionens energi- och klimatmål och unionens klimatneutralitetsmål för 2050, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.
- b) Hur varje föreslaget projekt kompletterar andra föreslagna projekt, inklusive konkurrerande eller potentiellt konkurrerande projekt.

- c) Möjliga synergier med prioriterade korridorer och tematiska områden som fastställs i de transeuropeiska transport- och telekommunikationsnäten.
- d) För föreslagna projekt som vid tidpunkten för bedömningen är projekt som ingår i unionsförteckningen, hur deras genomförande fortskrider och hur kraven på rapportering och öppenhet i denna förordning uppfylls.
- e) Varje tredjelands direkta eller indirekta ägande i egenskap av stödmottagare, aktieägare eller verklig huvudman i egenskap av projektansvarig för något av de föreslagna projekten.

I fråga om projekt för smarta elnät som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 g i bilaga II och för projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 5[...] **a**[...] **och b** i bilaga II ska rangordningen göras för de projekt som påverkar samma par medlemsstater och vederbörlig hänsyn även tas till antalet användare som berörs av projektet liksom till den årliga energianvändningen och andelen energi från icke-reglerbara källor i användarnas geografiska område.

Artikel 5

Genomförande och övervakning av projekt i unionsförteckningen

1. Projektansvariga ska utarbeta **eller, i tillämpliga fall, uppdatera** en genomförandeplan för projekt i unionsförteckningen inom två månader efter det att de införts i unionsförteckningen **för offentliggörande på öppenhetsplattformen i enlighet med artikel 26**, med en tidsplan som omfattar samtliga följande punkter:

- a) Genomförbarhets- och utformningsstudier, inbegripet riskbedömningar när det gäller klimatanpassning och fysisk säkerhet och cybersäkerhet, som bygger på kraven i direktiven (EU) 2022/2557 och (EU) 2022/2555, i tillämpliga fall, samt efterlevnad av miljölagstiftningen och principen om att inte orsaka betydande skada.
 - b) Godkännande från den nationella tillsynsmyndigheten eller eventuell annan berörd myndighet.
 - c) Uppförande och idrifttagning.
 - d) Den tillståndprocess som avses i artikel 10.9 c.
2. Systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för distributionssystem, systemansvariga för vätgasnät och andra operatörer ska samarbeta med varandra **och projektansvariga i förekommande fall** för att underlätta genomförandet av projekt i unionsförteckningen inom sina områden.
3. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (byrån) och de berörda grupperna ska övervaka hur projekten i unionsförteckningen fortskrider och vid behov lägga fram rekommendationer för att underlätta genomförandet av dem. Grupperna får begära in ytterligare information i enlighet med punkterna 4, 5 och 6, kalla till möten med berörda parter och anmoda kommissionen att på plats verifiera den information som lämnats.
4. Senast den 31 december det år då den unionsförteckning där projektet ingår träder i kraft och börjar ge verkan, och varje år därefter, ska de projektansvariga lämna in en rapport för varje projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som de ansvarar för till den nationella behöriga myndighet som avses i artikel 8.1.

Rapporten ska innehålla uppgifter om följande:

- a) De framsteg som uppnåtts i utvecklingen, uppförandet och idrifttagningen av projektet i enlighet med den genomförandeplan som avses i punkt 1 i denna artikel, särskilt när det gäller tillståndprocessen och samrådsförfarandet samt efterlevnaden av miljölagstiftningen, principen om att inte orsaka betydande skada på miljön, de klimatanpassningsåtgärder som vidtagits och de begränsningsåtgärder som vidtagits till följd av de risker som bedömts för projektet enligt artikel 5.1 a, i förekommande fall, och med utgångspunkt i kraven i direktiven (EU) 2022/2557 och (EU) 2022/2555, när så är tillämpligt.
- b) I förekommande fall, förseningar jämfört med genomförandeplanen, orsakerna till förseningarna samt andra svårigheter som uppstått.
- c) I förekommande fall, en reviderad genomförandeplan som syftar till att komma till rätta med förseningarna.

5. Senast den 28 februari varje år efter det att den projektansvarige lämnar in den rapport som avses i punkt 4 i denna artikel ska de behöriga myndigheter som avses i artikel 8.1 till byrån och till den berörda gruppen överlämna den rapport som avses i punkt 4 i den här artikeln, kompletterad med information om hur projekten i unionsförteckningen inom deras territorium fortskrider och, i förekommande fall, om förseningar i genomförandet och i tillståndprocesserna, inklusive orsakerna till dessa förseningar. De behöriga myndigheternas bidrag till rapporten ska vara tydligt markerade och ska utarbetas utan ändringar av texten i den rapport som tillhandahålls av de projektansvariga.

6. Senast den 30 april varje år under vilket en ny unionsförteckning bör antas ska byrån till grupperna överlämna en konsoliderad rapport om de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet, med en utvärdering av de framsteg som gjorts och av förväntade förändringar i projektkostnaderna, samt vid behov utfärda rekommendationer om hur man kan komma till rätta med de förseningar och svårigheter som uppstått. Den konsoliderade rapporten ska också innehålla en utvärdering av genomförandet av artikel 3.6 och 3.7 när det gäller projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse.

I vederbörligen motiverade fall får byrån begära in den ytterligare information från behöriga myndigheter som behövs för att utföra uppgifterna enligt denna punkt.

7. Om idrifttagningen av ett projekt i unionsförteckningen försenas jämfört med genomförandeplanen, av andra orsaker än orsaker som ligger utanför den projektansvariges kontroll, ska följande åtgärder tillämpas:
- a) I den mån de åtgärder som avses i artikel 55.7 a, b eller c i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 51.7 a, b eller c i direktiv (EU) 2019/944 är tillämpliga i enlighet med respektive nationell rätt ska de nationella tillsynsmyndigheterna säkerställa att investeringen genomförs.
 - b) Om de nationella tillsynsmyndigheternas åtgärder enligt led a i denna punkt inte är tillämpliga ska den projektansvarige, inom tolv månader från datumet för idrifttagning enligt genomförandeplanen, välja en tredje part för finansiering eller uppförande av hela projektet eller delar därav.
 - c) Om en tredje part inte väljs i enlighet med led b får medlemsstaten eller, om medlemsstaten så föreskriver, den nationella tillsynsmyndigheten inom två månader från utgången av den tidsperiod som avses i led b utse en tredje part för finansiering eller uppförande av projektet, vilken ska godtas av den projektansvarige.

- d) **Om en tredje part inte utses av den nationella myndigheten i enlighet med led c, och** om förseningen jämfört med datumet för idrifttagning i genomförandeplanen överskrider 26 månader får kommissionen, förutsatt att en överenskommelse har uppnåtts med den berörda medlemsstaten och med denna medlemsstats fulla medverkan, utlysa en ansökningsomgång som är öppen för alla tredje parter som har förmåga att bli projektansvariga, i syfte att slutföra projektet i enlighet med en överenskommen tidtabell.
- e) Om de åtgärder som avses i led c eller d tillämpas ska den systemansvarige inom vars område investeringen görs förse de genomförande operatörerna eller investerarna eller den tredje parten med all information som krävs för att genomföra investeringen, **med beaktande av säkerhetshänsyn**, ansluta nya tillgångar till överföringsnätet, eller, i tillämpliga fall, distributionsnätet och ska i allmänhet göra sitt yttersta för att underlätta genomförandet av investeringen och främja säker, tillförlitlig och effektiv drift och underhåll av projektet i unionsförteckningen.
8. Ett projekt i unionsförteckningen får avföras från denna i enlighet med det förfarande som anges i artikel 3.4 om dess införande i förteckningen baserades på felaktig information som var avgörande för beslutet om införande eller om projektet inte är förenligt med unionsrätten.
9. Projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen ska förlora alla de rättigheter och skyldigheter kopplade till statusen för projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse som föreskrivs i denna förordning.
- Ett projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen, men för vilket en ansökan har godtagits för bedömning av den behöriga myndigheten, ska emellertid ha kvar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i kapitel III, utom i det fall projektet har avförts från unionsförteckningen med stöd av punkt 8 i denna artikel.
10. Denna artikel ska inte påverka eventuellt ekonomiskt stöd från unionen som beviljats till ett projekt i unionsförteckningen innan det avförs från densamma.

Artikel 6

Europeiska samordnare

1. Om det uppstår stora svårigheter i genomförandet av ett projekt av gemensamt intresse eller ett projekt av ömsesidigt intresse får kommissionen, efter överenskommelse med de berörda medlemsstaterna, utse en europeisk samordnare för en tidsperiod på upp till ett år och med möjlighet till förlängning två gånger.
2. Den europeiska samordnaren ska göra följande:
 - a) Främja de projekt för vilka denne har utsetts till europeisk samordnare samt den gränsöverskridande dialogen mellan de projektansvariga och alla berörda intressenter.
 - b) Bistå och samordna alla parter i arbetet med att höra berörda intressenter, diskutera alternativa sträckningar om så är lämpligt och inhämta nödvändiga tillstånd för projekten.
 - c) I förekommande fall, ge de projektansvariga råd om projektfinansieringen.
 - d) Säkerställa att de berörda medlemsstaterna tillhandahåller lämpligt stöd och strategisk ledning för förberedandet och genomförandet av projekten.
 - e) Med början den dag de utses ska de varje år samt, om så är lämpligt, efter utfört uppdrag, överlämna en rapport till kommissionen om hur projekten fortskrider och om eventuella svårigheter eller hinder som avsevärt kan försena idrifttagningen av projekten. När så är lämpligt ska rapporten innehålla rekommendationer om hur hinder och svårigheter bör övervinnas.

Kommissionen ska vidarebefordra rapporten från den europeiska samordnare som avses i första stycket till Europaparlamentet, **rådet** och de berörda grupperna.

3. Den europeiska samordnaren ska väljas genom en öppen, icke-diskriminerande och transparent process och utifrån sina erfarenheter av de specifika arbetsuppgifter som de har tilldelats för de aktuella projekten.
4. Beslutet att utse den europeiska samordnaren ska innehålla en uppdragsbeskrivning med information om längden på uppdraget, specifika arbetsuppgifter och deras tidsramar samt de arbetsmetoder som ska följas. Samordningsinsatsen ska stå i proportion till projektens komplexitet och beräknade kostnader.
5. De berörda medlemsstaterna ska fullt ut samarbeta med den europeiska samordnaren vid utförandet av uppgifterna enligt punkterna 2 och 4.

KAPITEL III

Tillståndsgivning och allmänhetens medverkan

Artikel 7

Prioriterad status för projekt i unionsförteckningen

1. I unionsförteckningen ska det, med avseende på beslut som antas i tillståndprocesserna, fastställas att det rör sig om projekt i unionsförteckningen som är energipolitiskt och klimatmässigt nödvändiga, utan att det påverkar projektens exakta geografiska plats, sträckning eller teknik.

Det första stycket ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

2. För att ansökningar som rör projekt i unionsförteckningen ska handläggas på ett effektivt sätt ska de projektansvariga och alla berörda myndigheter säkerställa att ansökningarna behandlas så snabbt som möjligt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
3. Projekt i unionsförteckningen ska ha status som projekt av högsta möjliga nationella betydelse, om en sådan status finns i nationell rätt, och behandlas som sådana i tillståndprocessen, inbegripet [...] **i fråga om miljöbedömningar och, om detta föreskrivs i nationell rätt, fysisk planering och ledningsgator [...]. Denna punkt ska tillämpas utan att det påverkar nationella försvarshänsyn.**

4. Alla tvistlösningsförfaranden, rättstvister, överklaganden och rättsmedel som rör projekt i unionsförteckningen inför nationella domstolar och paneler, inbegripet medling eller skiljeförfaranden, om sådana finns i nationell rätt, ska behandlas som brådskande, om och i den utsträckning sådana brådskande förfaranden föreskrivs i nationell rätt.
5. När det gäller de miljökonsekvenser som avses i artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG och artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG ska, förutsatt att alla villkor som fastställs i de direktiven är uppfyllda, projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkterna[...] 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, anses vara av allmänintresse ur energipolitisk synvinkel, och får anses vara av väsentligt allmänintresse.

Om kommissionens yttrande krävs i enlighet med artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG ska kommissionen och den nationella behöriga myndighet som avses i artikel 8 i denna förordning säkerställa att beslutet om ett projekts övervägande allmänintresse fattas inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2 i denna förordning.

Det första och andra stycket ska inte tillämpas på konkurrerande projekt eller projekt som inte har nått tillräckligt långt för att en projektspecifik kostnads-nyttoanalys enligt avsnitt 2 punkt 1 d i bilaga III ska kunna genomföras.

6. Fram till dess att klimatneutralitet uppnås [...] kommer, i fråga om tillståndsförfarandet, planering, uppförande och drift av projekt som omfattas av den infrastrukturkategori som avses i **punkterna 1 och 2 i bilaga II** [...] presumeras vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall i samband med tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG. [...]

Fram till dess att klimatneutralitet uppnås [...] ska medlemsstaterna säkerställa att tillståndsförfaranden, **planering**, uppförande och drift av projekt som omfattas av den infrastrukturkategori som avses i **punkterna 1 och 2 i bilaga II antas vara av övervägande allmänintresse och i sådana fall** prioriteras vid avvägningen av andra rättsliga intressen [...] än [...] de som avses i första stycket. **Medlemsstaterna får avstå ifrån att tillämpa denna presumtion i syfte att skydda** kulturarvet[...] på grundval av rättsliga kriterier för att säkerställa ett harmoniserat genomförande.

[...]

7. Till dess att klimatneutralitet uppnås [...], när det gäller projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 1 och 2 i bilaga II till denna förordning och som uttryckligen ingår i en nationell utvecklingsplan som har varit föremål för en strategisk miljöbedömning i enlighet med direktiv 2001/42/EG och, om de sannolikt kommer att ha en betydande inverkan på Natura 2000-områden, den lämpliga bedömningen i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, får medlemsstaterna göra följande, i den mån projekten är förenliga med och inte går utöver ramen för den bedömda nationella utvecklingsplanen:
- a) Undanta dessa projekt från miljökonsekvensbedömningen enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU.
 - b) Undanta dessa projekt från en bedömning av deras inverkan på Natura 2000-områden i enlighet med artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG och från en bedömning av deras konsekvenser för skyddet av arter i enlighet med artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG.

När det gäller projekt som är belägna i eller genomkorsar Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, ska de undantag som avses i första stycket endast vara tillämpliga om det inte finns några proportionella alternativ till utbyggnaden av dem, med beaktande av områdets mål. **De undantag som avses i första stycket ska inte gälla för de [...] projekt som avses i punkt 1 c i bilaga II som är belägna i eller genomkorsar [...] Natura 2000-områden och områden som utsetts enligt nationella skyddssystem.**

8. Om medlemsstaterna tillämpar undantagen enligt punkt 7 ska de säkerställa att regler om effektiva begränsningsåtgärder som ska antas för de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i **punkterna 1 och 2** i bilaga II identifieras på grundval av den nationella utvecklingsplanen, för att undvika den negativa miljöpåverkan som kan uppstå eller, om detta inte är möjligt, avsevärt begränsa den. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga begränsningsåtgärder tillämpas i rätt tid för att säkerställa efterlevnad av de skyldigheter som fastställs i artikel 6.2 i direktiv 92/43/EEG, **artikel 5 i direktiv 2009/147/EG** och artikel 4.1 a i) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG och för att undvika försämring och uppnå en god ekologisk status eller en god ekologisk potential i enlighet med artikel 4.1 a i direktiv 2000/60/EG.

Efterlevnad av de regler som avses i första stycket i denna punkt och genomförandet av lämpliga begränsningsåtgärder inom ramen för enskilda projekt ska medföra en presumtion om att projekten inte bryter mot de bestämmelser som nämns i det stycket, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 10 i det här artikeln.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa allmänhetens medverkan i den nationella utvecklingsplanen i enlighet med artiklarna 6 och 7 i direktiv 2001/42/EG, inbegripet identifiering av den allmänhet som berörs eller sannolikt kommer att beröras samt de medlemsstater som kan beröras av genomförandet av den planen och de projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i **punkterna 1 och 2** i bilaga II till denna förordning och som ingår i den planen.

10. För projekt för vilka medlemsstaterna beslutar att tillämpa undantag enligt punkt 7 ska de behöriga myndigheterna genomföra en granskning för att fastställa följande:
- a) Huruvida projektet sannolikt kommer att ge upphov till betydande negativa konsekvenser som inte identifierades genom den miljöbedömning av den nationella utvecklingsplanen som genomfördes i enlighet med direktiv 2001/42/EG och, i förekommande fall, direktiv 92/43/EEG.
 - b) Huruvida projektet omfattas av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artikel 2 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang på grund av sannolikheten att det kan antas medföra betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat eller på grund av begäran från en medlemsstat som kan komma att påverkas i betydande grad.

Den granskning som avses i första stycket ska slutföras inom 45 dagar från den anmälan från den projektansvarige som avses i artikel 10.5.

11. Om ett projekt på en medlemsstats territorium kan antas medföra betydande miljöpåverkan i andra medlemsstater, ska den medlemsstat där projektet är beläget säkerställa tillämpningen av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artiklarna 2–7 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

12. Om det i granskningsprocessen konstateras att ett projekt med stor sannolikhet kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa konsekvenser enligt punkt 10 i denna artikel ska de behöriga myndigheterna informera den projektansvarige om att de bedömningar som avses i punkt 7 a och b i denna artikel krävs och säkerställa att lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder med utgångspunkt i befintliga uppgifter tillämpas för detta projekt för att säkerställa efterlevnad av artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana begränsningsåtgärder ska de behöriga myndigheterna säkerställa att de projektansvariga vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera dessa konsekvenser, vilket, om inga andra proportionella kompensationsåtgärder finns tillgängliga **och om tillåtet enligt nationell rätt**, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.
- 12a. **Punkterna 7–12 ska tillämpas utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att genomföra tillståndsförfarandena enligt regler som skulle leda till ett snabbare godkännande av projekt i unionsförteckningen, inbegripet förfaranden i enlighet med artikel 15e i direktiv (EU) 2018/2001.**
13. Vid bedömningen av om det vid tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 d i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 i direktiv 2009/147/EG finns tillfredsställande alternativa lösningar för projekt i unionsförteckningen som ingår i de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 1, 2, 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, ska villkoret att det inte finns några tillfredsställande alternativ vara uppfyllt om det inte finns några tillfredsställande alternativa lösningar varigenom samma mål som målet för projektet i fråga kan uppnås när det gäller utvecklingen av samma kapacitet med hjälp av samma teknik inom samma eller liknande tidsram och utan att detta leder till väsentligt högre kostnader.

14. Vid genomförandet av kompensationsåtgärder för projekt i unionsförteckningen som omfattas av de infrastrukturkategorier som avses i punkterna 1, 2, 3 och 4 i bilaga II till denna förordning, enligt artikel 6.4 i direktiv 92/43/EEG, får medlemsstaterna [...] där det rimligen kan visas att planen eller projektet inte oåterkalleligt skulle påverka de ekologiska processer som är nödvändiga för att bibehålla områdets struktur och funktioner och skulle äventyra Natura 2000-nätverkets övergripande samstämmighet innan kompensationsåtgärder införs, tillåta att sådana kompensationsåtgärder vidtas parallellt med genomförandet av projektet. Medlemsstaterna får, i enlighet med försiktighetsprincipen, tillåta att dessa kompensationsåtgärder anpassas över tid, beroende på om de betydande negativa konsekvenserna förväntas uppstå på kort, medellång eller lång sikt.
15. [...]

Artikel 8

Organisering av tillståndprocessen

1. Varje medlemsstat ska **vid behov uppdatera [...]** **utseendet av en** enda [...] behörig myndighet [...] **som ska** ansvara för **följande:**

- a) **Ta emot ansökningar om tillstånd och relevanta handlingar i elektronisk form och underlätta [...]** kontakter med de berörda myndigheterna **för att säkerställa att den projektansvariga inte är skyldig att kontakta mer än en kontaktpunkt under hela förfarandet[...].**
- b) [...]
- c) Underlätta och samordna tillståndprocessen för projekt i unionsförteckningen på dess territorium med andra berörda myndigheter, och i samarbete med dem [...] **identifiera** vilka godkännanden, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen och fatta ett övergripande beslut i enlighet med punkt 3. Detta inbegriper omfattningen av och detaljnivån på de studier, bedömningar och handlingar som de projektansvariga förväntas lägga fram.
- d) Samarbeta och kommunicera med nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater för att underlätta och samordna tillståndprocessen för projekt i unionsförteckningen på deras respektive territorium och med tillståndsmyndigheter i tredjeländer när det gäller projekt av ömsesidigt intresse, däribland anpassa offentliga samråd för gränsöverskridande projekt, i enlighet med artikel 9.5, utbyta information om sannolik betydande gränsöverskridande verkan, i enlighet med artikel 9.6, anpassa tidsplanen och kraven för studier, tillstånd eller godkännanden som ska genomföras, och organisera föransökningsförfarandet i enlighet med artikel 10.9. **och**

- e) Övervaka utvecklingen av och förseningarna för projekt i unionsförteckningen inom det territorium den ansvarar för, bland annat genom att ta emot och godkänna rapporter som lämnats in av projektansvariga i enlighet med artikel 5.4 och rapportera till byrån och relevanta grupper om utvecklingen av och förseningarna för projekt i unionsförteckningen som är belägna på dess territorium i enlighet med artikel 5.5.

Vid uppdatering eller ändringar av den utsedda nationella behöriga myndigheten ska medlemsstaterna underrätta kommissionen så snart ändringen har beslutats och informera om när sådana ändringar får verkan.

- 2. Det ansvar och de därmed förenade uppgifter som den nationella behöriga myndighet som avses i punkt 1 har får delegeras till en annan myndighet, för ett visst projekt i unionsförteckningen eller för en viss kategori av projekt i unionsförteckningen, under förutsättning att
 - a) den nationella behöriga myndigheten underrättar kommissionen om denna delegering och informationen i denna underrättelse görs lättillgänglig för allmänheten, däribland på den webbplats som avses i artikel 9.7,
 - b) en enda myndighet har ansvaret för ett visst projekt eller en viss kategori av projekt i unionsförteckningen, fungerar som enda kontaktpunkt för projektansvariga, ansvarar för alla delar av den process som leder fram till det övergripande beslutet inom den föreskrivna tidsfristen i artikel 10.2 och samordnar inlämnandet av all relevant dokumentation och information, inbegripet inlämnandet till alla andra berörda myndigheter,
 - c) den nationella behöriga myndigheten, oavsett delegering, förblir ansvarig för att sammanställa de rapporter som lämnas in av projektansvariga i enlighet med artikel 5.4 och rapportera till byrån och relevanta grupper i enlighet med artikel 5.5.

Den nationella behöriga myndigheten får också behålla ansvaret att fastställa tidsfrister, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

3. Den nationella behöriga myndigheten ska säkerställa utfärdandet av det övergripande beslutet inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

Medlemsstaterna ska välja mellan följande scheman, med beaktande av vilket schema som är mest ändamålsenligt utifrån nationell rätt, särdragen för deras respektive nationella planering och nationella tillståndprocess och möjligheten att genomföra schemat på ett sätt som bidrar till att det övergripande beslutet utfärdas så effektivt och snabbt som möjligt:

a) Integrerat schema:

- i) Det övergripande beslutet ska utfärdas av den nationella behöriga myndigheten och vara det enda rättsligt bindande beslutet som följer på den formella tillståndprocessen.
- ii) Om andra myndigheter berörs av projektet får de, i enlighet med nationell lagstiftning, lämna sina yttranden som bidrag till förfarandet, och dessa yttranden ska beaktas av den nationella behöriga myndigheten.

b) Samordnat schema:

- i) Det övergripande beslutet omfattar flera enskilda rättsligt bindande beslut från flera berörda myndigheter, och samordnas centralt av den nationella behöriga myndigheten.
- ii) Den nationella behöriga myndigheten får tillsätta en arbetsgrupp där alla berörda myndigheter finns företrädade, för att utarbeta granskningen eller en detaljerad tidsplan för tillståndprocessen i enlighet med artikel 10.9 b samt övervaka och samordna genomförandet av den.

- iii) Den nationella behöriga myndigheten ska, efter samråd med övriga berörda myndigheter, från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska utfärdas i syfte att minimera processens längd, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.
 - iv) Den nationella behöriga myndigheten [...] **får** fatta ett enskilt beslut på en annan berörd myndighets vägnar **på sitt territorium**, om den senare myndighetens beslut inte meddelas inom den fastställda tidsfristen och dröjsmålet inte kan motiveras på ett tillfredsställande sätt. Den nationella behöriga myndigheten får också åsidosätta ett enskilt beslut från en annan berörd myndighet på sitt territorium, om den anser att den myndigheten inte har motiverat beslutet i tillräcklig utsträckning.
- c) Samarbetsschema:
- i) Det övergripande beslutet ska omfatta flera enskilda rättsligt bindande beslut från flera berörda myndigheter och ska samordnas av den nationella behöriga myndigheten.
 - ii) Den nationella behöriga myndigheten får tillsätta en arbetsgrupp där alla berörda myndigheter finns företrädade, för att utarbeta granskningen eller en detaljerad tidsplan för tillståndprocessen i enlighet med artikel 10.9 samt övervaka och samordna genomförandet av den.
 - iii) Den nationella behöriga myndigheten ska, efter samråd med övriga berörda myndigheter, från fall till fall fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken de enskilda besluten ska utfärdas i syfte att minimera processens längd, utan att det påverkar de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

- iv) Den nationella behöriga myndigheten ska övervaka att de berörda myndigheterna respekterar tidsfristerna och ska vid förseningar vidta åtgärder i syfte att minimera processens längd.
- v) Om en medlemsstat väljer samarbetsschemat ska den underrätta kommissionen om skälen till detta.

De berörda myndigheterna ska, i enlighet med det system för tillståndsgivning som medlemsstaterna valt, antingen delegera de nödvändiga befogenheterna till den nationella behöriga myndigheten eller underlätta samarbete och samverkan med den nationella behöriga myndigheten för att säkerställa att det övergripande beslutet utfärdas inom de tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

Om en berörd myndighet förutser att ett enskilt beslut inte kan meddelas inom den fastställda tidsfristen ska den myndigheten omedelbart informera den nationella behöriga myndigheten och motivera förseningen. Den nationella behöriga myndigheten ska därefter fastställa en ny tidsfrist för utfärdandet av det enskilda beslutet, i överensstämmelse med de övergripande tidsfrister som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.

4. Medlemsstaterna får tillämpa de scheman som anges i punkt 3 på landbaserade respektive havsbaserade projekt i unionsförteckningen.

När det gäller projekt i unionsförteckningen som är nära kopplade till produktionstillgångar, såsom projekt som omfattas av de infrastrukturkategorier som anges i punkt 1 b eller h i bilaga II, ska den nationella behöriga myndigheten ansvara för att samordna tillståndprocessen för respektive projekt i unionsförteckningen med tillståndsgivningen för produktionstillgångarna så att tidsplanerna hänger samman och tillsammans medför att tillståndsgivningen för alla tillgångar som är kopplade till projektet sker så effektivt och snabbt som möjligt.

5. **De relevanta nationella behöriga myndigheterna i de medlemsstater som är inblandade i ett projekt i unionsförteckningen som ingår i en av de prioriterade korridorer för havsbaserade nät som anges i avsnitt 2 i bilaga I ska sinsemellan gemensamt utse en enda gemensam kontaktpunkt för de projektansvariga för ett visst projekt, vilken ska ansvara för att underlätta informationsutbytet mellan de nationella behöriga myndigheterna om processen för tillståndsgivning för projektet i syfte att underlätta den processen och de relevanta nationella behöriga myndigheternas utfärdande av beslut.**

Om ett projekt i unionsförteckningen **inte ingår i en av de prioriterade korridorer för havsbaserade nät som anges i avsnitt 2 i bilaga I, men** är beläget på två eller flera medlemsstaters territorium [...] **får** deras respektive nationella behöriga myndigheter gemensamt utse en av dem till enda kontaktpunkt med ansvar för att underlätta informationsutbytet mellan de nationella behöriga myndigheterna och andra berörda myndigheter om tillståndprocessen samt utfärda det slutliga övergripande beslutet [...] i samarbete med de andra berörda nationella behöriga myndigheterna, **utan att det påverkar varje medlemsstats behörighet att utfärda sitt eget beslut.**

Om ingen enda gemensam kontaktpunkt utses gemensamt ska relevanta nationella behöriga myndigheter vidta alla nödvändiga åtgärder för att samarbeta och kommunicera sinsemellan på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, inbegripet de steg som avses i artikel 10.9.

Medlemsstaterna ska sträva efter att tillhandahålla ett gemensamt förfarande som underlättar samarbetet mellan deras respektive berörda nationella behöriga myndigheter, skapa förfarandemässiga synergier och anpassa tidsplanerna för att underlätta tillståndsprocessen för projekt, särskilt när det gäller bedömningen av miljökonsekvenser, och de offentliga samråd som krävs enligt artikel 9.

På begäran av medlemsstaterna ska kommissionen fungera som samordnare för att stödja samarbetet mellan de berörda nationella behöriga myndigheterna. Kommissionen ska underlätta en överenskommelse om ett enhetligt gemensamt förfarande genom att avge ett yttrande och lämna rekommendationer om förfarandemässiga aspekter.

Artikel 9

Insyn och allmänhetens medverkan

1. **[Senast sex månader efter denna förordnings ikraftträdande[...]]** ska medlemsstaten, eller vid behov den nationella behöriga myndigheten, i samarbete med andra berörda myndigheter, offentliggöra en uppdaterad handbok med de förfaranden i tillståndsprocessen som är tillämpliga på projekt i unionsförteckningen så att den innehåller åtminstone den information som anges i punkt 1 i bilaga VI. Handboken ska inte vara juridiskt bindande, men den ska hänvisa till eller återge relevanta rättsliga bestämmelser. De nationella behöriga myndigheterna ska i förekommande fall samarbeta och eftersträva synergier med myndigheterna i grannländer i syfte att anpassa tidsplanerna och underlätta tillståndsprocessen för projekt, däribland utarbetandet av handboken med förfaranden.
2. Utan att det påverkar kraven i fråga om allmänhetens medverkan enligt miljölagstiftningen, Århuskonventionen, Esbokonventionen och relevant unionsrätt ska alla parter som är inblandade i tillståndsprocessen följa de principer för allmänhetens medverkan som anges i punkt 3 i bilaga VI.

3. Inom en indikativ period på tre månader efter det att tillståndprocessen inletts enligt artikel 10.5 ska den projektansvarige utarbeta ett koncept för allmänhetens medverkan och lämna in det till den nationella behöriga myndigheten, utgående från processen i den handbok som avses i punkt 1 i den här artikeln och i enlighet med riktlinjerna i bilaga VI.
4. Den nationella behöriga myndigheten ska begära ändringar eller godkänna konceptet för allmänhetens medverkan inom tre månader efter det att den har tagit emot konceptet och ska beakta alla former av allmänhetens medverkan och samråd med allmänheten vilka ägt rum innan tillståndprocessen inleddes, utan att behöva upprepa dem, i den mån denna medverkan och dessa samråd har uppfyllt kraven i den här artikeln.

Om den projektansvarige avser att väsentligt ändra ett redan godkänt koncept för allmänhetens medverkan ska den underrätta den nationella behöriga myndigheten om detta. Den nationella behöriga myndigheten får i så fall begära ytterligare ändringar.

5. Om det inte redan krävs enligt nationell rätt ska den projektansvarige genomföra minst ett offentligt samråd i ett tidigt skede, innan den slutliga och fullständiga tillståndsansökan lämnas in till den nationella behöriga myndigheten i enlighet med artikel 10.10. Detta offentliga samråd får genomföras i kombination med eventuella offentliga samråd som ska genomföras efter det att en ansökan om tillstånd lämnats in enligt artikel 6.2 i direktiv 2011/92/EU.
6. Det offentliga samråd som krävs enligt det förra stycket ska uppfylla de minimikrav som fastställs i punkt 5 i bilaga VI och ska informera de intressenter som avses i punkt 3 a i bilaga VI om projektet i ett tidigt skede, och ska bidra till att fastställa den lämpligaste geografiska platsen, sträckningen eller tekniken, i förekommande fall även utifrån överväganden om tillfredsställande klimatanpassning av projektet och tillfredsställande säkerhetsrelaterade överväganden för projektet, alla konsekvenser av relevans enligt unionsrätten och nationell rätt och de relevanta frågor som ska tas upp i ansökan.

7. Utan att det påverkar medlemsstaternas förfarande- och insynsregler ska den projektansvarige på den webbplats som avses i punkt 10 offentliggöra en rapport som sammanfattar resultaten av åtgärder kopplade till allmänhetens medverkan vad gäller projektet, däribland alla aktiviteter som ägt rum före det offentliga samrådet i ett tidigt skede, beskriver hur synpunkterna från de offentliga samråden har beaktats, och visar de ändringar som gjorts avseende projektets geografiska plats, sträckning och utformning eller motiverar varför sådana åsikter inte har beaktats.

Den projektansvarige ska skicka in den rapporten tillsammans med ansökan till den nationella behöriga myndigheten. I det övergripande beslutet ska vederbörlig hänsyn tas till resultatet i den rapporten.

8. För gränsöverskridande projekt som berör två eller flera medlemsstater ska de offentliga samråd som genomförs enligt punkt 5 i varje berörd medlemsstat i största möjliga utsträckning genomföras högst två månader efter varandra, och när så är möjligt kombineras.
9. Om ett projekt sannolikt kommer att få en betydande gränsöverskridande verkan i en eller flera angränsande medlemsstater, på vilken artikel 7 i direktiv 2011/92/EU samt Esbokonventionen är tillämpliga, ska information om detta göras tillgänglig för de nationella behöriga myndigheterna i de berörda angränsande medlemsstaterna. De nationella behöriga myndigheterna i de berörda angränsande medlemsstaterna ska i förekommande fall i anmälningsförfarandet meddela huruvida de eller någon annan berörd myndighet önskar medverka i de offentliga samråden.
10. Den projektansvarige ska inrätta och regelbundet uppdatera en särskild projektwebbplats med relevant information om projektet av gemensamt intresse, och webbplatsen ska vara kopplad till kommissionens webbplats och den öppenhetsplattform som avses i artikel 26 och uppfylla de krav som anges i punkt 6 i bilaga VI. De nationella behöriga myndigheterna ska kontrollera att de projektansvariga fullgör denna skyldighet och vid behov vidta åtgärder för att säkerställa efterlevnad.

Tillståndsprocessen: längd och genomförande

1. Tillståndsprocessen ska omfatta följande två förfaranden:
 - a) Ett frivilligt föransökningsförfarande, som omfattar perioden från startdatum för tillståndsprocessen och fram till dess att den inlämnade fullständiga ansökan godtas av den nationella behöriga myndigheten och som ska genomföras inom högst 24 månader.
 - b) Ett obligatoriskt formellt tillståndsförfarande, som omfattar perioden från dagen då den inlämnade fullständiga ansökan godtas och fram till dess att det övergripande beslutet fattas och som får pågå i högst 18 månader.

Med avseende på första stycket b får medlemsstaterna när detta är möjligt föreskriva ett formellt tillståndsförfarande som är kortare än 18 månader.

2. Den nationella behöriga myndigheten ska säkerställa att de båda förfaranden som avses i punkt 1 tillsammans pågår i högst 42 månader.

Om den nationella behöriga myndigheten bedömer att det ena eller båda förfarandena inte kommer att genomföras inom de tidsfrister som fastställs i punkt 1 får den emellertid, från fall till fall, förlänga den ena eller båda fristerna innan de löper ut. Den nationella behöriga myndigheten får inte förlänga de två förfarandenas sammanlagda längd med mer än sex månader, om inga särskilda omständigheter föreligger.

Om den nationella behöriga myndigheten förlänger tidsfristerna ska den så fort som möjligt underrätta den berörda gruppen om skälen till förlängningen och redogöra för vilka åtgärder som vidtagits, eller kommer att vidtas, för att tillståndsprocessen ska kunna slutföras. Gruppen får begära att den nationella behöriga myndigheten regelbundet rapporterar om vilka framsteg som har gjorts i detta avseende och anger skälen till eventuella förseningar.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella behöriga myndigheter som avses i artikel 8.1 har tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och personalresurser för att kunna utfärda ett övergripande beslut inom den tidsram som anges i artikel 10.2.
4. **Medlemsstaterna får [...]**i fråga om det tillståndsförfarande som avses i punkt 1 **föreskriva att**
 - a) avsaknad av svar från de nationella behöriga myndigheterna inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2 ska betraktas som ett godkännande av det övergripande beslutet,
 - b) avsaknad av svar från andra berörda myndigheter inom den rimliga tidsfrist som fastställts av en nationell behörig myndighet i enlighet med artikel 8.3 **i de specifika mellanliggande administrativa stegen** ska betraktas som ett medgivande till eller positivt svar på yttrandet, godkännandet eller tillståndet i fråga, [...] **utom för miljöbeslut, såvida inte en sådan möjlighet föreskrivs i deras rättssystem**[...].

Alla beslut ska göras allmänt tillgängliga **i enlighet med tillämplig rätt**[...].

5. När de projektansvariga begär att tillståndprocessen ska inledas ska de anmäla projektet till den nationella behöriga myndigheten i varje medlemsstat där projektet är beläget, inbegripet i medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, i skriftlig eller elektronisk form och inkludera en rimligt detaljerad beskrivning av projektet.

Inom en månad från mottagandet av anmälan ska den nationella behöriga myndigheten i elektronisk form antingen

- a) utfärda ett mottagandebevis, eller
- b) om projektet inte anses vara tillräckligt moget för att tillståndprocessen ska kunna inledas, avslå anmälan och ange skälen till beslutet, även på andra berörda myndigheters vägnar.

Dagen då mottagandebeviset utfärdas ska utgöra startdatum för tillståndprocessen.

Om två eller flera medlemsstater är berörda ska startdatum för tillståndprocessen vara den dag då den sista berörda nationella behöriga myndigheten godtar anmälan.

Medlemsstaterna **får inrätta** [...] en digital **portal eller sammankopplade portaler** [...] i ett lättillgängligt format för att hantera ansökningar om tillstånd, tillståndprocesser, pågående tillståndsbeslut och utfärdade beslut.

[...] **Portalen eller portalerna** [...] **får ge** tillgång till relevanta miljödata och geologiska data och beslut som finns tillgängliga i den **gemensamma systembaserade digitala portal för geografisk information** [...] som avses i artikel 10.3 i Europaparlamentets och rådets förordning [xxxxx]³⁷.

³⁷ [hänvisning till förordningen om påskyndade miljöbedömningar].

6. Nationella behöriga myndigheter ska säkerställa att tillståndsprocessen påskyndas i enlighet med detta kapitel för varje kategori av projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse. För detta ändamål ska de nationella behöriga myndigheterna anpassa sina krav för inledandet av tillståndsprocessen och godtagandet av den fullständiga ansökan, i enlighet med den relevanta projektkategorin, projektets karaktär eller omfattning eller på grund av att det i den nationella rätten saknas krav på miljökonsekvensbedömning eller andra bedömningar, eller att färre tillstånd och godkännanden kan krävas för att projektet ska nå byggfärdighetsfasen.

I samarbete med den projektansvarige och, vid behov, andra berörda myndigheter eller andra nationella behöriga myndigheter i andra medlemsstater där projektet är beläget, inbegripet medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, får den nationella behöriga myndigheten utforma kraven för tillståndsprocessen för ett visst projekt och den tidsplan för det offentliga samrådet som anges i punkt 4 i bilaga VI i faser, förutsatt att det inte försenar projektets övergripande utveckling och att det säkerställs att tillståndsprocessen förenklas och påskyndas. De maximala tidsfristerna i punkterna 1 och 2 ska gälla för var och en av faserna.

De nationella behöriga myndigheterna får besluta att det föransökningsförfarande som avses i punkterna 1 och 6 i denna artikel inte är nödvändigt om den projektansvarige inte behöver denna period för att utföra studier, bedömningar och samla in uppgifter för att komplettera sin tillståndsansökan.

7. De nationella behöriga myndigheterna ska i granskningen för att fastställa kraven för tillståndprocessen beakta alla studier som genomförts och alla tillstånd eller godkännanden som utfärdats under en period på upp till fem år innan tillståndprocessen inleddes för projektet i fråga i enlighet med denna artikel, däribland bedömningar som utförts för genomförande av andra projekt, vilka är relevanta och kan återanvändas, och ska inte kräva onödiga eller upprepade studier, bedömningar, tillstånd eller godkännanden. **De nationella behöriga myndigheterna får beakta uppgifter som är äldre än fem år i den mån de anser att sådana uppgifter är relevanta och nödvändiga för att fastställa kraven för tillståndprocessen.**
8. Om en medlemsstat ska fastställa en sträckning eller en geografisk plats endast med avseende på ett planerat projekt, inräknat vid planeringen av specifika korridorer för nätinfrastruktur, och detta inte kan göras som ett led i den tillståndprocess som leder fram till det övergripande beslutet, ska beslutet om fastställande fattas inom en separat tidsfrist på sex månader, med början från och med den dag då den projektansvarige inlämnat de slutliga och fullständiga ansökningshandlingarna.
9. Föransökningsförfarandet ska omfatta granskning och avgränsning av de studier, rapporter och handlingar som krävs och som förväntas av den projektansvarige, utarbetande av en detaljerad tidsplan, och kontroll av utkastet till ansökan i följande steg:
- a) Så snart som möjligt och senast tre månader efter den anmälan från den projektansvarige som avses i punkt 5 ska den nationella behöriga myndigheten fastställa och underrätta den projektansvarige om de godkännanden, tillstånd och bedömningar som krävs för att slutföra tillståndprocessen.

Den anmälan som görs av den nationella behöriga myndigheten ska innehålla den checklista som avses i punkt 1 e i bilaga VI, och i förekommande fall ska dess innehåll fastställas i samarbete med övriga berörda myndigheter och med nationella behöriga myndigheter i de andra medlemsstater där projektet är beläget, inbegripet medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar.

I tillämpliga fall ska anmälan i detalj ange villkoren för att projektet ska kunna omfattas av undantaget i artikel 7.7 och identifiera följande:

- i) Huruvida det föreligger hög sannolikhet för att projektet kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa konsekvenser med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet planeras, vilka inte identifierades genom den miljöbedömning av den nationella utvecklingsplanen som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är tillämpligt, direktiv 92/43/EEG.
- ii) Lämpliga och proportionella begränsningsåtgärder, eller ekonomisk ersättning för artskyddsprogram som är tillämpliga på projektet i enlighet med artikel 7.8.
- iii) Huruvida någon del av projektet sannolikt kommer att medföra betydande miljöpåverkan i en annan medlemsstat; om så är fallet ska den nationella behöriga myndigheten i den medlemsstat där projektet är beläget säkerställa tillämpningen av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU och artiklarna 2–7 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

- b) I anmälan ska det också anges huruvida den nationella behöriga myndigheten godkänner eller ändrar det koncept för allmänhetens medverkan som lämnats in av den projektansvarige i enlighet med artikel 9.3. Under granskningsperioden ska den nationella behöriga myndigheten, i samarbete med andra berörda myndigheter, fastställa omfattningen av och detaljnivån för de studier, rapporter och handlingar, inbegripet bedömningar som krävs för miljötillstånd för projektet, som den projektansvarige förväntas utarbeta och lämna in som en del av den fullständiga ansökan.

Varken den nationella behöriga myndigheten eller någon av de berörda myndigheterna får därefter begära ytterligare information, studier, rapporter eller bedömningar än de som fastställts i denna inledande granskningsprocess, utom om en väsentlig förändring av projektet eller dess omgivande miljö inträffar. Om en sådan väsentlig förändring inträffar får den nationella behöriga myndigheten begära ytterligare information från den projektansvarige med utgångspunkt i en underbyggd motivering.

- c) Den nationella behöriga myndigheten ska i nära samarbete med den projektansvarige och med andra berörda myndigheter och de nationella behöriga myndigheterna i andra medlemsstater där projektet är beläget, däribland medlemsstater vars exklusiva ekonomiska zon projektet genomkorsar, och med beaktande av resultaten av den verksamhet som bedrivits enligt led a i denna punkt, utarbeta ett detaljerat schema för tillståndprocessen i enlighet med riktlinjerna i punkt 2 i bilaga VI.
- d) Vid mottagandet av utkastet till ansökan får den nationella behöriga myndigheten, på sina egna vägnar eller på andra berörda myndigheters vägnar, begära att den projektansvarige lämnar in den saknade informationen om de efterfrågade element som avses i led a, inom en tidsfrist på högst [...] **45 dagar**.

Föransökningsförfarandet ska vid behov omfatta utarbetande av eventuella miljörapporter från de projektansvariga, inklusive dokumentation om och bedömningar av klimatanpassning, cybersäkerhet och fysisk säkerhet.

[...]

Inom [...]45 dagar från inlämnandet av den saknade information som avses i första stycket ska den behöriga myndigheten godta den fullständiga ansökan för granskning i skriftlig eller elektronisk form eller på särskilda digitala plattformar, och inleda det formella tillståndsförfarande som avses i punkt 1 b.

10. Den projektansvarige ska samarbeta lojalt med de nationella behöriga myndigheterna och med alla berörda myndigheter för att förse dem med fullständig och korrekt information, särskilt i fråga om den information som identifierats i granskningsprocessen.

Den projektansvarige ska säkerställa att ansökan är fullständig och tillfredsställande, och ska begära ett yttrande om detta från den nationella behöriga myndigheten så tidigt som möjligt inom tillståndprocessen.

Den projektansvarige ska samarbeta fullt ut med den nationella behöriga myndigheten för att hålla de tidsfrister som fastställs i denna förordning. Eventuella förseningar på grund av fel den projektansvarige har gjort i god tro i detta avseende ska inte räknas av mot den maximala längden på perioden för tillståndsgivning.

11. Medlemsstaterna ska säkerställa att eventuella ändringar som görs i nationell rätt inte förlänger en tillståndsprocess som inletts innan ändringarna träder i kraft. I syfte att upprätthålla en påskyndad tillståndsprocess avseende projekt i unionsförteckningen ska de nationella behöriga myndigheterna på lämpligt sätt anpassa det schema som fastställts i enlighet med punkt 6 b i denna artikel för att så långt möjligt säkerställa att tidsfristerna för tillståndsprocessen enligt denna artikel inte överskrids.
12. De tidsfrister som fastställs i denna artikel ska inte påverka skyldigheter som följer av unionsrätten och internationell rätt och inte heller administrativa överklagandeförfaranden och rättslig prövning av en domstol.

De tidsfrister för tillståndsörfaranden som fastställs i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av eventuella kortare tidsfrister som fastställs av medlemsstaterna.

KAPITEL IV

Sektorsövergripande infrastrukturplanering

Artikel 11

Det centrala scenariot för de tioåriga nätutvecklingsplanerna

1. Senast [två år efter ikraftträdandet] och minst vart fjärde år därefter ska kommissionen utarbeta ett centralt scenario **och känslighetsanalyser** för el-, vätgas- och gassektorerna som ska användas för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner som avses i artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 och artikel [...] **60** i förordning (EU) 2024/1789, den process för identifiering av infrastrukturbehov som avses i artikel 12 i den här förordningen, den kostnads-nyttoanalys för hela energisystemet som avses i artikel 14 i den här förordningen och den gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i artikel 17 i den här förordningen.
2. Det centrala scenariot **och känslighetsanalyserna** ska vara förenliga med unionens **energi- och klimatmål och**
 - a) [...]inbegripa ett **medellångt och** långsiktigt perspektiv fram till åtminstone 2050 i enlighet med unionens klimatneutralitetsmål **och beakta nationella och regionala särdrag,**
 - aa) inbegripa en sektorsövergripande strategi som säkerställer samstämmighet mellan el-, vätgas- och gassektorerna och innebär att systemeffektiviteten optimeras,
 - b) [...]

- b) **ta hänsyn till de senaste nationella energi- och klimatplanerna eller andra relevanta nationella scenariodokument som godkänts av respektive medlemsstat eller den nationella tillsynsmyndigheten,**
- c) **när det gäller känslighetsanalyser bland annat beakta alternativa försörjningsmixar och efterfrågemönster samt befintliga trender och prognoser.**

3. Det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el (Entso för el), det europeiska nätverket av systemansvariga för vätgasnät (ENNOH), det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för gas (Entso för gas) och medlemsstaterna ska på begäran av kommissionen tillhandahålla de uppgifter och den information som krävs för att utarbeta det centrala scenario som avses i punkt 1. Detta omfattar, men är inte begränsat till, marknads- och nätdata, såsom efterfråge- och utbudsprognoser, egenskaper hos elproduktionen, vätgasproduktionen och vätgasnäten, flexibilitetskällor, importantaganden samt årliga klimatuppgifter. Kommissionen ska fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken datauppgifterna och informationen ska lämnas, med hänsyn till hur komplexa och brådskande behoven av denna information och dessa uppgifter är. Om den som mottagit förfrågan inte tillhandahåller den begärda informationen inom den tidsfrist som kommissionen fastställt, eller tillhandahåller ofullständig information, får kommissionen genom ett beslut kräva att informationen tillhandahålls. **Kommissionen ska säkerställa samordning mellan datainsamlingen för det centrala scenariot och känslighetsanalyser och annan datainsamling, särskilt inom ramen för förordning (EU) 2018/1999, och återanvända insamlade uppgifter när så är möjligt, för att undvika dubbelrapportering från medlemsstaterna.** Kommissionen ska när så är lämpligt [...] begära att byrån kontrollerar de uppgifter som lämnats av **nätoperatorerna** in till kommissionen, bland annat genom att kontrollera nationella uppgifter från de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna.

4. Kommissionen ska samråda med byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna, Entso för el, ENNOH, Entso för gas, den europeiska enheten för [...] systemansvariga för distributionssystem [...] (EU DSO-enheten), medlemsstaterna, **TEN-E-gruppen** samt andra berörda intressenter om de uppgifter som samlats in [...] för utarbetande av det centrala scenariot, inbegripet antaganden och användningen av dessa antaganden vid utarbetandet av det centrala scenariot. **Kommissionen ska uppmana medlemsstaterna att kontrollera uppgifterna, antagandena och deras användning och sammankalla ett möte i TEN-E-gruppen för att diskutera dem.**
5. Kommissionen ska överlämna utkastet till centralt scenario till TEN-E-gruppen, tillsammans med information om hur de synpunkter som mottagits under det samråd som avses i punkt 4 har beaktats. TEN-E-gruppens medlemmar ska lämna eventuella synpunkter inom [...] **två månader** från mottagandet av utkastet till centralt scenario.
6. [...] **Kommissionen ska anta det centrala scenariot genom en genomförandeakt. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 23a.2.**
7. Efter offentliggörandet av [...] **genomförandeakten** om det centrala scenariot ska kommissionen offentliggöra underliggande indata och utdata för det centrala scenariot, med förbehåll för begränsningar enligt nationell rätt och relevanta sekretessavtal.

8. **Minst var 24:e månad, efter det centrala scenariot har antagits, ska [...]** kommissionen, **efter samråd med TEN-E-gruppen, [...]** utarbeta [...] **ytterligare känslighetsanalyser eller uppdateringar** av det centrala scenariot om [...] detta är nödvändigt på grundval av marknadsutvecklingen eller den politiska utvecklingen. Kommissionen **ska informera TEN-E-gruppen och** får ändra [...] **genomförandeakten** som avses i punkt 6 i denna artikel för att inkludera sådana **ytterligare känslighetsanalyser eller uppdateringar av det centrala scenariot.**

Artikel 12

Rapport om identifierade infrastrukturbedov

1. Entso för el respektive ENNOH ska utarbeta en rapport om identifierade infrastrukturbedov för att utpeka luckor i infrastrukturen som påverkar unionens mål i fråga om el och vätgas.
2. Dessa rapporter om identifierade infrastrukturbedov ska
 - a) baseras på det centrala scenario som utarbetats av kommissionen i enlighet med artikel 11 och de känslighetsanalyser som ingår i det,
 - b) följa den metod som utarbetats av byrån i enlighet med punkt 11,
 - c) följa de principer som fastställs i bilaga VII till denna förordning,
 - d) inbegripa en sektorsövergripande strategi som säkerställer samstämmighet mellan el- och vätgassektorerna samt, i tillämpliga fall, gas-, fjärrvärme- och koldioxidsektorerna,
 - e) **beakta nuvarande och framtida krav på utveckling av nationella nät.**

3. Entso för el respektive ENNOH ska [...] **säkerställa ett öppet och strukturerat samråd** med berörda intressenter om ytterligare data, antaganden och användningen av dem i utarbetandet av deras rapport om identifierade infrastrukturbehov.
4. Inom sex månader från offentliggörandet av ett centralt scenario i enlighet med artikel 11, utom när offentliggörandet begränsas till att en känslighetsanalys läggs till, ska Entso för el och ENNOH till TEN-E-gruppen överlämna sina respektive utkast till rapport om identifierade infrastrukturbehov, inbegripet en bedömning av i vilken utsträckning de projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen fyller de identifierade behoven. Om offentliggörandet begränsas till att en känslighetsanalys läggs till får kommissionen begära att Entso för el och ENNOH utarbetar en ny rapport om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med förfarandet i denna artikel.
5. Inom två månader från mottagandet av TEN-E-gruppens utkast till rapporter om identifierade infrastrukturbehov ska byrån bedöma om utkasterna till rapporter om identifierade infrastrukturbehov, inbegripet bedömningen av i vilken utsträckning de projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen fyller de identifierade behoven, överensstämmer med den metod som avses i punkt [...] **11** och de principer som anges i bilaga VII, samt informera TEN-E-gruppen.
6. Inom [...] **två månader** efter det att TEN-E-gruppens medlemmar har informerats av byrån om överensstämmelsen hos utkasterna till rapporter om identifierade infrastrukturbehov får de, med beaktande av byråns synpunkter i fråga om överensstämmelse, lämna sina synpunkter och informera Entso för el respektive ENNOH.

7. Inom två månader efter mottagandet av synpunkterna från medlemmarna i TEN-E-gruppen ska Entso för el och ENNOH, med beaktande av synpunkterna från TEN-E-gruppen och byrån, anpassa utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov för att säkerställa full överensstämmelse med kraven i punkt 2, och lämna in det slutliga **utkastet** till rapporten om identifierade infrastrukturbehov till kommissionen.
8. [...]Kommissionen får begära uppdateringar och förbättringar, med vederbörlig motivering och inom en rimlig tidsram, om den anser att de slutliga utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov inte på lämpligt sätt återspeglar synpunkterna från TEN-E-gruppens medlemmar och för att säkerställa full överensstämmelse med de principer som anges i bilaga VII. Entso för el respektive ENNOH ska till fullo behandla sådana begäranden inom en månad och på nytt lämna in de reviderade slutliga utkastet till rapporter om identifierade infrastrukturbehov till kommissionen.
9. **Kommissionen ska överlämna de slutliga rapporterna om identifierade infrastrukturbehov till [...] TEN-E-gruppens [...] beslutsfattande organ för godkännande, som ska agera inom en månad från mottagandet.**
10. Senast två veckor efter godkännandet av rapporterna om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med punkt 9 [...]ska Entso för el och ENNOH offentliggöra dem på sina respektive webbplatser. I förekommande fall ska Entso för el och ENNOH uppdatera rapporterna om identifierade infrastrukturbehov, **inbegripet de utvecklingsplaner för havsbaserade nät som avses i artikel 15**, i enlighet med de känslighetsanalyser som antagits i enlighet med artikel 11.8, på begäran av kommissionen.

11. Senast [9 månader efter denna förordnings ikraftträdande] ska byrån, efter att ha genomfört ett omfattande samråd med kommissionen, medlemsstaterna, Entso för el, Entso för gas, ENNOH, EU DSO-enheten och andra berörda intressenter, offentliggöra en bindande metod för identifiering av infrastrukturbehov.
12. Metoden ska säkerställa att rapporten om identifierade infrastrukturbehov överensstämmer med principerna i bilaga VII.
13. Byrån ska på eget initiativ eller på begäran av kommissionen vid behov uppdatera metoden.
14. Fram till den 1 januari 2027 ska denna artikel tillämpas med förbehåll för övergångsbestämmelserna i artikel 61 i förordning (EU) 2024/1789.

Artikel 13

Behovsmatchningsprocessen i elsystemet

1. När det i rapporten om identifierade infrastrukturbehov för el konstateras att projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen inte till fullo fyller de infrastrukturbehov som identifierats i enlighet med artikel 12 får kommissionen inleda en process för att identifiera möjliga lösningar för att fylla icke tillgodosedda behov **i samarbete med de relevanta grupperna.**

2. Kommissionen ska i samarbete med Entso för el, medlemsstaterna och byrån uppmana de systemansvariga i de relevanta grupperna att inom sex månader från uppmaningen föreslå projekt som kan fylla de icke tillgodosedda behoven. Kommissionen ska översända de föreslagna projekten till de relevanta grupper som inrättats i enlighet med artikel 3 för diskussion. Kommissionen får involvera andra berörda intressenter och andra regionala samarbetsforum. Projektansvariga som kan fylla de icke tillgodosedda behoven ska så snart som möjligt lämna in [...] projekt för införande i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen, **med förbehåll för tillämpliga krav för stödberättigande.**
3. Om inga projekt som kan fylla icke tillgodosedda behov identifieras genom processen enligt punkt 2 får kommissionen utlysa en ansökningsomgång som är öppen för alla tredje parter som har förmåga att bli projektansvariga där de kan föreslå projekt som kan fylla de icke tillgodosedda behoven. Projektansvariga som kan fylla de icke tillgodosedda behoven ska så snart som möjligt lämna in [...] projekt för införande i de följande nationella utvecklingsplanerna, den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen och unionsförteckningen, **med förbehåll för tillämpliga krav för stödberättigande. Alla projekt som identifieras genom behovsmatchningsprocessen ska omfattas av urvalsförfarandena för projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse enligt denna förordning.**
4. Kommissionen ska övervaka resultatet av processen och fortskridandet för de projekt som avses i punkterna 2 och 3 och nära involvera de relevanta grupper som inrättats i enlighet med artikel 3 och andra relevanta regionala samarbetsforum.

Kostnads-nyttoanalyser som omfattar hela energisystemet

1. Vid projekt som omfattas av infrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, [...] f och h samt punkterna 2, [...] 3 **och 5** i bilaga II, ska Entso för el och ENNOH **var och en** [...] **utarbета** konsekventa [...] metoder för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys på unionsnivå som omfattar hela energisystemet **och använda dem beroende på vad som är relevant** när de bedömer om projekt ska införas i deras respektive unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner.
2. Metoderna ska
 - a) utformas i enlighet med principerna i bilaga V,
 - b) grundas på gemensamma antaganden som gör det möjligt att jämföra projekt,
 - c) vara förenliga med unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050 och det centrala scenario som avses i artikel 11, samt med de regler och indikatorer som anges i bilaga IV,
 - d) göra det möjligt att bedöma projektpaket i enlighet med artikel 18 och, inom elsektorn, överväga icke ledningsburna lösningar,
 - e) utformas enligt en sektorsövergripande strategi.
3. Entso för el och ENNOH ska utarbета och offentliggöra preliminära metodutkast i syfte att samråda med EU DSO-enheten, **medlemsstaterna** och andra berörda intressenter. Samrådet ska vara öppet, hållas i god tid och medge insyn. Entso för el och ENNOH ska utarbета och offentliggöra en rapport om samrådet.

4. Entso för el och ENNOH ska offentliggöra sina metodutkast och överlämna dem till medlemsstaterna, kommissionen och byrån. Entso för el och ENNOH ska motivera de fall där de inte alls eller bara delvis har beaktat de synpunkter [...] **som de mottagit under samrådet i enlighet med punkt 3.** Entso för el och ENNOH ska senast i december 2027 offentliggöra sina [...]utkast till konsekventa [...]metoder och överlämna dem till medlemsstaterna, kommissionen och byrån.
5. Inom tre månader från mottagandet av metodutkasten får byrån och medlemsstaterna avge yttranden till Entso för el och ENNOH och till kommissionen. Kommissionen får anordna särskilda möten med grupperna i syfte att diskutera metodutkasten.
6. Inom tre månader från det att Entso för el och ENNOH har mottagit yttrandena från byrån och medlemsstaterna ska de ändra sina respektive metoder, med fullt beaktande av yttrandena från byrån och medlemsstaterna, och lämna in dem till kommissionen för godkännande.
7. Kommissionen ska utfärda sitt beslut inom tre månader från mottagandet av respektive metod.
8. Om kommissionen förkastar metodutkastet ska den ange skälen till detta. Entso för el respektive ENNOH ska se över metodutkastet och på nytt överlämna det till kommissionen för godkännande.
9. Senast två veckor efter kommissionens godkännande ska Entso för el och ENNOH offentliggöra uppgifter om sina respektive metoder på sina webbplatser.

10. Kommissionen och byrån får begära att Entso för el och ENNOH, beroende på vad som är tillämpligt, uppdaterar sina metoder och fastställer en tidsplan. Byrån får agera på eget initiativ eller på en vederbörligen motiverad begäran från nationella tillsynsmyndigheter eller intressenter. Byrån ska offentliggöra de begäranden som den tar emot och alla relevanta handlingar som utgör underlag för dem och som inte är kommersiellt känsliga.
11. På begäran av byrån eller kommissionen ska Entso för el och ENNOH uppdatera de konsekventa sektorsspecifika kostnads-nyttometoderna i enlighet med godkännandeförfarandet i punkterna 3–9.
12. Entso för el och ENNOH ska i samband med varje unionsomfattande tioårig nätutvecklingsplan offentliggöra de uppdaterade indata som är relevanta för tillämpningen av metoderna, inbegripet beräkningsmetoder, nätmodeller, relevanta lastflöden och marknadsdata. Dessa uppgifter ska offentliggöras på ett tillräckligt exakt sätt, med förbehåll för begränsningar enligt nationell lagstiftning och relevanta sekretessavtal. Kommissionen och byrån ska säkerställa att de mottagna uppgifterna behandlas konfidentiellt både av dem själva och av parter som utför analysarbete åt dem på grundval av uppgifterna.
13. Entso för el och ENNOH ska, som en del av den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen, beräkna och offentliggöra resultaten av kostnads-nyttoanalyser för alla projekt, som visar hur fördelarna fördelas mellan länderna. Detta ska inbegripa fördelar för både värdländer och icke-värdländer som drar nytta av respektive projekt.

14. Vid projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 g och punkt 4 i bilaga II ska kommissionen säkerställa att det utvecklas metoder för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys på unionsnivå som omfattar hela energisystemet. Dessa metoder ska i fråga om fördelar och kostnader vara förenliga med de metoder som utvecklats av Entso för el och ENNOH. Metoderna ska utvecklas på ett öppet sätt som innefattar omfattande samråd med byrån, medlemsstaterna och samtliga berörda intressenter.
15. Med början i [april 2028] och vartannat år därefter ska byrån fastställa och offentliggöra en uppsättning indikatorer och motsvarande referensvärden för jämförelse av investeringskostnader per enhet för jämförbara projekt inom de energiinfrastrukturkategorier som ingår i bilaga II. De projektansvariga ska lämna de efterfrågade uppgifterna till de nationella tillsynsmyndigheterna och byrån. Dessa referensvärden får användas av Entso för el och ENNOH för de kostnads-nyttoanalyser som utförs för efterföljande unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner.

KAPITEL V

Havsbaserade nät för integrering av förnybar energi

Artikel 15

Planering av havsbaserade nät

1. Senast [*inom 6 månader efter ikraftträdandet*] ska medlemsstaterna, med stöd av kommissionen, inom sina särskilda prioriterade korridorer för havsbaserade nät, vilka anges i avsnitt 2 i bilaga I, och med beaktande av särdragen och utvecklingen i varje region, **inbegripet samarbete med relevanta tredjeländer**, uppdatera det icke-bindande avtalet om samarbete om mål för havsbaserad förnybar energiproduktion som ska byggas ut i varje havsområde fram till 2030, 2040 och 2050, i enlighet med sina nationella energi- och klimatplaner och med potentialen för havsbaserad förnybar energi i varje havsområde. Avtalet ska omfatta mål för förnybar havsbaserad vätgas **samt specifika mål för havsbaserad förnybar teknik**, beroende på vad som är tillämpligt.

Som en del av de icke-bindande avtalen ska medlemsstaterna, med stöd av kommissionen, inom sina särskilda prioriterade korridorer för havsbaserade nät, vilka anges i avsnitt 2 i bilaga I, också överväga om särskilda gränsöverskridande mål, t.ex. för hybridprojekt eller gränsöverskridande radialprojekt, **som även kan inbegripa vätgas**, bör fastställas mellan två eller flera medlemsstater i deras respektive nationella energi- och klimatplaner i syfte att uppnå målen för havsbaserad förnybar energiproduktion som ska byggas ut inom varje havsområde på effektivast möjliga sätt.

Detta icke-bindande avtal ska ingås skriftligen för varje havsområde som är knutet till medlemsstaternas territorium och ska inte påverka medlemsstaternas rätt att utarbeta projekt i sina territorialvatten och sin exklusiva ekonomiska zon. Kommissionen ska ge vägledning för arbetet i grupperna.

2. Senast [*inom 12 månader efter ikraftträdandet*] och vart fjärde år därefter, som en del av den efterföljande tioåriga nätutvecklingsplanen, ska Entso för el, med deltagande av relevanta systemansvariga för överföringssystem, **ENNOH och operatörer av vätgasnät, beroende på vad som är relevant**, de nationella tillsynsmyndigheterna, medlemsstaterna och kommissionen, och i enlighet med det icke-bindande avtal som avses i punkt 1 i denna artikel, som en separat rapport som ingår i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen utarbeta och offentliggöra strategiska utvecklingsplaner på hög nivå för integrerade havsbaserade nät för varje havsområde, i enlighet med de prioriterade korridorer för havsbaserade nät som avses i bilaga I, med beaktande av miljöskydd, **havsplanering** och annan användning av havet.

Vid utarbetandet av de strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för integrerade havsbaserade nät inom den tidsfrist som föreskrivs i punkt 1 ska [...]de icke-bindande avtal som avses i punkt 1 **beaktas** för utarbetandet av det centrala scenariot för den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen.

De strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för integrerade havsbaserade nät ska innehålla en allmän översikt över potentialen för havsbaserad energiproduktionskapacitet och därav följande behov i de havsbaserade näten, inbegripet eventuella behov av sammanlänkningsprojekt, hybridprojekt, radialanslutningar, förstärkningar och vätgasinfrastuktur.

3. De strategiska utvecklingsplanerna på hög nivå för de integrerade havsbaserade näten ska vara förenliga med regionala investeringsplaner som har offentliggjorts enligt artikel 34.1 i förordning (EU) 2019/943 och införlivats i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna för att säkerställa en samstämmig utveckling av planeringen av landbaserade och havsbaserade nät och de förstärkningar som behövs.
4. Senast vart fjärde år efter antagandet av de icke-bindande avtalen i punkt 1 ska medlemsstaterna uppdatera sina icke-bindande avtal som avses i punkt 1 i denna artikel, inbegripet med beaktande av resultatet av tillämpningen av den senaste kostnadsnyttanalysen och kostnadsdelningen på de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät **samt eventuella relevanta analyser från frivilliga regionala samarbeten.**

5. Efter varje uppdatering av de icke-bindande avtalen i enlighet med punkt 4 ska Entso för el för varje havsområde uppdatera den strategiska utvecklingsplanen på hög nivå för integrerade havsbaserade nät i nästa unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan enligt punkt 2.

Artikel 16

Vägledning för ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt

1. Kommissionen ska, med deltagande av medlemsstaterna, relevanta systemansvariga för överföringssystem, byrån och de nationella tillsynsmyndigheterna, överväga om det är nödvändigt att uppdatera vägledningen om ramar för samarbetsinriktade investeringar i havsbaserade energiprojekt, vilken föreskriver en särskild kostnads-nyttoanalys och kostnadsdelning för genomförandet av utvecklingsplanerna för integrerade havsbaserade nät för havsområden som avses i artikel 15.2, i enlighet med de icke-bindande avtal som avses i artikel [...] **15.1**, och, i förekommande fall, offentliggöra en uppdaterad version av vägledningen. Denna vägledning ska vara förenlig med artikel 17.1. Kommissionen ska vid behov uppdatera vägledningen med beaktande av resultatet av dess genomförande.
2. Entso för el ska, med deltagande av berörda systemansvariga för överföringssystem, byrån, de nationella tillsynsmyndigheterna och kommissionen **och ENNOH beroende på vad som är relevant**, uppdatera resultaten av tillämpningen av kostnads-nyttoanalysen och kostnadsdelningen på de prioriterade korridorerna för havsbaserade nät, inbegripet närhelst kommissionen offentliggör en uppdatering av vägledningen för en specifik kostnads-nytto- och kostnadsdelning för införandet av de utvecklingsplaner för integrerade havsbaserade nät för havsområden som avses i artikel 15.2 i enlighet med de icke-bindande avtal som avses i artikel 15.1.

KAPITEL VI

Den rättslig ramen

Artikel 17

Möjliggörande av investeringar med gränsöverskridande verkan

1. De faktiska investeringskostnaderna, exklusive underhållskostnader, för ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, [...] f och h [...] **och i punkterna 2 och 5** i bilaga II, om de omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet i varje berörd medlemsstat, ska bäras av de relevanta systemansvariga för överföringssystemen, systemansvariga för vätgasnät, andra operatörer eller projektansvariga för infrastrukturen för överföring i de medlemsstater där projektet har en positiv nettoeffekt, och ska finansieras av nätanvändarna genom tariffer för nättillträde i denna eller dessa medlemsstater, till den del kostnaderna inte täcks av kapacitetsavgifter eller andra avgifter.
2. Bestämmelserna i denna artikel ska tillämpas på ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i artikel 27 samt punkt 1 a, b, c, d, [...] f och h och **punkterna 2 och 5** i bilaga II, om minst en projektansvarig lämnar in en begäran till de relevanta nationella myndigheterna om att dessa bestämmelser ska tillämpas på projektets kostnader.

Projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 1 g i bilaga II får omfattas av bestämmelserna i denna artikel om minst en projektansvarig lämnar in en begäran om detta till de relevanta nationella myndigheterna.

Om ett projekt har flera projektansvariga ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna utan dröjsmål begära att alla projektansvariga lämnar in en gemensam investeringsförfrågan i enlighet med punkt 4.

3. De projektansvariga för ett projekt av gemensamt intresse på vilket punkt 1 är tillämpligt ska regelbundet – minst en gång om året från det att projektet införs i unionsförteckningen och tills projektet tas i drift – informera samtliga relevanta nationella tillsynsmyndigheter om hur projektet fortskrider och om dess kostnader och verkan.
4. Så snart ett sådant projekt av gemensamt intresse har nått tillräcklig mognad och beräknas vara redo att inleda uppförandefasen inom de närmaste 36 månaderna ska de projektansvariga, efter samråd med de systemansvariga för överföringssystemen **eller de operatörer av vätgasnät** i de medlemsstater där projektet har en betydande positiv nettoeffekt, lämna in en investeringsförfrågan. I investeringsförfrågan ska det ingå en begäran om gränsöverskridande kostnadsfördelning och den ska lämnas in till alla de relevanta nationella tillsynsmyndigheter som berörs, tillsammans med följande:
 - a) En uppdaterad projektspecifik kostnads-nyttoanalys som är förenlig med det centrala scenario som avses i artikel 11 och eventuella **känslighetsanalyser**[...] som avses i artikel 11, och den metod för en harmoniserad kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet vilken avses i artikel 14, med beaktande av fördelar utanför gränserna för de medlemsstater på vars territorium projektet är beläget.
 - b) En affärsplan med en analys av projektets ekonomiska bärkraft, inklusive uppgifter om den finansieringslösning som valts, och, för ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 3 i bilaga II, resultatet av marknadstester.
 - c) Om de projektansvariga är överens om detta, ett underbyggt förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning.

Om ett projekt drivs av flera projektansvariga ska de lämna in sin investeringsförfrågan gemensamt.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska efter mottagandet utan dröjsmål översända en kopia av varje investeringsförfrågan till byrån i informationssyfte.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och byrån ska behandla kommersiellt känslig information konfidentiellt.

5. Senast sex månader efter att investeringsförfrågan har mottagits av den sista av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska dessa myndigheter, efter samråd med de berörda projektansvariga, fatta samordnade beslut, antingen om fördelningen av de faktiska investeringskostnader som ska bäras av varje systemansvarig i projektet samt om kostnadernas inkludering i tarifferna, eller om avslag på investeringsförfrågan, helt eller delvis, ifall de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas gemensamma analys leder till slutsatsen att projektet eller en del av det inte ger betydande nettofördelar i någon av de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas medlemsstater.

De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska inkludera relevanta faktiska investeringskostnader i tariffen, enligt den rekommendation som avses i punkt 14, i enlighet med fördelningen av investeringskostnader som ska bäras av varje systemansvarig för projektet.

För projekt inom deras respektive medlemsstats territorium ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna därefter, när så är lämpligt, bedöma om eventuella frågor om överkomlighet kan uppstå på grund av att investeringskostnaderna har inkluderats i tarifferna.

6. Vid fördelningen av kostnaderna ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ta hänsyn till följande:

- a) Faktiska eller beräknade kapacitetsavgifter eller andra avgifter.
- b) Faktiska eller beräknade intäkter som härrör från den kompensationsmekanism mellan systemansvariga för överföringssystem som inrättats enligt artikel 49 i förordning (EU) 2019/943.

Vid gränsöverskridande kostnadsfördelning ska hänsyn tas till projektens ekonomiska, sociala och miljömässiga kostnader och fördelar i de berörda medlemsstaterna och behovet av att säkerställa en stabil finansieringsram för utvecklingen av projekt av gemensamt intresse samtidigt som behovet av finansiellt stöd minimeras. Vid gränsöverskridande kostnadsfördelning ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna, efter samråd med berörda systemansvariga för överföringssystem **eller operatörerna av vätgasnät**, sträva efter en ömsesidig överenskommelse som ska bygga på bland annat, men inte enbart, den information som anges i punkt 4 första stycket a och b i denna artikel. Deras bedömning ska grundas på det centrala scenariot och de eventuella **känslighetsanalyser**[...] som avses i artikel 11 och möjliggöra en gedigen analys av hur projektet av gemensamt intresse bidrar till unionens energipolitik för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.

7. Vid fördelningen av kostnaderna ska de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna tillämpa följande allmänna principer:

- a) Om minst 10 % av de uppskattade **nettofördelarna** med ett projekt uppstår i en medlemsstat, **på grundval av den information som tillhandahålls av Entso för el och ENNOH i enlighet med artikel 14.13**, ska den medlemsstaten och den relevanta nationella tillsynsmyndigheten delta i den gränsöverskridande kostnadsfördelningsprocessen **för analys och samråd, utan att det påverkar de kostnader som ska bäras av varje systemansvarig, och såvida inte annat beslutas av de medlemsstater där projektet övervägs.**

- b) När så är lämpligt ska kostnadsfördelningen mellan medlemsstaterna baseras på fördelningen av nettofördelar, så att man säkerställer att kostnadsfördelningsnyckeln återspeglar denna fördelning.
- c) Den gränsöverskridande kostnadsfördelningen ska baseras på ett förhandsavtal om kostnadsfördelning som är utformat för att säkerställa investeringssäkerhet, där detta avtal ska medge insyn och vara förutsägbart; den gränsöverskridande kostnadsfördelningen får utformas så att den kan justeras i efterhand, förutsatt att sådana justeringar uttryckligen definieras i beslutet om kostnadsfördelning och är tydligt formulerade, även i fråga om tidsramar, **omständigheter** och de kostnadskategorier som täcks.

Om ett projekt av gemensamt intresse begränsar negativa externa effekter, såsom ringflöden, och det projektet av gemensamt intresse genomförs i den medlemsstat där den negativa externa effekten har sitt ursprung, ska denna begränsning inte anses som en gränsöverskridande fördel och därför inte ligga till grund för en fördelning av kostnader till de systemansvariga för överföringssystemen i de medlemsstater som påverkas av dessa negativa externa effekter.

- 8. När de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna fastställer eller godkänner tariffer i enlighet med artikel 78.1 i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 59.1 a i direktiv (EU) 2019/944, ska de, utgående från den gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i punkt 5 i den här artikeln, beakta de faktiska kostnader som uppstått för en systemansvarig för överföringssystemet, en systemansvarig för vätnät eller en annan projektansvarig till följd av investeringar, i den mån dessa kostnader motsvarar kostnaderna för en effektiv och strukturellt jämförbar operatör.

9. De relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska utan dröjsmål meddela byrån beslutet om kostnadsfördelning och samtidigt lämna all relevant information om det beslutet. Beslutet om kostnadsfördelning ska särskilt innehålla en detaljerad motivering av kostnadsfördelningen mellan medlemsstaterna, inbegripet följande:

- a) En utvärdering av den identifierade verkan för var och en av de berörda medlemsstaterna, inbegripet den som rör nättariffer.
- b) En utvärdering av den affärsplan som avses i punkt 4 första stycket b.
- c) Projektets regionala eller unionsomfattande positiva externa effekter, till exempel försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
- d) Resultatet av samrådet med de berörda projektansvariga.

Beslutet om kostnadsfördelning ska offentliggöras på de relevanta nationella tillsynsmyndigheternas webbplatser och delges byrån och kommissionen.

Senast [*inom 6 månader efter ikraftträdandet*] ska byrån inrätta ett centralt register över alla **icke-konfidentiella versioner av** beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning som fattats av nationella tillsynsmyndigheter och lägga upp det på sin webbplats.

10. Om de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna inte har nått en överenskommelse om investeringsförfrågan senast sex månader efter det att förfrågan mottogs av den sista av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna ska de utan dröjsmål informera byrån.

I detta fall, eller efter en gemensam begäran från de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna, ska beslutet om den investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i punkt 5 fattas av byrån senast tre månader efter den dag då byrån övertog ärendet.

Innan ett sådant beslut fattas ska byrån samråda med de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och de projektansvariga. Den tremånadersperiod som avses i andra stycket får förlängas med två månader om byrån begär in ytterligare information. Den förlängda tidsfristen ska börja löpa dagen efter den dag då den fullständiga informationen kom in.

Byråns bedömning ska baseras på det centrala scenario som fastställts enligt artikel 11 och eventuella **känslighetsanalyser**[...], för att möjliggöra en gedigen analys av det bidrag som projektet av gemensamt intresse tillför unionens energipolitiska mål för utfasning av fossila bränslen, marknadsintegration, konkurrens, hållbarhet och försörjningstrygghet.

Byrån ska, i sitt beslut om investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning, överlåta till de relevanta nationella myndigheterna att vid tidpunkten för genomförandet av detta beslut i enlighet med nationell rätt fastställa hur investeringskostnaderna ska innefattas i tarifferna i enlighet med den föreskrivna gränsöverskridande kostnadsfördelningen.

Beslutet om investeringsförfrågan med gränsöverskridande kostnadsfördelning ska offentliggöras. Artiklarna 25.3, 28 och 29 i förordning (EU) 2019/942 ska gälla.

11. Byrån ska utan dröjsmål förse kommissionen med en kopia av samtliga beslut om kostnadsfördelning tillsammans med all relevant information om vart och ett av besluten. Byrån ska offentliggöra icke-konfidentiella versioner av alla beslut på sin webbplats. Informationen får lämnas i aggregerad form. Byrån och kommissionen ska behandla kommersiellt känsliga uppgifter konfidentiellt.
12. Beslut om kostnadsfördelning ska inte påverka rätten för systemansvariga för överföringssystem att tillämpa, och för nationella tillsynsmyndigheter att godkänna, avgifter för nättillträde i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och (EU) 2024/1789 och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788.

13. Denna artikel ska inte tillämpas på projekt av gemensamt intresse som omfattas av ett eller flera av följande:
- a) Ett undantag från artiklarna 31, 32, 33 och 78.7 i [...]direktiv (EU) 2024/1788, i enlighet med artikel 78 i förordning (EU) 2024/1789.
 - b) Ett undantag från artikel 19.2 och 19.3 i förordning (EU) 2019/943 eller artiklarna 6, 59.7 och 60.1 i direktiv (EU) 2019/944, enligt artikel 63 i förordning (EU) 2019/943.
 - c) Ett undantag från bestämmelser om åtskillnad eller om tillträde för tredje part, enligt artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009³⁸ eller artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944.
14. Senast [*sex månader efter denna förordnings ikraftträdande*] ska byrån anta en rekommendation för att identifiera god praxis för behandlingen av investeringsförfrågningar för projekt av gemensamt intresse i enlighet med de principer som avses i punkt 7 i denna artikel.

Denna rekommendation ska vid behov uppdateras regelbundet av byrån. Den ska beakta sektorsspecifika särdrag och ska säkerställa förenlighet med de principer för gränsöverskridande kostnadsdelning för havsbaserade nät för förnybar energi som avses i artikel 16.1. När byrån antar eller uppdaterar rekommendationen ska den genomföra ett omfattande samråd med alla berörda intressenter. Rekommendationen ska även innehålla en icke-bindande mall för gränsöverskridande kostnadsfördelning för att underlätta de nationella tillsynsmyndigheternas arbete.

³⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 (EUT L 211, 14.8.2009, s. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

15. Projekt av ömsesidigt intresse ska få en gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt samma regler och villkor som avses i denna artikel när det gäller de fördelar de medför för unionen. Den ska utfärdas på ett samordnat sätt av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna i de medlemsstater som får fördelar.
16. Denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för projektpaket i enlighet med artikel 18.

Artikel 18

Möjlighet att samla energiinfrastrukturprojekt i paket i syfte att dela på kostnaderna

1. Projektansvariga får samla två eller flera projekt i unionsförteckningen i paket för att underlätta diskussionerna om kostnadsdelning mellan de berörda medlemsstaterna och tredjeländerna, beroende på vad som är lämpligt, liksom besluten om gränsöverskridande kostnadsfördelning mellan de berörda [...]tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna eller mellan [...]tillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna och tredjeländerna, beroende på vad som är lämpligt.
2. Kommissionen får uppmana projektansvariga att lämna in ett förslag till ett eller flera paket med två eller flera projekt i unionsförteckningen till de relevanta grupperna för diskussion [...], **inbegripet motiveringen till sammanslagningen och dess förväntade fördelar**. Ett projektpaket får omfatta projekt i olika mognadsstadier, förutsatt att det faktum att projekten samlas i paket inte försenar genomförandet av de mest mogna projekten. **Kostnads-nyttoanalyserna och förslagen till gränsöverskridande kostnadsdelning för de paket som de projektansvariga lämnar in till de relevanta grupperna ska bedömas genom en regionalt samordnad process mellan tillsynsmyndigheterna som en grund för den uppdaterade kostnads-nyttoanalys och det förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning som avses i punkt 5 i denna artikel.**

3. Efter diskussionerna i grupperna får kommissionen begära att Entso för el eller ENNOH tillhandahåller en gemensam kostnads-nyttoanalys för de föreslagna paketen med två eller flera projekt i unionsförteckningen. Den gemensamma kostnads-nyttoanalysen ska vara förenlig med det centrala scenario och de känslighets**analyser** [...] som avses i artikel 11 och den metod som utarbetats i enlighet med artikel [...] **14**. Entso för el eller ENNOH ska tillhandahålla den gemensamma kostnads-nyttoanalysen inom två månader från det att begäran lämnas till kommissionen.
4. De berörda medlemsstaterna ska, med deltagande av de relevanta nationella tillsynsmyndigheterna och med stöd av kommissionen, dra slutsatser om projektpaketet och, när så är lämpligt, uppmana projektansvariga att lägga till projekt i paketet eller ta bort projekt ur paketet, om detta underlättar diskussionerna om kostnadsdelning, förutsatt att antalet projekt i unionsförteckningen som ingår i paketet förblir hanterbart.
5. De berörda medlemsstaterna får besluta att godkänna paketen och uppmana de projektansvariga att lämna in en gemensam investeringsförfrågan enligt artikel 17.4. Beslutet ska delges de berörda grupperna och kommissionen. Vid tillämpning av artikel 17.4 ska endast en uppdaterad kostnads-nyttoanalys och ett förslag till gränsöverskridande kostnadsfördelning ingå i investeringsförfrågan i syfte att underlätta en eventuell ansökan om ekonomiskt stöd från unionen enligt artikel 21 **eller andra relevanta stödmekanismer**.

- 6. Medlemsstater som genomför sådana projektpaket som avses i denna artikel och som består av projekt av gemensamt intresse som förtecknas i punkt 2 a i bilaga II får gemensamt tillåta operatörer av vätgasnät att tillämpa kostnadsfördelning över tid i enlighet med artikel 5.3 i förordning (EU) 2024/1789 på sådana projektpaket enligt en gemensam metod, under förutsättning att de berörda tillsynsmyndigheterna godkänner detta. Kommissionen ska inom [sex månader efter denna förordnings ikraftträdande] göra en bedömning av effektiviteten hos de befintliga åtgärderna till stöd för riskminskning och utbyggnad av gränsöverskridande vätgasinfrastukturprojekt och kartlägga möjliga alternativa åtgärder, inbegripet finansiella garantier på unionsnivå. Kommissionen ska ta del av och beakta relevant arbete som utförs av byrån och andra relevanta berörda intressenter.**

[...]Intäkter från överbelastning för elprojekt i unionsförteckningen

1. **Från och med den [1 januari 2028]** ska systemansvariga för överföringssystem avsätta **10 %** av de årliga [...] **intäkterna från** överbelastningsavgifter [...] **som inte har använts** för att garantera den faktiska tillgängligheten av den tilldelade kapaciteten i enlighet med artikel 19.2 a i förordning (EU) 2019/943 och för ersättning till operatörer av havsbaserade produktionsanläggningar för förnybar el i enlighet med artikel 19.2 c i samma förordning, [...] **för** nätinvesteringar i projekt i unionsförteckningen som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänknings i enlighet med artikel 19.2 b i den förordningen. **Den andel som utgörs av de avsatta årliga intäkterna från överbelastning ska öka med fem procentenheter per år, tills den når 25 %, från och med den [1 januari 2031[...]]. Detta påverkar inte de nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter när det gäller användningen av intäkter från överbelastning i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) 2019/943.**

Denna artikel ska inte tillämpas på intäkter från överbelastning som härrör från interna elområdesgränser inom en medlemsstat eller på intäkter från överbelastning som uppstår innan denna förordning trädde i kraft.

2. **När de medel som avses i punkt 1 i denna artikel inte kan avsättas för projekt i unionsförteckningen** ska systemansvariga för överföringssystem placera [...] **dem** på ett separat **internkonto i enlighet med artikel 19.3 i förordning (EU) 2019/943** [...] tills de kan användas **aningen** för att finansiera projekt i unionsförteckningen som är relevanta för att minska överbelastning i sammanlänkningsplaner, eller, **om inga tillräckligt mogna projekt finns tillgängliga i unionsförteckningen, för att finansiera alternativa projekt som har samma mål och som ingår i de tioåriga nätutvecklingsplanerna, eller tills [...]** systemansvariga för överföringssystem har visat, **på grundval av den senast godkända rapporten från Entso-E om identifierade infrastrukturbehov i enlighet med artikel 12, att [...]**det inte krävs [...]ytterligare gränsöverskridande kapacitet vid de berörda medlemsstaternas gränser [...]för att minska överbelastning i sammanlänkningsplaner, varvid medlen får användas för andra ändamål i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) 2019/943. Systemansvariga för överföringssystem ska i tillämpliga fall visa detta som en del av sina rapporter i enlighet med artikel 19.5 i förordning (EU) 2019/943.
- 2a. **Beloppet för de medel som ska avsättas i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska beräknas på årsbasis i enlighet med den metod som utvecklats i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943. De medel som placeras på det separata internkonto som avses i punkt 2 i denna artikel ska vara identifierbara och ska överföras från ett kalenderår till nästa i enlighet med den metod som utvecklats i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EG) 2019/943.**
- 2b. **Om medel som avsatts efter den 1 januari 2031 inte har använts för projekt i unionsförteckningen eller alternativa projekt som har samma mål och som ingår i den tioåriga nätutvecklingsplanen enligt punkt 2 ska de medel som avsatts under ett visst kalenderår vid utgången av det åttonde kalenderåret efter det att de har avsatts göras tillgängliga för användning i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) 2019/943. För medel som avsatts i enlighet med punkt 2 före den 1 januari 2031 ska åttaårsperioden för frigörande inledas den 1 januari 2031.**

3. Användningen av de medel som avses i punkt 1 ska

- a) åtgärda finansieringsunderskottet för projekt i unionsförteckningen som [...] **är belägna i den medlemsstat där intäkterna från överbelastning uppbärs, med vederbörlig hänsyn till förväntad finansiering genom tariffer; medlen får också användas för att åtgärda finansieringsunderskottet för projekt i unionsförteckningen som är belägna utanför denna medlemsstats gränser och som har betydande fördelar för denna medlemsstat i linje med beslutet om gränsöverskridande kostnadsfördelning för det projektet, förutsatt att tillsynsmyndigheten i den berörda medlemsstaten ger sitt samtycke, samt för att täcka kostnader för projekt som tidigare hade status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse, som har slutförts och som inte längre finns med i unionsförteckningen, i den mån intäkter från överbelastning fortsätter att tillämpas för att täcka de relaterade investeringskostnaderna,**
- b) medge insyn i **rapporterna från systemansvariga för överföringssystem i enlighet med artikel 19.5 i förordning (EG) 2019/943 samt i begäranden om beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning i enlighet med artikel 17.4 c i denna förordning,**

- c) [...] säkerställa proportionalitet, öppenhet och icke-diskriminering,
- d) inte äventyra uppfyllandet av de prioriterade målen enligt artikel 19.2 i förordning (EU) 2019/943,[...]
- e) **inte hindra projektansvariga från att ansöka om ekonomiskt stöd från unionen.**

4. Kommissionen **får anta en genomförandeakt om fastställande av genomförandebestämmelser för att ytterligare [...] specificera [...] användningen av de medel som avses i punkt 1 i den här artikeln och de villkor enligt vilka det, på grundval av den senast godkända rapporten från Entso-E om identifiering av infrastrukturbehov i enlighet med artikel 12 i enlighet med punkt 3, kan visas att det inte krävs ytterligare gränsöverskridande kapacitet vid den berörda medlemsstatens gräns för att minska överbelastningen i sammanlänknings i enlighet med punkt 2 i den här artikeln. Genomförandeakterna ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 23a.2. [...]**
5. Inom [6 månader] efter ikraftträdandet av [...] **denna förordning** ska byrån uppdatera metoden för användning av intäkter från överbelastning i enlighet med artikel 19.4 i förordning (EU) 2019/943, **enbart med tanke på denna artikel**. Den uppdaterade metoden ska vara förenlig med punkterna 1, 2, **2a** och 3 i denna artikel och med de [...] **genomförandeakter** som antas i enlighet med punkt 4 i denna artikel.

Rättsliga incitament

1. Om en projektansvarig löper högre risker vid utveckling, uppförande, drift eller underhåll av ett projekt av gemensamt intresse som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet, jämfört med risker som normalt uppstår vid ett jämförbart infrastrukturprojekt, får de nationella tillsynsmyndigheterna, **eller en annan behörig myndighet om en medlemsstat har föreskrivit detta**, bevilja detta projekt lämpliga incitament i enlighet med förordningarna (EU) 2019/943 och 2024/1789 och direktiven (EU) 2019/944 och (EU) 2024/1788.

Det första stycket ska inte tillämpas på projekt av gemensamt intresse som omfattas av ett eller flera av följande:

- a) Ett undantag från artiklarna 31, 32, 33, och artikel 78.7 och 78.9 i direktiv (EU) 2024/1788, i enlighet med artikel 78 i förordning (EU) 2024/1789.
- b) Ett undantag från artikel 19.2 och 19.3 i förordning (EU) 2019/943 eller från artiklarna 6, 59.7 och 60.1 i direktiv (EU) 2019/944, i enlighet med artikel 63 i förordning (EU) 2019/943.
- c) Ett undantag i enlighet med artikel 36 i direktiv 2009/73/EG.
- d) Ett undantag i enlighet med artikel 17 i förordning (EG) nr 714/2009.

2. Om de nationella tillsynsmyndigheterna beslutar att bevilja de incitament som avses i punkt 1 i denna artikel ska de beakta resultatet av den kostnads-nyttoanalys som är förenlig med den metod som har utarbetats enligt artikel 14, särskilt projektets regionala eller unionsomfattande positiva externa effekter. De nationella tillsynsmyndigheterna ska vidare analysera de specifika riskerna för de projektansvariga, de åtgärder som vidtagits för att begränsa riskerna samt frågan om huruvida projektets riskprofil är motiverad med tanke på de positiva nettoeffekter projektet ger jämfört med ett alternativ med lägre risk. Risker som berättigar till incitament ska framför allt omfatta risker med anknytning till ny överföringsteknik, såväl landbaserad som havsbaserad, risker i relation till otillräcklig kostnadstäckning samt utvecklingsrisker.
3. Beslutet att bevilja incitamenten ska beakta den uppkomna riskens särskilda karaktär, och incitament får beviljas som bland annat omfattar en eller flera av följande åtgärder:
 - a) Reglerna för förhandsinvesteringar.
 - b) Reglerna för erkännande av de faktiska kostnader som uppstått innan projektet tas i drift.
 - c) Reglerna för medgivande av extra avkastning på det kapital som investerats i projektet.
 - d) Andra åtgärder som anses nödvändiga och lämpliga.

KAPITEL VII

Finansiering

Artikel 21

Projekts berättigande till ekonomiskt stöd från unionen enligt förordning (EU) 2021/1153

1. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i artikel 27 och bilaga II ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för studier och finansieringsinstrument.
2. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i artikel 27 och i punkt 1 a, b, c, d, [...] f och h och **punkterna 2 och 5** i bilaga II och omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller samtliga följande kriterier:
 - a) Den projektspecifika kostnads-nyttoanalys som har genomförts enligt artikel 17.4 a visar betydande positiva externa effekter, exempelvis försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
 - b) Ett beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17 har fattats för projektet.
 - c) Projektet kan inte finansieras av marknaden eller genom regelverket i enlighet med affärsplanen och andra bedömningar, särskilt bedömningar som görs av potentiella investerare, långivare eller av den nationella tillsynsmyndigheten, där hänsyn tas till ett eventuellt sådant beslut om incitament och tillhörande motivering som avses i artikel 20.2 vid bedömning av projektets behov av ekonomiskt stöd från unionen.

3. Projekt av gemensamt intresse som genomförs i enlighet med det förfarande som avses i artikel 5.7 d ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller kriterierna i punkt 2 i den här artikeln.
4. Projekt av gemensamt intresse som omfattas av andra energiinfrastruktorkategorier i bilaga II än de som avses i punkt 2, med undantag för infrastruktorkategorin i punkt 3 i den bilagan, ska även vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen i form av bidrag för bygg- och anläggningsarbeten om de uppfyller samtliga följande kriterier:
 - a) Den projektspecifika kostnads-nyttoanalys som genomförts av den projektansvarige med tillämpning av den relevanta metod för kostnads-nyttoanalys som utarbetats i enlighet med artikel [...] 14 visar betydande positiva externa effekter, exempelvis försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation.
 - b) Projektet kan inte finansieras av marknaden i enlighet med den affärsplan som utarbetats av den projektansvarige och andra bedömningar, särskilt de som gjorts av potentiella investerare, långivare eller den nationella tillsynsmyndigheten.
 - c) Projektet har genomgått en utvärdering som utförts av den relevanta nationella myndigheten eller, i tillämpliga fall, den nationella tillsynsmyndigheten, i samråd med de systemansvariga för överföringssystemen eller de relevanta systemansvariga för distributionssystemen i de medlemsstater där projektet har en betydande positiv nettoeffekt, som tydligt visar att projektet genererar betydande positiva externa effekter, såsom försörjningstrygghet, systemflexibilitet, solidaritet eller innovation, och som innehåller en utvärdering av dessa, och ger tydliga bevis för att projektet saknar kommersiell bärkraft, i enlighet med den kostnads-nyttoanalys, den affärsplan och de bedömningar som gjorts av den projektansvarige och potentiella investerare eller långivare och, i tillämpliga fall, en nationell tillsynsmyndighet.

5. Den utvärdering som avses i punkt 4 c i den här artikeln ska baseras på det scenario som fastställts enligt artikel 11 och eventuella befintliga känslighetsanalyser av detta och ska omfatta en korrekt utvärdering och bedömning av de faktiska kostnaderna, en korrekt beskrivning av projektets fördelar, inbegripet den gränsöverskridande fördelningen av dessa mellan enskilda medlemsstater eller tredjeländer, inbegripet icke-världsländer, en beskrivning av kostnadsfördelningen över gränserna och av alla finansieringskällor som är relevanta för projektet och som redan är säkra.

6. Denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för projekt av ömsesidigt intresse och projektpaket enligt artikel 18.

Projekt av ömsesidigt intresse ska vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen enligt villkoren i förordning (EU) 2021/1153. När det gäller bidrag för bygg- och anläggningsarbeten ska projekt av ömsesidigt intresse vara berättigade till ekonomiskt stöd från unionen under förutsättning att de uppfyller kriterierna i punkt 2 eller 4 i den här artikeln, beroende på vad som är tillämpligt, och att projektet bidrar till unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål.

Artikel 22

Riktlinjer avseende kriterierna för beviljande av ekonomiskt stöd från unionen

De specifika kriterier som fastställs i artikel 4.3 i denna förordning och de parametrar som fastställs i artikel 4.5 i denna förordning ska tillämpas vid fastställandet av kriterierna för beviljande av ekonomiskt stöd från unionen i enlighet med förordning (EU) 2021/1153. För projekt av gemensamt intresse som omfattas av artikel 27 i denna förordning ska, utöver kraven i artikel 21.2, kriterierna för marknadsintegration, försörjningstrygghet, konkurrens och hållbarhet tillämpas.

KAPITEL VIII

Slutbestämmelser

Artikel 23

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 3.4 [...] ska ges till kommissionen för en period på sju år från och med den 23 juni 2027. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på sju år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 3.4 [...] får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 3.4 [...] ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 23a

Kommittéförfarande

1. **Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.**
2. **När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.**

Artikel 24

Rapportering och utvärdering

1. Senast den 30 juni 2032 ska kommissionen offentliggöra en rapport om genomförandet av projekt i unionsförteckningen och lägga fram den för Europaparlamentet och rådet. Denna rapport ska innehålla en utvärdering av följande:
 - a) Framstegen i fråga om planering, utveckling, uppförande och idrifttagning av projekt i unionsförteckningen samt, i förekommande fall, förseningar i genomförandet och andra svårigheter som uppstått.

- b) De medel som unionen har anslagit och betalat till projekt i unionsförteckningen, i förhållande till totalvärdet av finansierade projekt i unionsförteckningen.
- c) Framstegen i fråga om integrering av energi från förnybara energikällor, inklusive energi från havsbaserade förnybara energikällor, och minskade utsläpp av växthusgaser genom planering, utveckling, uppförande och idrifttagning av projekt i unionsförteckningen.
- d) För el- och vätgassektorerna, utvecklingen av sammanlänkingsnivån mellan medlemsstaterna och motsvarande utveckling av energipriserna.
- e) Tillståndsprocessen och allmänhetens medverkan, särskilt följande:
 - i) Den genomsnittliga och maximala totala längden på tillståndsprocessen för projekt i unionsförteckningen, inklusive längden på varje fas i föransökningsförfarandet, jämförd med tidsgränserna för de ursprungliga viktiga delmål som avses i artikel 10.9.
 - ii) Bästa praxis och innovativ praxis med avseende på intressenters medverkan.
 - iii) Bästa praxis och innovativ praxis med avseende på begränsning av miljökonsekvenser, inklusive klimatanpassning, under tillståndsprocesserna och i samband med projektets genomförande.
 - iv) Hur ändamålsenliga de scheman som föreskrivs i artikel 8.3 är för iakttagandet av de tidsgränser som fastställs i artikel 10.1 och 10.2.
 - v) Graden av digitalisering av tillståndsförfaranden.

- f) Reglering, särskilt följande:
- i) Antalet projekt av gemensamt intresse, eller projektpaket, för vilka ett beslut om gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17 har fattats.
 - ii) Antalet och typen av projekt av gemensamt intresse som har fått särskilda incitament i enlighet med artikel 20.
- g) Hur ändamålsenligt denna förordning bidrar till unionens energi- och klimatmål och uppnåendet av klimatneutralitet senast 2050.
- h) Förbättringen av den gränsöverskridande energiinfrastrukturens fysiska och cybersäkerhetsrelaterade motståndskraft.
- i) Användningen av icke-ledningsbundna lösningar sett till antalet projekt och den respektive ökningen av nätkapaciteten.
- j) **Användningen av avsatta medel enligt artikel 19.1, inbegripet efterlevnad av artikel 19.2 b i förordning (EU) 2019/943, och användningen av medel för projekt som minskar systemiska överbelastningseffekter för indirekt påverkade medlemsstater, på grundval av tillsynsmyndigheternas rapporter till Acer i enlighet med artikel 19.5 i förordning (EU) 2019/943.**

2. **Senast den 31 december 2032[...] ska kommissionen offentliggöra en rapport om genomförandet av projekt i unionsförteckningen från den kategori som avses i punkt 5 i bilaga II till denna förordning och lägga fram den för Europaparlamentet och rådet. Denna rapport ska innehålla en utvärdering av följande:**

- a) **Antalet projekt, deras mognadsgrad och deras bidrag till att förbättra den gränsöverskridande energiinfrastrukturens fysiska och cybersäkerhetsrelaterade motståndskraft.**
- b) **Budgetkonsekvenserna av den nya kategorin och de åtgärder som kommissionen vidtagit för att säkerställa att de medel som avsätts för projekt inom denna kategori inte överstiger fem procent av de tillgängliga medlen.**

Artikel 25

Översyn

Senast den 30 juni 2033 ska kommissionen göra en översyn av denna förordning, på grundval av resultatet av den rapportering och utvärdering som föreskrivs i artikel 24 i denna förordning, samt av den övervakning, rapportering och utvärdering som gjorts enligt artiklarna 22 och 23 i förordning (EU) 2021/1153.

Artikel 26

Information och offentlighet

Kommissionen ska inrätta och upprätthålla en öppenhetsplattform som är lätt tillgänglig för allmänheten via internet. Plattformen ska regelbundet uppdateras med information från de rapporter som avses i artikel 5.4, den webbplats som avses i artikel 9.7, och direkt information från de projektansvariga om projekt som inte längre finns med i unionsförteckningen. Plattformen ska innehålla följande information:

- a) Allmän, uppdaterad information, bland annat geografiska uppgifter, för varje projekt i unionsförteckningen.
- b) En genomförandeplan enligt artikel 5.1 för varje projekt i unionsförteckningen, utformad på ett sätt som gör det möjligt att när som helst bedöma hur genomförandet fortskrider.
- c) Projektens viktigaste förväntade fördelar och bidrag till de mål som avses i artikel 1.1 och kostnaderna för projekten, med undantag för kommersiellt känslig information.
- d) Unionsförteckningen.
- e) De medel som unionen anslagit och betalat ut till varje projekt i unionsförteckningen.
- f) Länk till den nationella handbok med förfaranden som avses i artikel 9.
- g) Information och statusuppdateringar avseende projekt som har ingått men inte längre ingår i unionsförteckningen.

Artikel 27

Undantag för sammanlänkningar för Cypern och Malta

1. Vad gäller Cypern och Malta, som inte är sammanlänkade med det transeuropeiska gasnätet, ska ett undantag från artiklarna 3, 4.1 a och b och 4.5 samt bilagorna I, II och III gälla. En sammanlänkning för var och en av dessa medlemsstater ska bibehålla sin status som projekt av gemensamt intresse enligt denna förordning, med alla relevanta rättigheter och skyldigheter, om denna sammanlänkning

- a) var under utveckling eller var på planeringsstadiet den 23 juni 2022,
- b) har beviljats status som projekt av gemensamt intresse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013³⁹,
- c) är nödvändig för att säkra dessa medlemsstaters permanenta sammanlänkning till det transeuropeiska gasnätet.

Dessa projekt ska säkerställa framtida tillträde till nya energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden.

2. De projektansvariga ska tillhandahålla tillräckliga belägg för hur de sammanlänkningsprojekt som avses i punkt 1 säkerställer tillträde till nya energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, i linje med unionens övergripande energi- och klimatpolitiska mål. Dessa belägg ska innefatta en bedömning av tillgången och efterfrågan på förnybar eller koldioxidsnål vätgas samt en beräkning av den minskning av växthusgasutsläpp som projektet möjliggör.

Kommissionen ska regelbundet kontrollera denna bedömning och beräkning, samt att projektet genomförs enligt den tidsmässiga planeringen.

³⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 av den 17 april 2013 om riktlinjer för transeuropeiska energinfrastrukturer och om upphävande av beslut nr 1364/2006/EG och om ändring av förordningarna (EG) nr 713/2009, (EG) nr 714/2009 och (EG) nr 715/2009 (EUT L 115, 25.4.2013, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

3. Utöver de specifika kriterierna för ekonomiskt stöd från unionen i artikel 21 ska de sammanlänkningsplaner som avses i punkt 1 vara utformade på följande sätt: de ska säkerställa tillträde till framtida energimarknader, inbegripet vätgasmarknaden, de får inte leda till en förlängning av livslängden för naturgastillgångar, **får inte försena utfasningen av fossila bränslen i ekonomin eller utbyggnaden av rena energikällor och tillhörande infrastruktur, ska säkerställa överensstämmelse och komplementaritet med den nationella energi- och klimatplanen och bidra till dess genomförande** och ska säkerställa gränsöverskridande driftskompatibilitet med närliggande nät. Eventuellt berättigande till ekonomiskt stöd från unionen enligt artikel 21 ska upphöra den 31 december 2031[...].
4. Ansökningar om ekonomiskt stöd från unionen ska tydligt visa syftet att omvandla tillgången till en särskild vätgastillgång senast 2036 om marknadsförhållandena tillåter detta, med hjälp av en färdplan med en noggrann tidsplanering.
5. Undantaget i punkt 1 ska gälla tills Cypern respektive Malta är direkt sammanlänkat till det transeuropeiska gasnätet eller till och med den 31 december [...] **2033**, beroende på vilket som inträffar först.

Ändringar av förordning (EU) 2019/942

Förordning (EU) 2019/942 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 3.2 ska det första stycket ersättas med följande:

”På Acers begäran ska tillsynsmyndigheterna, Entso för el, Entso för gas, ENNOH, de regionala samordningscentrumen, EU DSO-enheten, systemansvariga för överföringssystemen, operatörer av vätgasnät, nominerade elmarknadsoperatörer och enheter som inrättats av systemansvariga för överföringssystem för naturgas, systemansvariga för LNG-anläggningar, systemansvariga för lagringssystem för naturgas eller operatörer av lagringsanläggningar för vätgas eller operatörer av vätgasterminaler tillhandahålla Acer informationen på samma detaljnivå som krävs för att Acer ska kunna utföra sina uppgifter enligt denna förordning, såvida inte Acer redan har begärt och fått den informationen.”

2. I artikel 11 ska leden c och d ersättas med följande:

”c) Uppfylla de skyldigheter som fastställs i artiklarna 5, 11, 12, 14 och 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... * [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] och i avsnitt 2.8 i bilaga III till den förordningen.

d) Fatta beslut om investeringsförfrågningar, inbegripet gränsöverskridande kostnadsfördelning enligt artikel 17.9 i förordning (EU) .../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025)xxxx*].

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] (EUT..., ELI: ...).”

Ändringar av förordning (EU) 2019/943

Artikel 48 i förordning (EU) 2019/943 ska ersättas med följande:

”Artikel 48

Tioårig nätutvecklingsplan

1. Den unionsomfattande nätutvecklingsplan som avses i artikel 30.1 b i denna förordning ska baseras på det centrala scenariot **och känslighetsanalyser när så är lämpligt** och rapporten om identifiering av systembehov i enlighet med artiklarna 11 och 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... * [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] och ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade nätet och en bedömning av systemets motståndskraft. Relevanta ingångsparametrar för modellbeskrivningar av det centrala scenariot **och känslighetsanalyser när så är lämpligt**, såsom uppskattningar av bränsle- och koldioxidpriser eller installation av system för förnybar energi och uppskattningar för den europeiska bedömning av resurstillräcklighet som utarbetas i enlighet med artikel 23 i denna förordning, bör i möjligaste mån vara konsekventa.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ska särskilt

- a) bygga på projekt av gränsöverskridande betydelse som ingår i nationella tioåriga nätutvecklingsplaner och nationella investeringsplaner, med beaktande av de regionala investeringsplaner som avses i artikel 34.1 i denna förordning och baseras på nätplaneringens unionsaspekter enligt förordning (EU).../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*], och bli föremål för en kostnads-nyttoanalys enligt vad som fastställs i artikel 14 i den förordningen,

- b) beakta [...] alternativ till nätutbyggnad, såsom icke ledningsburna lösningar i enlighet med förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] eller icke-fossil flexibilitet,
- c) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningar, även bygga på rimliga behov hos olika systemanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artiklarna 44 och 51 i direktiv (EU) 2019/944,
- d) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på gränsöverskridande kapacitet.

Beträffande andra stycket d kan en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandep Praxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen.

2. Acer ska avge ett yttrande över de nationella tioåriga nätutvecklingsplanerna i syfte att bedöma deras överensstämmelse med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen, inbegripet överensstämmelse med kraven i artikel 3.6 och 3.7 i förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx]. Om Acer konstaterar att en nationell tioårig nätutvecklingsplan inte stämmer överens med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ska den senast två månader efter mottagandet rekommendera att den nationella nätutvecklingsplanen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen ändras på lämpligt sätt. Om en sådan nationell tioårig nätutvecklingsplan utarbetas i enlighet med artikel 40a i direktiv (EU) 2019/944 ska Acer rekommendera den berörda tillsynsmyndigheten, **eller en annan behörig myndighet om en medlemsstat har föreskrivit detta**, att ändra den nationella tioåriga nätutvecklingsplanen i enlighet med artikel 40a.7 i det direktivet och informera kommissionen om detta.

* Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] (EUT..., ELI: ...)."

Ändringar av förordning (EU) 2024/1789

Förordning (EU) 2024/1789 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 60 ska ersättas med följande:

”Artikel 60

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas

1. Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska baseras på det centrala scenariot och rapporten om identifiering av systembehov i enlighet med artiklarna 11 och 12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... * [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*] och ska omfatta modellbeskrivningar av det integrerade vätgasnätet, en europeisk försörjningsprognos och en bedömning av systemets motståndskraft.

Den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska särskilt

- a) bygga på de nationella nätutvecklingsplanerna för vätgasöverföring enligt artikel 55 i direktiv (EU) 2024/1788 och baseras på unionsaspekter av nätplanering enligt förordning (EU) .../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*],
- b) när det gäller gränsöverskridande sammanlänkningsplaner, bygga på rimliga behov hos olika nätanvändare samt integrera de åtaganden på lång sikt från investerare som avses i artikel 55.7 i direktiv (EU) 2024/1788,
- c) identifiera investeringsluckor, särskilt med avseende på nödvändig gränsöverskridande kapacitet, för att genomföra de prioriterade korridorer för vätgas och elektrolysanläggningar som avses i punkt 3 i bilaga I till förordning (EU) .../... [*TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx*].

Beträffande andra stycket c får en översyn av de faktorer som på grund av skillnader i godkännandeförfaranden eller godkännandepaxis hindrar en utbyggnad av den gränsöverskridande nätkapaciteten bifogas den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas. En sådan översyn får när så är lämpligt åtföljas av en övergripande plan för att undanröja sådana hinder och påskynda genomförandet av de prioriterade korridorerna för vätgas och elektrolysanläggningar.

2. Acer ska yttra sig om de nationella nätutvecklingsplanerna för vätgasöverföring när detta är relevant för bedömningen av deras förenlighet med den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas, inbegripet efterlevnaden av kraven i artikel 3.6 och 3.7 i förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx]. Om Acer identifierar inkonsekvenser mellan en nationell nätutvecklingsplan för vätgasöverföring och den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas, ska Acer senast två månader efter mottagandet av den nationella nätutvecklingsplanen för vätgasöverföring rekommendera att den nationella planen eller den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ändras på lämpligt sätt.
3. Vid utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas ska ENNOH samarbeta med Entso för el och Entso för gas, i synnerhet när det gäller utarbetandet av den kostnads-nyttoanalys för hela energisystemet som avses i artikel 14 i förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] och den identifiering av luckor i infrastrukturen som avses i artikel 13 i den förordningen.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU).../... [TEN-E-förordningen enligt förslaget COM(2025) xxxx] (EUT..., ELI: ...)."

2. Artikel 61 ska ersättas med följande:

”Artikel 61

Integrerad nätplanering på unionsnivå

1. Under övergångsperioden till och med den 1 januari 2027 ska Entso för gas utarbeta 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas med fullt deltagande av operatörerna av överföringsnät för vätgas och tillsammans med ENNOH så snart det har inrättats. 2026 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas ska bestå av två separata kapitel, ett om vätgas och ett om naturgas. Entso för gas ska utan dröjsmål till ENNOH överföra all information, däribland data och analyser, som samlats in under utarbetandet av den unionsomfattande nätutvecklingsplanen för vätgas senast den 1 januari 2027.
2. ENNOH ska utarbeta 2028 års unionsomfattande nätutvecklingsplan för vätgas enligt denna artikel och artikel 60.
3. ENNOH ska ha ett nära samarbete med Entso för el och Entso för gas för att utarbeta integrerade unionsomfattande nätutvecklingsplaner enligt artiklarna 32 och 60 i denna förordning respektive artikel 30 i förordning (EU) 2019/943.
4. När beslut måste fattas för att säkerställa systemeffektivitet enligt definitionen i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 oavsett energibärare ska kommissionen säkerställa ett nära samarbete mellan Entso för el, Entso för gas och ENNOH.
5. ENNOH, Entso för el och Entso för gas ska samarbeta på ett effektivt, inkluderande och öppet sätt, underlätta att beslut fattas i samförstånd och utarbeta de arbetsformer som krävs för att möjliggöra ett sådant samarbete samt säkerställa en rättvis representation.

ENNOH får tillsammans med Entso för el och Entso för gas inrätta arbetsgrupper för att fullgöra sina skyldigheter enligt första stycket a, b och d och ska säkerställa en rättvis och jämlik representation för vätgas-, el- och gassektorerna i arbetsgrupperna.”

Artikel 31

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning ska inte påverka beslut om beviljat, fortsatt eller ändrat ekonomiskt stöd från kommissionen på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013⁴⁰ och förordning (EU) 2021/1153.
2. Alla processer för att utarbeta metoden för kostnads-nyttoanalys som inletts av Entso för el eller ENNOH i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 före den [*den dag då denna förordning träder i kraft/börjar tillämpas*] ska fortsätta enligt artikel 14 i den här förordningen.

Alla åtgärder som slutförts i enlighet med artikel 11 i förordning (EU) 2022/869 ska anses vara slutförda i enlighet med motsvarande bestämmelser i artikel 14 i den här förordningen.

Alla metoder för kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet och som godkänts av kommissionen i enlighet med artikel 11.4 i förordning (EU) 2022/869 ska anses ha godkänts i enlighet med artikel 14.7 i den här förordningen och ska förbli giltiga till dess att de ersätts av en ny metod för kostnads-nyttoanalys som omfattar hela energisystemet och som utarbetats i enlighet med artikel 14 i den här förordningen.

⁴⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010 (EUT L 348, 20.12.2013, s. 129, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

3. De gemensamma scenarier som utarbetas av Entso för el, Entso för gas och ENNOH i enlighet med artikel 12 i förordning (EU) 2022/869 ska fortsätta att utarbetas och godkännas av kommissionen i enlighet med det förfarande som anges i den artikeln. När dessa gemensamma scenarier har godkänts av kommissionen ska de anses vara centrala referensscenarier i enlighet med artikel 11 i denna förordning och ska fortsätta att gälla till dess att de ersätts av nya centrala referensscenarier som utarbetats i enlighet med artikel 11 i denna förordning.
4. Bilaga VII till förordning (EU) 2022/869 om fastställande av [] unionsförteckningen över projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse samt artiklarna [] i förordning (EU) 2022/869 och bilagorna [] till den förordningen ska fortsätta att tillämpas på projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som ingår i [] unionsförteckningen till dess att den delegerade akt som avses i artikel 3.4 i den här förordningen om upprättande av den första unionsförteckningen börjar tillämpas.

Artikel 32

Upphävande

Förordning (EU) 2022/869 upphör att gälla. Alla hänvisningar till förordning (EU) 2022/869 ska tolkas som hänvisningar till denna förordning.

Artikel 33

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

På rådets vägnar

Ordförande

BILAGA I

PRIORITERADE KORRIDORER OCH OMRÅDEN FÖR ENERGIINFRASTRUKTUR

(enligt artikel 1.1)

Denna förordning ska gälla följande prioriterade korridorer och områden för transeuropeisk energiinfrastruktur:

1. PRIORITERADE KORRIDORER FÖR EL

- (1) Sammanlänkningskorridorer för el i nord-sydlig riktning i västra Europa (NSI West Electricity):
sammanlänkningskorridorer mellan medlemsstaterna i regionen och med Medelhavsområdet, inklusive Pyreneiska halvön, särskilt för att integrera el från förnybara energikällor, förstärka inre nätinфраstruktur för att främja marknadsintegration i regionen och bryta Irlands isolering, för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten, för att säkerställa nödvändiga förlängningar på land av havsbaserade elnät för förnybar energi och de förstärkningar av det inhemska nätet som krävs för att säkerställa ett adekvat och tillförlitligt överföringsnät och för att leverera havsbaserad el till medlemsstater som är inlandsstater.

Berörda medlemsstater: Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike och Portugal.

- (2) Sammanlänkningsplan för el i nord-sydlig riktning i de centrala och södra delarna av östra Europa (NSI East Electricity): sammanlänkningsplan och inre förbindelser i nord-sydlig och öst-västlig riktning för att fullborda den inre marknaden, integrera produktion från förnybara energikällor för att bryta Cyperns isolering, för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten, för att säkerställa nödvändiga förlängningar på land av havsbaserade elnät för förnybar energi och de förstärkningar av det inhemska nätet som krävs för att säkerställa ett adekvat och tillförlitligt överföringsnät och för att leverera havsbaserad el till medlemsstater som är inlandsstater.

Berörda medlemsstater: Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Kroatien, Grekland, Cypern, Italien, Ungern, Österrike, Polen, Rumänien, Slovenien och Slovakien.

- (3) Elnät för den baltiska energimarknadens sammanlänkningsplan (BEMIP Electricity): sammanlänkningsplan mellan medlemsstater och inre förbindelser i Östersjöområdet för att främja marknadsintegration i regionen och integrera en ökande andel förnybar energi i regionen, samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.

Berörda medlemsstater: Danmark, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Finland och Sverige.

2. PRIORITERADE KORRIDORER FÖR HAVSBASERADE ELNÄT

- (4) Havsbaserade elnät i de norra havsområdena (NSOG, Northern Seas offshore grids): utveckling av ett havsbaserat elnät, utveckling av ett havsbaserat integrerat el- och, när så är lämpligt, vätgasnät med tillhörande sammanlänkningsplan i Nordsjön, Irländska sjön, Keltiska havet, Engelska kanalen och angränsande vatten, för överföring av el eller, när så är lämpligt, vätgas från havsbaserade förnybara energikällor till platser för förbrukning och lagring, eller för ökat utbyte av förnybar energi över gränserna, **samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.**

Berörda medlemsstater: Belgien, Danmark, Tyskland, Irland, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna och Sverige.

- (5) Havsbaserade elnät för den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan (BEMIP offshore): utveckling av ett havsbaserat elnät, utveckling av ett havsbaserat integrerat el- och, när så är lämpligt, vätgasnät med tillhörande sammanlänkningar i Östersjön och angränsande vatten, för överföring av el eller, när så är lämpligt, vätgas från havsbaserade förnybara energikällor till platser för förbrukning och lagring, eller för ökat utbyte av förnybar energi över gränserna, **samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.**

Berörda medlemsstater: Danmark, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Finland och Sverige.

- (6) Havsbaserade elnät i syd och väst (SW offshore): utveckling av ett havsbaserat elnät, utveckling av ett havsbaserat integrerat el- och, när så är lämpligt, vätgasnät med tillhörande sammanlänkningar i Medelhavet, inklusive Cádizbukten, och angränsande vatten, för överföring av el eller, när så är lämpligt, vätgas från havsbaserade förnybara energikällor till platser för förbrukning och lagring, eller för ökat utbyte av förnybar energi över gränserna, **samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.**

Berörda medlemsstater: Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Malta och Portugal.

- (7) Havsbaserade elnät i syd och öst (SE offshore): utveckling av ett havsbaserat elnät, utveckling av ett havsbaserat integrerat el- och, när så är lämpligt, vätgasnät med tillhörande sammanlänkningar i Medelhavet, Svarta havet och angränsande vatten, för överföring av el eller, när så är lämpligt, vätgas från havsbaserade förnybara energikällor till platser för förbrukning och lagring, eller för ökat utbyte av förnybar energi över gränserna, **samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.**

Berörda medlemsstater: Bulgarien, Kroatien, Grekland, Italien, Cypern, Rumänien och Slovenien.

- (8) Atlantiska havsbaserade elnät: utveckling av ett havsbaserat elnät, utveckling av ett havsbaserat integrerat elnät med tillhörande sammanlänkningslinjer i Nordatlanten, för överföring av el från havsbaserade förnybara energikällor till platser för förbrukning och lagring, och för ökat utbyte av el över gränserna, **samt för att öka försörjningstryggheten och nätsäkerheten.**

Berörda medlemsstater: Irland, Spanien, Frankrike och Portugal.

3. PRIORITERADE KORRIDORER FÖR VÄTGAS OCH ELEKTROLYSANLÄGGNINGAR

- (9) Sammanlänkningslinjer för vätgas i västra Europa (HI West): vätgasinfrastuktur och gasinfrastruktur som anpassats, som möjliggör framväxten av ett integrerat stamnät för vätgas som direkt eller indirekt (via sammanlänkning med ett tredjeland) förbinder länderna i regionen och tillgodoser deras särskilda infrastrukturbedörförbehov avseende vätgas och stöder framväxten av ett unionsomfattande nät för vätgastransport i unionen.

Elektrolysanläggningar: stöd till utbyggnaden av el-till-gas-tillämpningar som syftar till att möjliggöra minskade växthusgasutsläpp och bidra till säker, effektiv och tillförlitlig systemdrift och integrering av smarta energisystem i unionen.

Berörda medlemsstater: Belgien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Irland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Österrike och Portugal.

- (10) Sammanlänkningslinjer för vätgas i de centrala och södra delarna av östra Europa (HI East): vätgasinfrastuktur och gasinfrastruktur som anpassats, som möjliggör framväxten av ett integrerat stamnät för vätgas som direkt eller indirekt (via sammanlänkning med ett tredjeland) förbinder länderna i regionen och tillgodoser deras särskilda infrastrukturbedörförbehov avseende vätgas och stöder framväxten av ett unionsomfattande nät för vätgastransport i unionen.

Elektrolysanläggningar: stöd till utbyggnaden av el-till-gas-tillämpningar som syftar till att möjliggöra minskade växthusgasutsläpp och bidra till säker, effektiv och tillförlitlig systemdrift och integrering av smarta energisystem i unionen.

Berörda medlemsstater: Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Grekland, Kroatien, Italien, Cypern, Ungern, Österrike, Polen, Rumänien, Slovenien och Slovakien.

- (11) Den baltiska energimarknadens sammanlänkingsplan för vätgas (BEMIP Hydrogen): vätgasinфраstruktur och gasinfrastruktur som anpassats, som möjliggör framväxten av ett integrerat stomnät för vätgas som direkt eller indirekt (via sammanlänkning med ett tredjeland) förbinder länderna i regionen och tillgodoser deras särskilda infrastrukturbehov avseende vätgas och stöder framväxten av ett unionsomfattande nät för vätgastransport i unionen.

Elektrolysanläggningar: stöd till utbyggnaden av el-till-gas-tillämpningar som syftar till att möjliggöra minskade växthusgasutsläpp och bidra till säker, effektiv och tillförlitlig systemdrift och integrering av smarta energisystem i unionen.

Berörda medlemsstater: Danmark, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Finland och Sverige.

4. PRIORITERADE TEMAOMRÅDEN

- (12) Utbyggnad av smarta elnät: införande av teknik för smarta nät i hela unionen för att på ett effektivt sätt integrera alla elnätsanslutna användares beteende och handlingar, framför allt produktion av stora mängder el från förnybara eller distribuerade energikällor och efterfrågefleksibilitet från konsumenternas sida, energilagring, elfordon och andra flexibilitetskällor och dessutom, vad gäller öar och ösystem, minska energiisoleringen, stödja innovativa och andra lösningar som inbegriper minst två medlemsstater med en betydande positiv inverkan på unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050 och som bidrar avsevärt till hållbarheten för öarnas energisystem och unionens energisystem.

Berörda medlemsstater: alla.

- (13) Gränsöverskridande koldioxidnät: utveckling av infrastruktur för transport och lagring av koldioxid mellan medlemsstater samt till och från angränsande tredjeländer för avskiljning och lagring av koldioxid från industrianläggningar för permanent geologisk lagring samt användning av koldioxid för syntetiska bränslegaser, vilket leder till permanent neutralisering av koldioxid.

Berörda medlemsstater: alla.

BILAGA II

ENERGIINFRASTRUKTURKATEGORIER

De energiinfrastrukturkategorier som ska utvecklas för att genomföra energiinfrastrukturprioriteringarna i bilaga I är följande:

- (1) För el:
 - a) Luftledningar för högspänning och extra hög spänning som korsar en gräns eller löper över en medlemsstats territorium inbegripet den exklusiva ekonomiska zonen, om de är utformade för en spänning på 220 kV eller mer, samt underjordiska och submarina överföringskablar, om de är utformade för en spänning på 150 kV eller mer. För medlemsstater och små enskilda system med lägre spänning i det totala överföringssystemet ska dessa spänningsgränsvärden motsvara den högsta spänningsnivån i deras respektive elsystem.
 - b) Varje typ av utrustning eller anläggning som omfattas av den energiinfrastrukturkategori som avses i led a och som möjliggör överföring av havsbaserad förnybar el från de havsbaserade produktionsplatserna (energiinfrastruktur för havsbaserad förnybar el).
 - c) Energilagringsanläggningar, i enskild eller aggregerad form, för permanent eller tillfällig lagring av energi ovan eller under mark, eller i geologiska områden, förutsatt att de är direkt anslutna till högspänningsöverföring [...] **eller** distributionsledningar [...].

- d) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att de system som avses i leden a, b och c ska kunna driva systemen tryggt, säkert och effektivt, inklusive utrustning eller anläggningar för skydd, motståndskraft, övervakning, kontroll och digitalisering på alla spänningsnivåer och av alla understationer.
- e) [...]
- f) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att befintliga [...] nätelement för högspänning **och extra hög spänning** ska kunna driva systemen på ett säkert och effektivt sätt och som utgör utrustning eller anläggning för övervakning, kontroll och digitalisering.
- g) Smarta elnät: varje typ av utrustning eller anläggning, digitala system och komponenter som integrerar informations- och kommunikationsteknik (IKT) genom digitala driftplattformar, kontrollsystem och sensorteknik både på överföringsnivå och mellan- respektive högspänningsdistributionsnivå, som syftar till att säkerställa ett effektivare och smartare överförings- och distributionsnät för el, öka kapaciteten att integrera nya former av produktion, energilagring och energianvändning och underlätta nya affärsmodeller och marknadsstrukturer, inbegripet investeringar i öar och ösystem för att minska energiisoleringen, för att stödja innovativa och andra lösningar som omfattar minst två medlemsstater och som har en betydande positiv inverkan på unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050 och för att avsevärt bidra till hållbarheten för öarnas energisystem och unionens energisystem.

- h) Havsbaserade nät för förnybar energi: sammanlänkning och havsbaserat nätanslutningssystem från produktionsplatserna för havsbaserad förnybar energi till två eller flera medlemsstater och ett tredjeland, inbegripet förlängningar av denna utrustning på land fram till den första understationen i det landbaserade överföringssystemet, samt varje typ av närliggande havsbaserad utrustning eller anläggning som är nödvändig för att systemet ska fungera tryggt, säkert och effektivt, inklusive skydds-, övervaknings- och kontrollsystem, och nödvändiga understationer om de också säkerställer teknisk driftskompatibilitet, bland annat när det gäller gränssnitt mellan olika typer av teknik.

(2) För vätgas:

- a) Rörledningar, huvudsakligen högtrycksledningar, för transport av vätgas, inbegripet naturgasinfrastruktur som anpassats, som ger flera nätanvändare tillträde på ett transparent och icke-diskriminerande sätt.
- b) Lagringsanläggningar anslutna till de högtrycksrörledningar för vätgas som avses i led a.
- c) Anläggningar för mottagning, lagring, återförgasning eller dekomprimering av kondenserad vätgas eller vätgas som är innesluten i andra kemiska ämnen i syfte att i tillämpliga fall mata in vätgasen i nätet.
- d) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att vätgassystemet ska fungera tryggt, säkert och effektivt eller för att möjliggöra dubbelriktad kapacitet, inklusive kompressorstationer.

Tillgångar som anges i leden a–d kan vara nybyggda tillgångar eller tillgångar vars användningsområde anpassats från naturgas till vätgas eller en kombination av båda.

(3) För elektrolysanläggningar:

a) Elektrolysanläggningar

i) som har en kapacitet på minst [...] **150 MW** som tillhandahålls av en enda elektrolysanläggning eller av en uppsättning elektrolysanläggningar som ingår i ett enda samordnat projekt, och

ii) vars produktion uppfyller kraven för koldioxidsnål vätgas i enlighet med direktiv (EU) 2024/1788 när det gäller koldioxidsnål vätgas eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001, och

iii) som har en nätrelaterad funktion för både el- och vätgasnäten, särskilt med tanke på den övergripande systemflexibiliteten och den övergripande systemeffektiviteten i de två näten.

b) Tillhörande utrustning, inklusive rörledning till nätet.

(4) För koldioxid:

a) Särskilda rörledningar, undantaget tidigare led i rörledningsnätet, som används för att transportera koldioxid från mer än en källa, för slutlig geologisk lagring av koldioxid enligt direktiv 2009/31/EG.

b) Fasta anläggningar för kondensering, buffertlagring och omvandling av koldioxid före dess vidare transport genom rörledningar och med därför avsedda transportsätt som fartyg, pråm, lastbil och tåg.

- c) Utan att det påverkar eventuella förbud mot geologisk lagring av koldioxid i en medlemsstat, yt- och injektionsanläggningar som hör samman med infrastruktur inom en geologisk formation som används, i enlighet med direktiv 2009/31/EG, för permanent geologisk lagring av koldioxid, om dessa anläggningar inte använder koldioxid för förbättrad återvinning av kolväten och är nödvändiga för att möjliggöra gränsöverskridande transport och lagring av koldioxid.
- d) Varje typ av utrustning eller anläggning som är nödvändig för att systemet i fråga ska fungera ordentligt, säkert och effektivt, inklusive skydds-, övervaknings- och kontrollsystem.

(5) För säkerhet, motståndskraft och reparationer för befintlig elinfrastruktur:

- a) **Varje typ av utrustning eller anläggning, inbegripet relaterade arbeten som är absolut nödvändiga för dess utbyggnad, som är särskilt utformad för att erbjuda uthållighet för eller skydd av befintliga kritiska linjesegment i enlighet med förordning (EU) 2019/943, eller av sammanlänkningarna mellan Malta och Italien, eller sammanlänkningarna mellan åtminstone en medlemsstat och en fördragsslutande part i energigemenskapen eller ett tredjeland, som är fysiskt direkt ansluten till dem och som är nödvändig för att systemen ska kunna drivas tryggt, säkert och effektivt.**
- b) **Varje kritisk komponent eller anläggning, inbegripet relevanta arbeten, som är särskilt utformad för nödreparation av skador till följd av en avsiktlig störning eller regionala krisreserver av sådana kritiska komponenter, till befintliga kritiska linjesegment i enlighet med förordning (EU) 2019/943 som tidigare har finansierats av Fonden för ett sammanlänkat Europa eller som är infrastruktur under havsytan som ingår i det gränsöverskridande kritiska högspänningsnätet som passerar internationella vatten, med en kapacitet på minst 350 MW, eller till sammanlänkningarna mellan Malta och Italien, eller till sammanlänkningarna mellan åtminstone en medlemsstat och en fördragsslutande part i energigemenskapen eller ett tredjeland, förutsatt att en sådan komponent**

- i) är avsedd för snabb utbyggnad för att säkerställa driftskontinuitet och snabbt återställande av överföringskapaciteten,
- ii) är avsedd för att, efter utbyggnaden, tillfälligt eller permanent utgöra en del av den reparerade infrastrukturen,
- iii) tillhandahålls för akutreparationer och inte i första hand är avsedd för rutinunderhåll, planerat utbyte eller regelbundna infrastrukturuppgraderingar,
- iv) inte är en komponent, utrustning eller ett material av rent logistisk karaktär,
- v) är nödvändig för att driva systemen på ett säkert, tryggt och effektivt sätt.

Efter avsiktliga störningar ska kommissionen, när så är lämpligt och när det är nödvändigt för att säkerställa en säker, trygg och effektiv drift av systemet eller ett snabbt återställande av överföringskapaciteten, bedöma om stöd för sådana reparationsåtgärder bör tillhandahållas inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa. Finansiering av reparationsåtgärder som rör de ovannämnda kritiska linjesegmenten ska vara exceptionell och endast beviljas om det inte finns tillräcklig alternativ finansiering tillgänglig. I sådana fall ska en separat ansökningsomgång för reparationsprojekt av gemensamt intresse inledas inom 3 månader och reparationsprojekt ska kunna ansöka om status som projekt av gemensamt intresse. När denna särskilda ansökningsomgång väl har resulterat i ett projekt av gemensamt intresse i behov av FSE-finansiering ska en särskild ansökningsomgång för FSE-finansiering inledas inom 3 månader.

BILAGA III

REGIONALA FÖRTECKNINGAR ÖVER PROJEKT

1. REGLER FÖR GRUPPER

- (1) När det gäller energiinfrastruktur som omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet ska varje grupp bestå av företrädare för medlemsstaterna, nationella tillsynsmyndigheter, systemansvariga för överföringssystem samt kommissionen, byrån, EU DSO-enheten och antingen Entso för el eller ENNOH.

För övriga energiinfrastrukturkategorier ska varje grupp bestå av kommissionen och företrädare för medlemsstaterna samt projektansvariga som berörs av någon av prioriteringarna i bilaga I.

- (2) Beroende på antalet projekt som föreslås för unionsförteckningen, regionala luckor i infrastrukturen och marknadsutvecklingen får grupperna och gruppernas beslutsfattande organ delas upp, slås samman eller sammanträda i olika konstellationer, beroende på vad som är nödvändigt, för att diskutera frågor som är gemensamma för alla grupper genom TEN-E-gruppen eller som endast rör vissa regioner. Frågorna kan gälla t.ex. samstämmighet över regiongränserna eller antalet förslag till projekt i utkast till regionala förteckningar som löper risk att bli ohanterliga.
- (3) Varje grupp ska lägga upp sitt arbete i enlighet med det regionala samarbete som avses i artiklarna 31 och 65 i förordning (EU) 2024/1789, artikel 80 i förordning (EU) 2024/1788, artikel 34 i direktiv (EU) 2019/943 och artikel 61 i direktiv (EU) 2019/944 samt andra befintliga regionala samarbetsstrukturer.
- (4) Varje grupp ska, i enlighet med vad som anses lämpligt för att genomföra relevanta prioriterade korridorer och områden för energiinfrastruktur i bilaga I, bjuda in projektansvariga för projekt som har potential att väljas ut som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse samt företrädare för nationella förvaltningar, för tillsynsmyndigheter och för det civila samhället samt systemansvariga för överföringssystem från tredjeländer.

- (5) För de prioriterade korridorer för energiinfrastruktur som anges i avsnitt 2 i bilaga I ska varje grupp i enlighet med vad som anses lämpligt bjuda in företrädare för medlemsstater som är inlandsstater, behöriga myndigheter, nationella tillsynsmyndigheter och systemansvariga för överföringssystem.
- (6) Varje grupp ska, när så är lämpligt, bjuda in de organisationer som företräder berörda intressenter, inbegripet företrädare från tredjeländer, och, när så anses lämpligt, intressenterna direkt, bland annat producenter, systemansvariga för distributionssystem, leverantörer, konsumenter, lokalbefolkning och unionsbaserade miljöskyddsorganisationer till mötena så att de kan dela med sig av sin sakkunskap. Varje grupp ska organisera möten eller samråd när det är relevant för utförandet av dess uppgifter.
- (7) När det gäller gruppernas sammanträden ska kommissionen, på en plattform som är tillgänglig för intressenter, offentliggöra den interna arbetsordningen, en uppdaterad förteckning över medlemsorganisationer, regelbundet uppdaterad information om hur arbetet fortskrider, dagordningar samt mötesprotokoll, om sådana finns tillgängliga. Överläggningarna i gruppernas beslutsfattande organ och rangordningen av projekt i enlighet med artikel 4.5 ska vara konfidentiella. Samtliga beslut om gruppernas funktion och arbete ska fattas med konsensus mellan medlemsstaterna och kommissionen.
- (8) Kommissionen, byrån och grupperna ska sträva efter samstämmighet mellan grupperna. Kommissionen och byrån ska med tanke på detta vid behov säkerställa att de berörda grupperna utbyter information om allt arbete som är av interregionalt intresse.
- (9) De nationella tillsynsmyndigheternas och byråns deltagande i grupperna får inte äventyra uppfyllandet av deras mål och uppgifter enligt denna förordning eller enligt förordning (EU) 2019/942, artiklarna 77, 78 och 79 i direktiv (EU) 2024/1788 och artiklarna 58, 59 och 60 i direktiv (EU) 2019/944.

2. PROCESS FÖR ATT UPPRÄTTA REGIONALA FÖRTECKNINGAR

- (1) Projektansvariga för ett projekt som kan väljas ut som ett projekt i unionsförteckningen, vilka vill att deras projekt ska få den statusen, ska till grupperna inge en ansökan om att deras projekt ska väljas ut som projekt i unionsförteckningen, tillsammans med
- a) en bedömning av hur deras projekt bidrar till genomförandet av prioriteringarna i bilaga I,
 - b) angivande av relevant projektkategori enligt bilaga II,
 - c) en analys av hur projektet eller projekten uppfyller de relevanta kriterierna i artikel 4,
 - d) för projekt som har uppnått en tillräcklig mognadsgrad, en kostnads-nyttoanalys som är förenlig med metoderna i artikel 14 och som, för energiinfrastruktorkategorier som rör el som omfattas av punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II, vätgas som omfattas av punkt 2 i bilaga II och elektrolysanläggningar som omfattas av punkt 3 i bilaga II, har utförts av Entso för el eller ENNOH, beroende på vad som är tillämpligt, inom ramen för den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen,
 - e) information om deras verkliga huvudmän och deras interna ägarstruktur, som ska behandlas konfidentiellt av kommissionen och medlemmarna i det beslutsfattande organet på hög nivå på vederbörligen motiverad begäran av de projektansvariga, när det gäller affärshemligheter/kommersiell information,

- f) för projekt av ömsesidigt intresse, projektspecifika icke-bindande avtal mellan eller stödbrev från de direkt berörda ländernas regeringar där de ger sitt uttryckliga stöd för projektet och, i fråga om tredjelandet, där de bekräftar sitt uttryckliga åtagande att följa en liknande tidsplan för påskyndat genomförande och liknande andra politiska och regleringsmässiga stödåtgärder som de som gäller för projekt av gemensamt intresse i unionen i enlighet med artikel 4.2 f, och, för energiinfrastruktorkategorier för el som omfattas av punkt 1 a, d eller h, en preliminär studie av nätsäkerhet och nätstabilitet från de systemansvariga för överföringssystemen som bekräftar att projektet kan integreras fullt ut i elnäten i de berörda länderna,
 - g) all annan information av betydelse för utvärderingen av projektet.
- (2) Projekt i unionsförteckningen som har erhållit tillsynsmyndigheternas godkännande eller ett slutligt investeringsbeslut som ger tillräcklig säkerhet om projektets uppförande, eller projekt vars uppförande pågår och vilka uppvisar tillräckliga framsteg i den årsrapport som krävs enligt artikel 5, ska **kvarstå i unionsförteckningen** och inte vara skyldiga att på nytt lämna in information enligt **punkt 1.a–f [...]** såvida inte den medlemsstat vars **territorium projektet avser inte godkänner införandet av projektet i enlighet med artikel 3.3 a**. Alla mottagare ska säkerställa att kommersiellt känslig information behandlas konfidentiellt.

- (3) De föreslagna elöverförings- och ellagringsprojekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II till denna förordning, enligt vad som är tillämpligt, ska ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan för el som utarbetats av Entso för el enligt artikel 30 i förordning (EU) 2019/943. De föreslagna elöverföringsprojekt av gemensamt intresse som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkt 1 b och h i bilaga II till denna förordning ska vara förenliga med den integrerade utveckling av havsbaserade nät och den förstärkning av nät som avses i artikel 15.2 i denna förordning.
- (4) De föreslagna projekt av gemensamt intresse och projekt av ömsesidigt intresse för vätgas som omfattas av energiinfrastruktorkategorierna i punkterna 2 och 3 i bilaga II till denna förordning ska ingå i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan för vätgas som utarbetats av ENNOH enligt [...]artikel 60 i förordning (EU) 2024/1789.
- (5) Entso för el och ENNOH ska senast den 30 juni 2027, och därefter för varje unionsomfattande tioårig nätutvecklingsplan, utfärda uppdaterade riktlinjer för inkludering av projekt i de respektive unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplaner som avses i punkterna 3 och 4, för att säkerställa likabehandling och insyn i processen. För alla projekt i den unionsförteckning som gäller vid den tidpunkten ska riktlinjerna fastställa en förenklad process för införande i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna, med beaktande av den dokumentation och de uppgifter som redan lämnats in under den tidigare processen för de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna, under förutsättning att den dokumentation och de uppgifter som redan lämnats in fortfarande är giltiga.

Entso för el och ENNOH ska samråda med kommissionen och byrån om sina respektive utkast till riktlinjer för införande av projekt i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna och ta vederbörlig hänsyn till kommissionens och byråns rekommendationer innan de slutliga riktlinjerna offentliggörs.

- (6) Entso för el och ENNOH ska underrätta TEN-E-gruppen om hur de tillämpat riktlinjerna för att bedöma införande i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna.
- (7) Föreslagna projekt för transport och lagring av koldioxid som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 4 i bilaga II ska läggas fram som en del av en plan, framtagen av minst två medlemsstater, för utveckling av gränsöverskridande infrastruktur för transport och lagring av koldioxid, vilken ska presenteras för kommissionen av de berörda medlemsstaterna eller av enheter som utsetts av de berörda medlemsstaterna.
- (8) För projekt som omfattas av deras behörighet ska de nationella tillsynsmyndigheterna och byrån, med beaktande av regionalt samarbete i enlighet med artikel 80 i direktiv (EU) 2024/1788 och artikel 61 i direktiv (EU) 2019/944, kontrollera att kriterierna och den projektspecifika metoden för kostnads-nyttoanalys enligt artikel 14 i denna förordning tillämpas konsekvent och utvärdera projektens gränsöverskridande relevans och sättet som projekten i unionsförteckningen framskrider, med beaktande av de rapporter som lämnats in i enlighet med artikel 5.4 i denna förordning. De ska lägga fram sina bedömningar för gruppen. Kommissionen ska säkerställa att de kriterier och metoder som avses i artikel 4 i denna förordning och bilaga IV tillämpas på ett harmoniserat sätt för att säkerställa samstämmighet mellan de regionala grupperna.
- (9) För alla projekt som inte omfattas av punkt 8 i denna bilaga ska kommissionen utvärdera tillämpningen av kriterierna i artikel 4 i denna förordning. Kommissionen ska också ta hänsyn till möjligheten till en framtida utvidgning som omfattar ytterligare medlemsstater. Kommissionen ska lägga fram sin bedömning för gruppen. För projekt som ansöker om status som projekt av ömsesidigt intresse ska tredjeländers företrädare och tillsynsmyndigheter bjudas in till presentationen av bedömningen.

- (10) Varje medlemsstat vars territorium inte berörs av ett föreslaget projekt men på vilken projektet kan ha en potentiellt positiv nettoeffekt eller en potentiellt betydande effekt, till exempel på miljön eller på driften av energinfrastrukturen på dess territorium, får föra fram sina synpunkter i ett yttrande till gruppen.
- (11) Gruppen ska på begäran av en medlemsstat i gruppen undersöka de underbyggda skäl som en medlemsstat lagt fram enligt artikel 3.3 för att inte godkänna ett projekt som berör dess territorium.
- (12) Gruppen ska beakta huruvida principen om energieffektivitet först tillämpas vad gäller fastställandet av de regionala infrastrukturbehoven och vad gäller vart och ett av kandidatprojekten. Gruppen ska särskilt beakta lösningar som icke ledningsburna lösningar, efterfrågestyrning, icke-fossil flexibilitet, marknadssystemlösningar, genomförande av digitala lösningar och renovering av byggnader som prioriterade lösningar när de anses mer kostnadseffektiva i ett systemperspektiv än anläggning av ny leveransinfrastruktur.
- (13) Gruppen ska mötas för att granska och rangordna de föreslagna projekten på grundval av en öppen bedömning av projekten med användning av de kriterier som anges i artikel 4 och därvid ta hänsyn till de nationella tillsynsmyndigheternas bedömning, eller kommissionens bedömning av projekt som inte omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet.

- (14) Det beslutsfattande organet i varje grupp ska senast två månader före antagandet av unionsförteckningen artikel 22 anta sin slutliga förteckning över föreslagna projekt, med beaktande av bestämmelserna i artikel 3.3, varvid gruppernas förslag ska utgöra utgångspunkt och hänsyn ska tas till de nationella tillsynsmyndigheternas och byråns bedömning och till kommissionens bedömning av projekt som inte omfattas av de nationella tillsynsmyndigheternas behörighet, vilka föreslagits i enlighet med punkt 9, och de råd från kommissionen som syftar till att säkerställa ett hanterbart sammanlagt antal projekt i unionsförteckningen, särskilt vid gränser där det finns konkurrerande eller potentiellt konkurrerande projekt. Gruppernas beslutsfattande organ ska lämna in de slutliga förteckningarna till kommissionen, tillsammans med eventuella yttranden enligt vad som anges i punkt 10.
- (15) Om det sammanlagda antalet föreslagna projekt i unionsförteckningen, utgående från utkastet till förteckningar, skulle bli ohanterligt stort, ska kommissionen rekommendera varje berörd grupp att i förteckningen inte ta med de projekt som rangordnats lägst av den berörda gruppen i enlighet med den rangordning som fastställts enligt artikel 4.5.

BILAGA IV

REGLER OCH INDIKATORER AVSEENDE KRITERIER FÖR PROJEKT

- (1) Ett projekt av gemensamt intresse med en betydande gränsöverskridande verkan är ett projekt på en medlemsstats territorium som uppfyller följande villkor:
- a) Projekt för överföring av el som omfattas av punkt 1 a, b, **och d** [...] i bilaga II: projektet ökar nettoöverföringskapaciteten, **jämfört med läget före projektets idrifttagning, med minst 400 megawatt (MW)** vid den medlemsstatens gräns mot en eller flera andra medlemsstater, **eller med minst 50 % av nettoöverföringskapaciteten vid en gräns mellan den medlemsstaten och någon annan medlemsstat.** [...]
 - aa) **Projekt för överföring av el som omfattas av punkt 1 f i bilaga II: projektet ökar nettoöverföringskapaciteten vid medlemsstatens gräns mot andra medlemsstater med minst 200 megawatt (MW) jämfört med läget före projektets idrifttagning.**
 - b) All utrustning och alla anläggningar som omfattas av punkt [...] **5** [...] a i bilaga II: sådan utrustning och sådana anläggningar måste upprättas på befintliga kritiska linjesegment enligt definitionen i artikel 2.69 i förordning (EU) 2019/943, **eller på sammanlänkningarna mellan Malta och Italien,** måste införas som en del av de åtgärder som fastställs i de riskberedskapsplaner som fastställts av medlemsstaterna i enlighet med förordningen om riskberedskap för att hantera risker som hotar energitryggheten, och måste öka energitryggheten i minst [...] **två** ytterligare medlemsstater.

- bb) All utrustning och alla anläggningar som omfattas av punkt 5 b i bilaga II: sådan utrustning och sådana anläggningar måste hantera risker för energitryggheten, inbegripa minst två systemansvariga för överföringssystem från minst två medlemsstater och öka energitryggheten i minst två medlemsstater i enlighet med de riskberedskapsplaner som medlemsstaterna upprättar i enlighet med förordningen om riskberedskap,**
- c) Projekt för lagring av el som omfattas av punkt 1 c i bilaga II: projektet tillför minst 225 MW installerad kapacitet och har en lagringskapacitet som möjliggör en årlig nettoproduktion av el på 250 gigawattimmar.
- d) Projekt för smarta elnät som omfattas av punkt 1 g i bilaga II: projektet avser utrustning och anläggningar på högspännings- och medelspänningsnivå och omfattar systemansvariga för överföringssystem, systemansvariga för överförings- och distributionssystem eller systemansvariga för distributionssystem från minst två medlemsstater. Projektet får omfatta endast systemansvariga för distributionssystem om dessa kommer från minst två olika medlemsstater och om driftskompatibilitet säkerställs. Projektet ska uppfylla åtminstone två av följande kriterier: Det omfattar 50 000 användare, producenter, konsumenter eller prosumenter av el, det täcker ett förbrukningsområde på minst 300 gigawattimmar per år och åtminstone 20 % av den elförbrukning som är kopplad till projektet härrör från intermittenta förnybara energikällor eller minskar energiisoleringen för icke-sammanlänkade system i en eller flera medlemsstater. Projektet måste inte inkludera en fysisk gemensam gräns. För projekt som rör små enskilda system enligt definitionen i artikel 2.42 i direktiv (EU) 2019/944, inbegripet öar, ska dessa spänningsnivåer motsvara den högsta spänningsnivån i det relevanta elsystemet.

- e) Överföring av vätgas: **projektet möjliggör överföring av vätgas över de berörda medlemsstaternas gränser eller** ökar den befintliga gränsöverskridande kapaciteten för transport av vätgas vid en gräns mellan två medlemsstater med minst 10 % jämfört med läget före projektets idrifttagning, visar tillräckligt tydligt att det är en väsentlig del av ett planerat gränsöverskridande vätgasnät och ger tillräckliga bevis för befintliga planer och samarbete med grannländer och nätoperatörer, eller, för projekt som minskar energiisoleringen för icke sammanlänkade system i en eller flera medlemsstater, syftar till att direkt eller indirekt leverera till minst två medlemsstater.
- f) Anläggningar för lagring eller mottagning av vätgas som avses i punkt 2 i bilaga II: projektet syftar till att direkt eller indirekt leverera till minst två medlemsstater.
- g) Elektrolysanläggningar: projektet tillför minst [...] **150 MW** installerad kapacitet som tillhandahålls av en enda elektrolysanläggning eller av en uppsättning elektrolysanläggningar som utgör ett enda samordnat projekt och medför direkta eller indirekta fördelar för minst två medlemsstater.
- h) Överföring av havsbaserad förnybar el: projektet är utformat för att överföra el från havsbaserade produktionsanläggningar med en kapacitet på minst 500 MW och möjliggör överföring av el till en specifik medlemsstats landbaserade **eller havsbaserade** nät, vilket ökar den tillgängliga volymen förnybar el på den inre marknaden. Projektet ska utvecklas **i synnerhet** i[...] områden med liten spridning av havsbaserad förnybar el och ska uppvisa en betydande positiv inverkan på unionens energi- och klimatmål och dess klimatneutralitetsmål för 2050.
- i) Koldioxidprojekt: projektet används för att transportera och i förekommande fall lagra [...] koldioxid från minst två medlemsstater.

- (2) Ett projekt av ömsesidigt intresse med betydande gränsöverskridande verkan ska uppfylla följande villkor:
- a) Projekt av ömsesidigt intresse som gäller kategorin i punkt 1 a, d och h i bilaga II: projektet ökar nettoöverföringskapaciteten vid medlemsstatens gräns mot ett tredjeland och medför betydande fördelar för minst två länder som direkt eller indirekt berörs av projektet.
 - b) Projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av kategorin i punkt 2 a i bilaga II: vätgasprojektet möjliggör överföring av vätgas över gränsen mellan en medlemsstat och ett tredjeland och medför betydande fördelar för minst två länder som direkt eller indirekt berörs av projektet.
 - c) Projekt av ömsesidigt intresse som omfattas av kategorin i punkt 4 i bilaga II: projektet kan användas för att transportera och lagra [...] koldioxid från minst två medlemsstater och ett tredjeland.
 - d) **Projekt av ömsesidigt intresse som rör den kategori som anges i punkt 5 i bilaga II: projekten måste byggas ut på befintliga sammanlänkningslinjer mellan unionen och fördragsslutande parter i energigemenskapen eller tredjeländer, öka energitryggheten i minst en medlemsstat och en fördragsslutande part i energigemenskapen eller ett tredjeland, ingå i de riskberedskapsplaner som upprättats av de berörda medlemsstaterna i enlighet med förordningen om riskberedskap och inbegripa minst två systemansvariga för överföringssystem från minst en medlemsstat och en fördragsslutande part i energigemenskapen eller ett tredjeland.**

- (3) Vid projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 1 a, b, c, d, f och h i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:
- a) **Minskade växthusgasutsläpp genom i synnerhet** överföring av producerad **intermittent** förnybar energi till större förbrukningscentrum och lagringsplatser ska mätas i enlighet med analysen i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för el, i synnerhet genom att
- i) vid överföring av el enligt punkt 1 a, b, d, f och h i bilaga II uppskatta den produktionskapacitet från förnybara energikällor **och koldioxidsnåla energikällor** (uttryckt i MW per teknikslag) som ansluts och överförs till följd av projektet, jämfört med den totala produktionskapacitet från dessa typer av förnybara **och koldioxidsnåla** energikällor som planeras i den berörda medlemsstaten enligt de nationella energi- och klimatplaner som medlemsstaterna lämnat in i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 **samt en bedömning av i vilken mån inskränkningar av produktionen av intermittent förnybar energi har undvikits,**
- ii) vid lagring av energi enligt punkt 1 c i bilaga II jämföra den nya kapacitet som projektet tillför med den totala befintliga kapaciteten för samma lagringsteknik i det analysområde som avses i bilaga V.

- b) Marknadsintegration, konkurrens och systemflexibilitet ska mätas i enlighet med analysen i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för el, i synnerhet genom att
- i) för gränsöverskridande projekt, inklusive reinvesteringsprojekt, beräkna inverkan på nätets överföringskapacitet i båda effektöverföringsriktningarna, mätt i effekt (MW) samt deras bidrag till uppnåendet av sammanlänkingsmålet, och för projekt med betydande gränsöverskridande verkan, inverkan på nätets överföringskapacitet vid gränserna mellan berörda medlemsstater, mellan berörda medlemsstater och ett tredjeland eller inom berörda medlemsstater samt på balanseringen av tillgång och efterfrågan och nätdriften i berörda medlemsstater,
 - ii) för det analysområde som avses i bilaga V bedöma vilken inverkan på produktions- och överföringskostnaderna i hela energisystemet och på konvergensen i fråga om marknadspriserna som projektet medför enligt olika planeringsscenarier, varvid särskild hänsyn ska tas till variationer i rangordningen.
- c) Försörjningstrygghet, driftskompatibilitet och säker systemdrift ska mätas i enlighet med analysen i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för el, i synnerhet genom att bedöma projektets inverkan på förväntad förlorad last i det analysområde som avses i bilaga V med avseende på tillräcklig produktions- och överföringskapacitet under ett antal karakteristiska belastningsperioder, varvid hänsyn ska tas till förväntade förändringar i fråga om extrema klimatbetingade väderhändelser och deras inverkan på infrastrukturens motståndskraft. Projektets inverkan på en oberoende och tillförlitlig kontroll över systemdriften och systemtjänsterna ska i förekommande fall mätas [...].

- d) **Vederbörlig hänsyn ska tas till den särskilda situation som perifera medlemsstater och ömedlemsstater med begränsade fysiska möjligheter till anslutning till andra EU-medlemsstater befinner sig, och ska mätas i enlighet med analysen i den senast tillgängliga unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanen för el.**

(4) Vid projekt som omfattas av energiinfrastruktorkategorin i punkt 1 g i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:

- a) Hållbarhetsnivån, vilken mäts genom en bedömning av nätens kapacitet att ansluta och transportera intermittent förnybar energi.
- b) Försörjningstrygghet, vilken mäts genom en bedömning av förlusterna i distributions- eller överföringsnäten, eller bådadera, procentuellt utnyttjande (dvs. genomsnittsbelastning) av elnätets komponenter, nätkomponenternas tillgänglighet (relaterat till planerat och oplanerat underhåll) och dess inverkan på nätprestandan samt på avbrottens varaktighet och frekvens, även vid klimatrelaterade störningar.
- c) Marknadsintegration, vilken mäts genom en bedömning av användningen av innovativa lösningar i systemdrift, **sammanlänkning och** minskad energiisolering [...] samt graden av integrering av andra sektorer och underlättande av nya affärsmodeller och marknadsstrukturer.
- d) Nätsäkerhet, flexibilitet och leveranskvalitet, vilka mäts genom en bedömning av den innovativa metoden för systemflexibilitet, cybersäkerhet, effektiv driftskompatibilitet mellan nivån för systemansvariga för överföringssystem respektive systemansvariga för distributionssystem, kapaciteten att inkludera efterfrågeflexibilitet, lagring, energieffektivitetsåtgärder, kostnadseffektiv användning av digitala verktyg och IKT för övervaknings- och kontrolländamål, elsystemets stabilitet och spänningskvaliteten.

- (5) Vid projekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 5 [...] **a och b** i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:
- a) Försörjningstrygghet, vilken mäts som procentuellt utnyttjande (dvs. genomsnittsbelastning) av elnätets komponenter, tillgången till nätkomponenter och dess inverkan på nätets prestanda, och avbrottens varaktighet och frekvens, inbegripet klimatrelaterade störningar.
 - b) Nätsäkerhet, vilken mäts genom en bedömning av förmågan att förhindra betydande incidenter genom fysiska åtgärder och cybersäkerhetsåtgärder.
- (6) Vid vätgasprojekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 2 i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:
- a) Hållbarhet, vilken mäts som ett projekts bidrag till minskade växthusgasutsläpp i olika slutanvändningstillämpningar i sektorer där det är svårt att minska utsläppen, som industri eller transport; flexibilitet och säsongsbunden lagring av el från förnybara källor; eller integrering av förnybar och koldioxidsnål vätgas i syfte att beakta marknadens behov och främja förnybar vätgas **för att uppnå unionens mål**.
 - b) Marknadsintegration och driftskompatibilitet, vilka mäts genom en beräkning av projektets mervärde för integrering av marknadsområden, priskonvergens och för systemets allmänna flexibilitet.
 - c) Försörjningstrygghet och flexibilitet, vilka mäts genom en beräkning av projektets mervärde för vätgasförsörjningens motståndskraft, mångfald och flexibilitet.
 - d) Konkurrens, vilken mäts genom en bedömning av projektets bidrag till diversifiering av försörjningen, inbegripet underlättande av tillgången till inhemska källor för vätgasförsörjning.

- (7) För elektrolysisprojekt som omfattas av energiinfrastrukturkategorin i punkt 3 i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:
- a) Hållbarhet, vilken mäts genom **minskade växthusgasutsläpp och** en bedömning av andelen förnybar vätgas eller koldioxidsnål vätgas, i synnerhet från förnybara källor, som uppfyller kriterierna i punkt 3 a ii i bilaga II och som är integrerad i nätet, eller en uppskattning av användningen av syntetiska bränslen av sådant ursprung [...] **för att uppnå unionens mål.**
 - b) Försörjningstrygghet, vilken mäts genom en bedömning av dess bidrag till nätdriftens säkerhet, stabilitet och effektivitet, bland annat genom en bedömning av i vilken mån inskränkningar av produktionen av förnybar energi har undvikits.
 - c) Möjliggörande av flexibilitetstjänster såsom efterfrågefleksibilitet och lagring genom underlättande av smart sektorsintegration med hjälp av nya kopplingar till andra energibärare och energisektorer, vilket mäts genom en bedömning av de kostnadsbesparingar som möjliggörs i sammankopplade energisektorer och energisystem, såsom gas-, vätgas- och kraftvärmenät, samt transport- och industrisektorerna.
- (8) För koldioxidinfrastruktur som omfattas av energiinfrastrukturkategorierna i punkt 4 i bilaga II ska kriterierna i artikel 4 utvärderas på följande sätt:

- a) Hållbarhet ska mätas genom en bedömning av projektets totala förväntade minskningar av växthusgasutsläppen under hela livscykeln och avsaknaden av **bärkraftiga** alternativa tekniska lösningar såsom, men inte begränsat till, energieffektivitet, elektrifiering[...], för att uppnå samma nivå av minskningar av växthusgasutsläppen som den mängd koldioxid som ska avskiljas vid sammanlänkade industrianläggningar, till en jämförbar kostnad och enligt en jämförbar tidsplan, med beaktande av växthusgasutsläppen från den energi som krävs för avskiljning, transport och lagring av koldioxid, beroende på vad som är tillämpligt, med beaktande av infrastrukturen, inbegripet, i tillämpliga fall, annan potentiell framtida användning.
- b) Motståndskraft och tillförlitlighet ska mätas genom en bedömning av infrastrukturens säkerhet.
- c) Begränsningen av miljöbelastning och miljörisker ska mätas genom permanent koldioxidneutralisering.

BILAGA V

KOSTNADS-NYTTOANALYSER SOM OMFATTAR HELA ENERGISYSTEMET

De metoder för kostnads-nyttanalyser som tagits fram av Entso för el och ENNOH ska vara inbördes förenliga och ta hänsyn till sektorspecifika särdrag. Metoderna för en harmoniserad och transparent kostnads-nyttanalys som omfattar hela energisystemet och avser projekt i unionsförteckningen ska vara enhetliga för alla infrastrukturkategorier, såvida inte specifika olikheter är berättigade. Metoderna ska ta upp kostnader i en vid bemärkelse, inbegripet externa effekter, mot bakgrund av unionens klimat- och energimål och klimatneutralitetsmål för 2050, och ska uppfylla följande principer:

- (1) Analysområdet för enskilda projekt ska omfatta alla medlemsstater och tredjeländer på vars territorium projektet är beläget, alla direkt angränsande medlemsstater samt alla andra medlemsstater i vilka projektet har en betydande verkan. I detta syfte ska Entso för el och ENNOH samarbeta med alla berörda systemansvariga i de berörda tredjeländerna. Om projektet omfattas av den energiinfrastrukturkategori som anges i punkt 3 i bilaga II ska Entso för el och ENNOH samarbeta med den projektansvarige, även om denne inte är systemansvarig.
- (2) Varje kostnads-nyttanalys ska innehålla känslighetsanalyser för uppsättningen indata, när så är tillämpligt, inklusive kostnader för produktion och växthusgaser liksom den förväntade utvecklingen av tillgång och efterfrågan, inbegripet med beaktande av förnybara energikällor, och inbegripet flexibilitet för tillgång och efterfrågan samt tillgång till lagring, datum för idrifttagande av olika projekt inom samma analysområde, climateffekter samt andra relevanta parametrar.
- (3) Metoderna ska fastställa vilken analys som ska utföras, utgående från den relevanta uppsättningen indata som omfattar flera sektorer, genom att fastslå verkan med och utan varje projekt och ska omfatta relevanta ömsesidiga beroendeförhållanden till andra projekt.

- (4) Metoderna ska ge vägledning om utveckling och användning av energinät- och energimarknadsmodeller som krävs för kostnads-nyttoanalysen. Modelleringen ska möjliggöra en fullständig bedömning av ekonomiska fördelar, inbegripet marknadsintegration, försörjningstrygghet, **motståndskraft**, konkurrens och undanröjande av energiisolering, samt sociala och miljömässiga konsekvenser och klimateffekter, inbegripet sektorsövergripande konsekvenser. Metoderna ska vara fullständigt transparenta och innehålla närmare uppgifter om vilka fördelarna och kostnaderna är, varför de uppstår och hur de beräknas.
- (5) Metoderna ska innehålla ett klargörande för hur principen om energieffektivitet först genomförs i alla steg i de unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplanerna.
- (6) Metoderna ska klargöra att projektet inte kommer att hämma utveckling och utbyggnad av förnybar energi.
- (7) Metoderna ska säkerställa att de medlemsstater där projektet tillför en positiv nettoeffekt, stödmottagarna, de medlemsstater där projektet tillför en negativ nettoeffekt, och kostnadsbärarna – som kan vara andra medlemsstater än de medlemsstater på vars territorium infrastrukturen uppförs – identifieras.

- (8) Metoderna ska åtminstone beakta kapitalutgifter, drifts- och underhållskostnader samt kostnader som uppstår för det relaterade systemet under den tekniska livscykeln för projektet som helhet, såsom kostnader för avveckling och avfallshantering, inbegripet externa kostnader. Metoderna ska ge vägledning om diskonteringsräntor, teknisk livslängd och restvärde som ska användas för kostnads-nyttoberäkningarna. Vidare ska metoderna inbegripa en obligatorisk metod för beräkning av kostnads–nyttoförhållandet och nettonuvärdet samt en differentiering av fördelarna i förhållande till tillförlitlighetsnivån hos metoderna för att beräkna dessa. Även metoder för beräkning av projektens inverkan på miljö och klimat och projektens bidrag till unionens energimål, såsom genomslag för förnybara energikällor, energieffektivitet och sammanlänkningsmål, ska tas med i beräkningen.
- (9) Metoderna ska säkerställa att de klimatanpassningsåtgärder som vidtas för varje projekt bedöms och återspeglar kostnaderna för växthusgasutsläpp och att bedömningen är gedigen och förenlig med unionens politik på andra områden för att möjliggöra jämförelse med andra lösningar som inte kräver någon ny infrastruktur.

BILAGA VI

RIKTLINJER FÖR ÖPPENHET OCH ALLMÄNHETENS MEDVERKAN

- (1) Den handbok med förfaranden som avses i artikel 9.1 ska åtminstone innehålla följande:
- a) Specifiering av den relevanta lagstiftning, bland annat inom miljöområdet, som ligger till grund för beslut och yttranden om de olika typerna av relevanta projekt av gemensamt intresse.
 - b) En förteckning över beslut och yttranden som ska inhämtas.
 - c) Namn och kontaktuppgifter för den behöriga myndigheten, andra berörda myndigheter och större intressenter.
 - d) Arbetsgången, med en beskrivning av varje etapp i processen, inklusive en vägledande tidsplan och en kortfattad översikt av beslutsprocessen för de olika typerna av relevanta projekt av gemensamt intresse.
 - e) Omfattning, struktur och detaljnivå för de dokument som ska lämnas in tillsammans med ansökan om beslut, samt en checklista.
 - f) I vilka etapper och på vilka sätt allmänheten kan medverka i processen.

- g) Sättet på vilket den behöriga myndigheten, andra berörda myndigheter och den projektansvariga ska visa att synpunkterna från det offentliga samrådet har beaktats, till exempel genom att visa vilka ändringar som gjorts avseende projektets geografiska plats och utformning eller genom att motivera varför synpunkterna inte har beaktats.
- h) I möjligaste mån översättningar av innehållet till engelska och [...] språk i de **relevanta** angränsande medlemsstaterna, som ska genomföras i samordning med [...] **dem**.

(2) I det detaljerade schema som avses i artikel 10.8 ska minst följande anges:

- a) Beslut och yttranden som ska inhämtas.
- b) Myndigheter, intressenter och allmänhet som sannolikt berörs.
- c) Förfarandets olika etapper och deras längd.
- d) Viktigare delmål som ska uppnås och deras tidsfrister inför det övergripande beslut som ska fattas.
- e) Planerade resurser från myndigheternas sida och eventuella ytterligare resursbehov.

(3) För att öka allmänhetens medverkan i tillståndprocessen och på förhand säkerställa information till och dialog med allmänheten ska följande principer tillämpas, utan att det påverkar kraven på offentliga samråd enligt miljölagstiftningen **och med beaktande av nationell administrativ praxis**:

- a) Intressenter som berörs av ett projekt av gemensamt intresse, bland annat relevanta nationella, regionala och lokala myndigheter, markägare och invånare som bor i närheten av projektet samt allmänheten och dess sammanslutningar, organisationer eller grupper ska informeras utförligt och höras tidigt, på ett inkluderande sätt, i ett skede då det ännu går att ta hänsyn till eventuella farhågor från allmänhetens sida, och på ett öppet sätt som medger insyn. Den behöriga myndigheten ska i förekommande fall aktivt stödja de insatser som den projektansvarige gör.
- b) De behöriga myndigheterna ska säkerställa att offentliga samråd om projekt av gemensamt intresse sammanförs om detta är möjligt, inbegripet offentliga samråd som redan krävs enligt nationell lagstiftning. Varje offentligt samråd ska omfatta alla ämnesområden som är av betydelse för den aktuella etappen i förfarandet, och ett ämnesområde av betydelse för en särskild etapp ska inte tas upp i mer än ett offentligt samråd, varvid dock ett och samma offentliga samråd får hållas på flera olika geografiska platser. De ämnesområden som tas upp i ett offentligt samråd ska anges tydligt i meddelandet om det offentliga samrådet.
- c) Kommentarer och invändningar ska endast tillåtas från början av det offentliga samrådet och fram till dess att tidsfristen löper ut.
- d) De projektansvariga ska säkerställa att samrådet hålls vid en tidpunkt som medger allmänhetens medverkan på ett öppet och inkluderande sätt.

- (4) Konceptet för allmänhetens medverkan ska åtminstone innehålla information om
- a) berörda och tillfrågade intressenter,
 - b) planerade åtgärder, bland annat uppgifter om var och när sammanträdena föreslås hållas,
 - c) tidsplan,
 - d) personalresurser som avsatts för olika uppgifter.
- (5) I samband med det offentliga samråd som ska genomföras innan ansökan lämnas in ska de berörda parterna åtminstone
- a) offentliggöra en informationsbroschyr i elektroniskt och, där så är relevant, tryckt format på högst 15 sidor som på ett klart och tydligt sätt ger en översikt över beskrivningen av, syftet med och den preliminära tidtabellen för projektets utvecklingssteg, den nationella nätutvecklingsplanen, alternativa sträckningar som övervägs, typer av och egenskaper hos potentiella konsekvenser, även sådana som är av gränsöverskridande natur, och eventuella åtgärder för att begränsa dessa; informationsbroschyren ska offentliggöras innan samrådet inleds och innehålla en förteckning över adresserna till webbplatsen för det projekt av gemensamt intresse som avses i artikel 9.7, den öppenhetsplattform som avses i artikel 23 och den handbok med förfaranden som avses i punkt 1 i denna bilaga,
 - b) offentliggöra informationen om samrådet på webbplatsen för det projekt av gemensamt intresse som avses i artikel 9.7, på anslagstavlorna vid lokalförvaltningarnas kontor och åtminstone i en eller, i förekommande fall, två lokala mediekanaler,

- c) skriftligen eller på elektronisk väg bjuda in relevanta berörda intressenter, föreningar, organisationer och grupper till särskilda möten där olika synpunkter ska diskuteras.
- (6) På den projektwebbplats som avses i artikel 9.7 ska åtminstone följande information offentliggöras:
- a) Datum då projektets webbplats senast uppdaterades.
 - b) Översättningar av innehållet till engelska och alla språk i de medlemsstater som berörs av projektet eller på vilka projektet har en betydande gränsöverskridande verkan enligt punkt 1 i bilaga IV.
 - c) Den informationsbroschyr som avses i punkt 5, uppdaterad med de senaste uppgifterna om projektet.
 - d) En icke-teknisk och regelbundet uppdaterad sammanfattning som redogör för projektets aktuella status, inbegripet geografisk information, och som i samband med uppdateringar tydligt anger ändringar av tidigare versioner.
 - e) Genomförandeplanen enligt artikel 5.1, uppdaterad med de senaste uppgifterna om projektet.
 - f) De belopp som unionen anslagit och betalat ut för projektet.
 - g) Planeringen för projektet och de offentliga samråden, med tydliga uppgifter om datum och plats för de offentliga samråden och utfrågningarna, samt de planerade frågor som är relevanta för dessa utfrågningar.
 - h) Kontaktuppgifter för mottagande av ytterligare information eller handlingar.
 - i) Kontaktuppgifter för ingivande av kommentarer och invändningar under de offentliga samråden.

BILAGA VII

RAPPORT OM IDENTIFIERADE INFRASTRUKTURBEHOV

Den metodram som utvecklas av Acer för den identifiering av infrastrukturbehov som utförs av Entso för el och ENNOH ska säkerställa att rapporten om identifierade infrastrukturbehov som avses i artikel 12 överensstämmer med följande principer:

- (1) Den ska baseras på det centrala scenariot enligt artikel 11 i denna förordning och kompletteras med ytterligare bedömningar, när så är relevant, med användning av **känslighetsanalyser** [...] i det centrala scenariot.
- (2) Den ska följa en sektorsövergripande och integrerad strategi med beaktande av kopplingarna mellan el-, vätgas- och gassektorerna samt, i tillämpliga fall, fjärrvärme- och koldioxidsektorerna.
- (3) Den ska säkerställa att behoven identifieras genom analys av det effektivaste samordnade bidraget från lösningarna för el- och vätgasnät, inbegripet icke ledningsburna lösningar, icke-fossil flexibilitet eller andra alternativ till systemutbyggnad, för att göra energinätet optimalt för uppnåendet av energi- och klimatmålen. Det optimala energinätet bör också säkerställa försörjningstryggheten och leda till bättre marknadsintegration och konkurrenskraft för den europeiska industrin genom ökad priskonvergens mellan respektive marknads- och elområden samt högre elsammanlänkingsnivåer.
- (4) Den ska omfatta en medellång [...] och en långsiktig [...] tidshorisont **i linje med scenariots tidsplan** baserad på ett realistiskt startnät för varje tidshorisont, och identifiera behov vid medlemsstaternas gränser och på nationell nivå om de är av gränsöverskridande betydelse, även med beaktande av infrastrukturutvecklingen i tredjeländerna i linje med EU:s politiska prioriteringar.

- (5) Den ska återspegla det europeiska perspektivet genom att först identifiera gränsöverskridande behov som leder till identifiering av eventuella behov av infrastrukturförstärkning på nationell nivå.
- (6) Den ska vara tillräckligt detaljerad för att korrekt beakta nuvarande och framtida nätbegränsningar och göra det möjligt att därefter identifiera infrastrukturbehov på regional och nationell nivå. Den ska också ge tydlig information om de investeringar som krävs för att åtgärda luckorna i infrastrukturen samt de kumulativa fördelarna med dessa investeringar för energisystemet.
- (7) När det gäller el ska den beakta infrastruktur och icke ledningsburna lösningar, med vederbörlig hänsyn till potentialen för och användningen av icke-fossil flexibilitet, inbegripet lagring, som skulle leda till ett mer optimerat energisystem. Matchningen mellan behov och projekt som lämnats in för införande i den unionsomfattande tioåriga nätutvecklings**planen** ska åtföljas av en förklaring av hur icke ledningsburna lösningar, icke-fossil flexibilitet och andra alternativ till systemutbyggnad har beaktats.
- (8) Den ska vara resultatet av en transparent process, baseras på robusta verktyg och data, och kräva uppdaterade och verifierade kostnadsantaganden. I detta sammanhang ska den använda tydliga och kvantifierbara kriterier för inrättandet av startnätet. Viktiga berörda intressenter ska involveras i tillhandahållandet av synpunkter och valideringen av resultaten genom samrådsprocessen, som ska struktureras så att det blir möjligt att ta hänsyn till synpunkter.
- (9) Den ska ge specifika och kvantifierade resultat som gör det möjligt att mäta omfattningen av potentiella luckor i infrastrukturen på specifika platser, med hänvisning till både icke ledningsburna lösningar och ny infrastruktur. I detta syfte bör de identifierade behoven visa marknadsaktörerna de viktigaste bristerna i infrastrukturen för gränsöverskridande överföring, inbegripet inhemsk infrastruktur med betydande gränsöverskridande inverkan, som måste åtgärdas[...].